

1920.

KOLENDAR

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA

V LJUBLJANI

ZA PRESTOPNO LETO 1920

IZDALO IN ZALOŽILO VODSTVO

Narodno tiskarno

v Ljubljani

priporočamo za izvrševanje vseh tiskarskih del, kakor kupčijskih tiskovin, časopisov, knjig, tiskovin za urade, hranilnice in posojilnice, sporede, vizitnice, kuverte j. t. d.

Točna postrežba po zmernih cenah.

Telefon št. 90.

Sprejema naročila na vse časopise in revije.

Narodna knjigarna

in trgovina s papirjem

Ljubljana – Prešernova ulica 7

priporoča

šolske in vse druge knjige, vsakovrstne šolske, pisarniške in razne druge potreščine.

Trgovske knjige vedno v zalogi.

Vsakovrstne razglednice.

Vsakovrstne razglednice.

J. J. Hubinger

KOLENDAR

(Vestnik)

==== **XXXIV.** =====

šolske Družbe sv. Cirila in Metoda

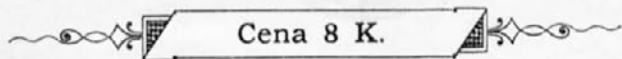
v Ljubljani

za prestopno leto

1920.

Izdalo in založilo vodstvo.

 Cena 8 K.

V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.

1919.

030024100

II, c, 33.564, c

Leto 1920.

je prestopno in ima 366 dni (med temi 66 nedelj in cerkvenih praznikov po starem štetju); začne se s četrtkom in konča se s petkom.

Začetek leta 1920.

Občno in drž. leto se začne novega leta dan, 1. prosinca. Cerkevno leto se začne 1. adventno nedeljo, dne 28. listopada.

Godovinsko število.

Zlato število	2	Rimsko število	3
Epakta ali lunino kazalo	X	Nedeljska črka	dc
Solnčni krog	25	Letni vladar: Venera.	

Letni časi.

Začetek pomladi 21. sušca.	Začetek jeseni 23. kimavca.
Začetek poletja 22. rožnika.	Začetek zime 22. grudna.

Znamenja za lunine premene.

Mlaj ☉ Prvi krajec ☾ Ščip ☽ Zadnji krajec ☾

Solnčni in lunini mraki leta 1920.

Solnce bo mrknilo dvakrat in sicer dne 18. velikega travna in dne 10. listopada. Oba mraka bosta pri nas ne idoa.

Tudi luna bo dvakrat mrknila: prvokrat 3. velikega travna popolnoma. Mrak bo trajal od 1. do 4. ure 40 mi. zjutraj in bo pri nas viden. Drugič bo mrknila luna 27. v notoka deloma, vidno po 4. uri 40 minut zjutraj.

Med božičem in pepelnico je 7 tednov in 6 dni.

PROSINEC * JANUARIJ

Srbsko: Богоявленски.

Luž.-srb.: Wulki różk.

Hrvatsko: Siečanj.

☞ 31 dni. ☜

Poljsko: Styczeń.

Češko: Leden.

Rusko: Январь.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Čet.	Novo leto. Obrez. Gsp.	
2 Pet.	Makarij, op.; Zlatan.	
3 Sob.	Genovefa, dev.; Slavimir.	
Ko je bil Herod umrl. Mat. 2.		
4 Ned.	V osmini N. L. Dobromir.	
5 Pon.	Telesfor, p. m.; Grozdana. ☉	
6 Tor.	3 kralji ali razgl. G. Darin.	
7 Šred.	Valentin, šk.; Svetoslav.	
8 Čet.	Severin, op.; Bogoljub.	
9 Pet.	Julijan m; Nikosava.	
10 Sob.	Pavel, pušč.; Dobroslav.	
12letni Jezus v templju. Luk. 2.		
11 Ned.	1. po razgl. G.; Božidar, op.	
12 Pon.	Arkadij, m; Bodigoj.	
13 Tor.	Veronika, d.; Bogomir. ☾	
14 Šred.	Srečko Nol.; Neda.	
15 Čet.	Maver, op.; Radoslav.	
16 Pet.	Marcel, p.; Tmislava.	
17 Sob.	Anton p.; Ratislav.	
O ženitnini v Kani Gal. iv. 2.		
18 Ned.	2. po razgl. G. Ime Jezusa.	
19 Pon.	Kanut, kr.; Hranimir.	
20 Tor.	Fab. in Seb.; Živojin.	
21 Šred.	Agna, d. m.; Janja. ☿	
22 Čet.	Vinko, m.; Šviloj.	
23 Pet.	Zaroka M.D.; Voljica.	
24 Sob.	Timotej, šk.; Milislava. ✓	
Jezus ozdravi gobavega. Mat. 8.		
25 Ned.	3. po razgl. G. Izpr. Pavla;	
26 Pon.	Polikarp, šk. Vsevlást.	
27 Tor.	Ivan Zlat., c. uč.; Dušana.	
28 Šred.	Julijan, šk.; Dragomil. ☽	
29 Čet.	Fran Sal. šk.; Gorislava.	
30 Pet.	Martina, d.; Desislav.	
31 Sob.	Peter Nol, sp; Divna.	

Dan vzraste za 1 uro 1 min.

Dan je dolg 8 ur 26 min. do 9. ur 27 min.

Srbsko : Сретенски.
 Hrvatsko : Veljača. ☞ 29 dni. ☜
 Češko : Únor.

Luž.-srb. : Maly róžk.
 Poljsko : Luty.
 Rusko : Февраль.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
O delavcih v v' gradu. Mat 20.		
1	ca; Budimil.	
2	svečnica. Dar. Gosp.	
3 Tor.	Blaž, šk.; Bojmir.	
4 Sred.	Andrej, sp.; Daroslav. ☉	
5 Čet.	Agata, d. m.; Jagoda.	
6 Pet.	Doroteja d. m.; Zahmir.	
7 Sob.	Romuald, op.; Malina.	
Prilika o sejavcu in semenu. Luk. 8.		
8 Ned.	60nica. Zvezdodrag.	
9 Pon.	Apolonia, d. m.; Blagoslava.	
10 Tor.	Šolastika, d.; Vojmil.	
11 Sred.	Adolf, šk.; Dobrana. ☾	
12 Čet.	Evlalija, m.; Zvonimir.	
13 Pet.	Katarina Riči, d.; Vrativoj.	
14 Sob.	Valentin, muč.; Cvetna.	
Jezus ozdravi slepca. Luka 18.		
15 Ned.	50nica. Ljuboslav.	
16 Pon.	Julijana, d.; Strahomir.	
17 Tor.	Pust. Donat, m.; Vesela.	
18 Sred.	† Pepelnica. Dobrana.	
19 Čet.	Julijan, sp.; Bratomil. ☉	
20 Pet.	Elevteri, m.; Dragovan.	
21 Sob.	Maksimilijan, šk.; Miloslav.	
Hudobni duh izkuša Jezusa. Mat. 4.		
22 Ned.	1 postna. Stol sv. Pet. v A.	
23 Pon.	Peter D. šk., Čudomil.	
24 Tor.	Prestopni dan.; Vladoj.	
25 Sred.	† Kv. Matija, ap.; Krašimir.	
26 Čet.	Valburga op.; Budomir.	
27 Pet.	† Kv. Leander, šk.; Inostav. ☽	
28 Sob.	† Kv. Roman op.; Sodka	
Jezus se izpremeni na gori. Mat. 17.		
29 Ned.	2. postna. Rajko.	

Dan vzraste za 1 uro 32 min.

Dan je dolg 9 ur 23 min. do 10 ur 55 min.

SUŠEC * MARCIJ

Srbsko: Благовештенски.
 Hrvatsko: Ožujak. 31 dni.
 Češko: Březen.

Luž.-srb.: Nalětnik.
 Poljsko: Marzec.
 Rusko: Мартъ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Pon.	Albin, šk.; Belin.	
2 Tor.	Simplicij, p.; Milena.	
3 Sred.	Kunigunda; Mislav.	
4 Čet.	Kazimir, sp.; Sladoje.	
5 Pet.	Agapeta, m.; Danica.	
6 Sob.	Fridolin, op.; Zvezda.	
Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11.		
7 Ned.	3. post. Tomo Ak.; Jelen.	
8 Pon.	Ivan božji, sp.; Bodin.	
9 Tor.	Frančiška R.; Danimir.	
10 Sred.	40 muč.; Stana.	
11 Čet.	Heraklij, m.; Radoja.	
12 Pet.	Gregor I., p.; Božana.	
13 Sob.	Rozina, vd.; Svetovid.	
Jezus nasiti 5000 mož. Ivan 6.		
14 Ned.	4. postna (sredp.). Matilda.	
15 Pon.	Longin, m.; Velislav.	
16 Tor.	Hilarij, m.; Ljubislava.	
17 Sred.	Jeorert, dev.; Budim r.	
18 Čet.	Ciril Jeruz.; Slavoljub.	
19 Pet.	Josip, ž. D. M.; Z a a.	
20 Sob.	Srečko in tov.; Vlada.	
Judje hočejo Jezusa kamenjati. Iv. 8.		
21 Ned.	5. postna (tiha). Benedikt.	
22 Pon.	Benvenut, šk.; Slavo.	
23 Tor.	Viktorin, m.; Dražislav.	
24 Sred.	Gabrijel, v. a.; Družiljub.	
25 Čet.	Oznan. M. D.; Predrag.	
26 Pet.	D. M. 7 žal.; Srdan.	
27 Sob.	Rupert, šk.; Stanimir.	
Jezusov prihod v Jeruzalem. Mat. 21.		
28 Ned.	6. post. (cvet.) Ivan Kap.	
29 Pon.	Ciril, šk.; Branivoj	
30 Tor.	Angela F., vd.; Pribislav.	
31 Sred.	Modest, šk., Mo. m r.	

Dan vzraste za 1 uro 44 min.

Dan je dolg 10 ur 56 min. do 12 ur 40 min.

MALI TRAVEN * APRIL

Srbsko: Ћурљевекн.

Hrvatsko: Travanj.

Češko: Duben.

☾ 30 dni. ☽

Luž.-srb.: Jutrownik.

Poljsko: Kwiecień.

Rusko: Апрель.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Čet.	† Vel. čet. Hugon; Mutimir.	
2 Pet.	† Vel. pet. Fran Pavl.; Gojmir.	
3 Sob.	† Vel. sob. Abundij. Žarko. ☽	
Jezus vstane od mrtvih. Mark. 16.		
4 Ned.	Velika noč. Vstaj. Gosp.	
5 Pon.	Vel. pond. Vinko sp.	
6 Tor.	Sikst, p.; Čudna.	
7 Sred.	Herman; Radivoj.	
8 Čet.	Albert, šk.; Viljenica.	
9 Pet.	Marija Kleofova; Ljuban.	
10 Sob.	Ezekijel, p.; Srčanica.	
Jez. se prikaže pri zaprtih vratih. Iv. 20.		
11 Ned.	1. povelik. (bela). Lev I. p. ☾	
12 Pon.	Zenon, šk.; Ljubomir.	
13 Tor.	Hermenegild, m.; Sveslav.	
14 Sred.	Justin, m.; Jelača.	
15 Čet.	Helena, kr; Gestirad	
16 Pet.	Turibij, šk.; Božislava.	
17 Sob.	Rudolf, m.; Radojca.	
Jezus, dobri pastir. Iv. 10.		
18 Ned.	2. povelik. Apolonij, m. ☽	
19 Pon.	Lev IX., p; Tihorad.	
20 Tor.	Marcein, šk.; Dragislav.	
21 Sred.	Varstvo sv. Jos.; Dragomira.	
22 Čet.	Soter in Kaj.; Ljutomer	
23 Pet.	Vojteh, m.; Dobrica.	
24 Sob.	Jurij, m.; Jurislav.	
Jezus napove svoj odhod. Iv. 16.		
25 Ned.	3. povel. Marko; Tugomir. ☽	
26 Pon.	Klet, p.; Sekana.	
27 Tor.	Peregrin, duh.; Raduna.	
28 Sred.	Pavel kriški; Slavica.	
29 Čet.	Peter, m.; Tankostava.	
30 Pet.	Katarina S., d.; Samorad.	

Dan vzraste za 1 uro 37 min.

Dan je dolg 12 ur 44 min. do 14 ur 21 min.

VELIKI TRAVEN ★ MAJ

Srbsko: Цареву.

Hrvatsko: Svibanj.

Češko: Květen.

☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Róžovník.

Poljsko: Maj.

Rusko: Маи.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Sob.	Filip in Jakob. ap.; Žiga	
Jezus objlubi sv. Duha. Iv. 16.		
2 Ned.	4. povelik. Atanazij; Živana.	
3 Pon.	Najd. sv. križa; Solnčarica. ☉	
4 Tor.	Florijan; Cvetko.	
5 Šred.	Pij V., p.; Desirad.	
6 Čet.	Ivan Ev. p. 1. vr.; Zdemir.	
7 Pet.	Stanislav, šk. m.; Ognjana.	
8 Sob.	Prik. sv. Mihaela; Budislav.	
Jezus uči o molitvi. Iv. 16.		
9 Ned.	5. povelik. Gregor Nac., šk.	
10 Pon.	Antonin, šk.; Dvorna.	
11 Tor.	Mamert, šk.; Ljerka.	
12 Sred.	Pankracij, m.; Stojmir.	
13 Čet.	Krist. vnebohod. Servacij.	
14 Pet.	Bonifacij, m.; Svetolik.	
15 Sob.	Zofija, m.; Jaromira.	
Jez. govori o pričanju sv. Duha. Iv. 15.		
16 Ned.	6. povelik. Ivan Nep., m.	
17 Pon.	Paškal, sp.; Dušoje.	
18 Tor.	Feliks sp.; Mladica. ☉	
19 Šred.	Celestin, p.; Vitoslava.	
20 Čet.	Bernardin, sp.; Milodar.	
21 Pet.	Srečko Kant., sp.; Jelina.	
22 Sob.	† Julija, d.; Boža.	
Jez. govori o sv. Duhu in ljub. Iv. 14.		
23 Ned.	Binkošti. Duhovo	
24 Pon.	Bink. poned. Mar. D., p. kr. ☽	
25 Tor.	Urban. p.; Nosimir.	
26 Šred.	† Kv. Filip Neri, sp.; Dragica.	
27 Čet.	Magdalena P., d.; Volkašin.	
28 Pet.	† Kv. Avguštin, šk.; Jaromir.	
29 Sob.	† Kv. Maksim, šk; Dana.	
Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.		
30 Ned.	1. pobink. Sv. Trojica. Milica.	
31 Pon.	Angela, d.; Bojslav.	

Dan vzraste za 1 uro 16 min.

Dan je dolg 14 ur 24 min. do 15 ur. 40 min.

Srbsko : ПЕТРОВЕРУ.
 Hrvatsko : Lipanj. ☞ 30 dni. ☜
 Češko : Červen.

Luž.-srb : Smažnik.
 Poljsko : Czerwiec.
 Rusko : ЮНЬ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	
1 Tor.	Juvencij, m.; Radovan. ☽	Beleške.
2 Sred.	Marcelin, m.; Velimir.	
3 Čet.	Telovo. Radoslava.	
4 Pet.	Fran Kar., sp.; Dika.	
5 Sob.	Bonifacij, šk.; Dobromil.	
Prilika o veliki večerji. Luk. 14.		
6 Ned.	2. pobink. Norbert; Milutin.	
7 Pon.	Robert, op. Bogomil.	
8 Tor.	Medard, šk.; Višeslav.	
9 Sred.	Prim. in Fel., m.; Kalina. ☾	
10 Čet.	Marjeta, kr.; Dostana.	
11 Pet.	Srce J.; Barnaba, ap.	
12 Sob.	Ivan Fak., sp.; Hrvoje.	
Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15.		
13 Ned.	3. pobink. Anton P.; Zorica.	
14 Pon.	Bazilij, šk.; Zlatana.	
15 Tor.	Vid, m.; Vidoslav.	
16 Sred.	Fran Reg., sp.; Dragimir. ☽	
17 Čet.	Adoif, šk.; Tratomir.	
18 Pet.	Feliks in Fort., m.; Bodin.	
19 Sob.	Gervazij in Prot.; Volkosava.	
O velikem ribjem lovu Luk. 5.		
20 Ned.	4. pobink. Silv.; Milava.	
21 Pon.	Alojzij, sp.; Vekoslav.	
22 Tor.	Ahacij, m.; Miloš.	
23 Sred.	Cenon, sp.; Gostimir. ☽	
24 Čet.	Ivan Krstnik (kres); Janislav.	
25 Pet.	Viljem op.; Grlica.	
26 Sob.	Ivan in Pavel, m.; Hrana.	
O farizejski pravičnosti. Mat. 5.		
27 Ned.	5. pobink. Hema; Ladislav.	
28 Pon.	Vidov dan; Zorana.	
29 Tor.	Peter in Pav., ap; Peroslav.	
30 Sred.	Spomin sv. Pav.; Predislav.	

Dan vzraste do dne 22. za 19 min. in se zopet skrči do konca meseca za 3 min.

Dan je dolg 15 ur 42 min. do 15 ur 53 m.

MALI SRPAN * JULIJ

Srbsko: Пулијунски.

Luž.-srb.: Pražnik.

Hrvatsko: Srpanj.

☞ 31 dni. ☜

Poljsko: Lipiec.

Češko: Červenec.

Rusko: Юли.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške
1 Čet.	Teobald, pušč.; Bogoslav. ☹	
2 Pet.	Obisk. M. D.; Dragonama.	
3 Sob.	Helijodor, šk.; Nada.	
Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.		
4 Ned.	6. pobink. Urh; Belizar.	
5 Pon.	Ciril in Metod , šk., slov. ap.	
6 Tor.	Izaija, pr.; Domogoj.	
7 Sred.	Viligoj, šk.; Negoda.	
8 Čet.	Elizabeta, kr.; Milulika.	
9 Pet.	Anatolija, d.; Hvalimir. ☾	
10 Sob.	Amalija, d.; Ljubica.	
O lažnjivih prerokih. Mat. 7.		
11 Ned.	7. pobink. Pij I., p.; Medo.	
12 Pon.	Mohor in F. Roj dan kr. Petra.	
13 Tor.	Marjeta, d. m.; Dragan.	
14 Šred.	Praznik svobode.	
15 Čet.	Henrik I., češ.; Vladimir. ☉	
16 Pet.	Dev. Mar. Karm.; Bogdan.	
17 Sob.	Aleksij, sp.; Držislav.	
O krivičnem hišniku. Luk. 1 ^b .		
18 Ned.	8. pobink. Kamil L., Mirosl.	
19 Pon.	Vinko Pavl.; Radoš.	
20 Tor.	Elja, pr.; Česlav, sp.	
21 Šred.	Danijel, pr.; Olga.	
22 Čet.	Marija Magd.; Pribina. ☽	
23 Pet.	Apolinar, šk.; Brana.	
24 Sob.	Kristina, d. m.; Ratimir.	
Jezus plaka nad Jeruz. Luk. 18.		
25 Ned.	9. pobink. Jakob, Boljedrag.	
26 Pon.	Ana, mati M. D.; Jana.	
27 Tor.	Pantaleon, m.; Dušan.	
28 Sred.	Inocencij, p.; Svetomir.	
29 Čet.	Marta, dev.; Dobrila.	
30 Pet.	Abdon in Sen.; Vitodrag.	
31 Sob.	Ignacij Loj, sp.; Jelenica. ☼	

Dan se skrči za 54 min.

Dan je dolg 15 ur 57 min. do 15 ur 02 min.

VELIKI SRPAN * AVGUST

Srbsko: Велико Госпојински.
 Hrvatsko: Kolovoz. ☞ 31 dni. ☞
 Češko: Srpen.

Luž.-srb.: Žnjeńc.
 Poljsko: Sierpień.
 Rusko: Августъ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evanĝeliji	Beleške.
O farizeju in cestninarju. Luk. 18.		
1 Ned.	10. pobink. Vezi Petra, ap.	
2 Pon.	Porc.; Alfonz; Bojan.	
3 Tor.	Najdba sv. Štefana. Mirača.	
4 Šred.	Dominik, sp.; Ljubačica.	
5 Čet.	Marija Dev. snež.; Predobra.	
6 Pet.	Izpreobr. Gosp.; Vlastica.	
7 Sob.	Kajetan, sp.; Vidojka. ☾	
Jezus ozdravi gluĥon. Mark. 7.		
8 Ned.	11. pobink. Cirijak in tov. m.	
9 Pon.	Roman, m.; Našemir.	
10 Tor.	Lovrenc, m.; Jurica.	
11 Šred.	Tiburcij, m.; Bolemir.	
12 Čet.	Klara, d.; Dobrogost.	
13 Pet.	Hipolit in Kas., m.; Davola.	
14 Sob.	† Evzebij, sp.; Dobrina. ☉	
O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10.		
15 Ned.	12. pob. Vel. gosp. Vn. M.	
16 Pon.	Rok, sp.; Nemira.	
17 Tor.	Liberat; Radigoj.	
18 Šred.	Joahim; Branislava.	
19 Čet.	Ludovik Tol., šk.; Ljudevit.	
20 Pet.	Štefan, kr.; Žarka.	
21 Sob.	Iv. Frančiška, v.; Mirjana. ♀	
Jezus ozdravi 10 gobavih. Luk. 17.		
22 Ned.	13. pob. Timotej, Ostrivoj	
23 Pon.	Filip Ben.; Bogovoljka.	
24 Tor.	Jernej, ap.; Borivoj.	
25 Šred.	Ludovik, sp.; Dragorad.	
26 Čet.	Cefirin I.; Perunika.	
27 Pet.	Josip K., sp.; Liubidrag.	
28 Sob.	Avguštin, šk.; Milogaj.	
O božji previdnosti. Mat. 6.		
29 Ned.	14. pobink. Obgl. Ivana Kr. ☉	
30 Pon.	Roža Lim., d.; Milka.	
31 Tor.	Rajko, sp.; Mildrag.	

Dan se skrči za 1 uro 33 min.

Dan je dolg 15 ur 1 min. do 13 ur 28 min.

KIMAVEC * SEPTEMBER

Srbsko: Мало Госпојински.
 Hrvatsko: Rujan. ☞ 30 dni. ☞
 Češko: Září

Luž.-srb.: Požnjeńc.
 Poljsko: Wrzesień.
 Rusko: Сентябрь

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Sred.	Egidij, op.; Mladin.	
2 Čet.	Štefan, kr.; Miljeva.	
3 Pet.	Evfemija in tov., m.; Lepa.	
4 Sob.	Rozalija, d.; Nedamisel.	
Jez. obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7.		
5 Ned.	15. pob. ang. Lovr. Just. ☾	
6 Pon.	Hermogen, m.; Radonica.	
7 Tor.	Bronislava, n.; Mrena.	
8 Sred.	Mala gosp. Rojstvo M. D.	
9 Čet.	Korbinijan, šk.; Vsemir.	
10 Pet.	Nikolaj Tol., sp; Rakita.	
11 Sob.	Prot in Hijacint; Slaven.	
Jez. ozdravi vodeničnega. Luk. 14.		
12 Ned.	16. pobink. Ime Marijino. ☾	
13 Pon.	Virgilij, m.; Zremil.	
14 Tor.	Poviš. sv. križa. Znanoslav.	
15 Sred.	† K v. Marija 7 žal; Svegoj.	
16 Čet.	Ljudmila, vd.; Sodimir.	
17 Pet.	† K v. Lambert; Prvan.	
18 Sob.	† K v. Tomo VII.; Sokolica.	
O največji zapovedi. Mat. 22.		
19 Ned.	17. pobink. Januv.; Vitodrag	
20 Pon.	Evstah'j, m.; Morana. ☽	
21 Tor.	Matej, ap; Blago lav.	
22 Sred.	Mavricij in tov., m.; Celimir.	
23 Čet.	Tekla, d. m.; Slavna.	
24 Pet.	Marija D., reš. vj.; S. divoj.	
25 Sob.	Kleofa, sp.; Uroš.	
Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.		
26 Ned.	18. pob. Justina, Stojslava.	
27 Pon.	Kozma in Dam.; Radomira.	
28 Tor.	Večeslav, kr.; Vidica. ☽	
29 Sred.	Mihael, v. a.; Stojan.	
30 Čet.	Jeronim, c. uč; Jekica.	

Dan se skrči za 1 uro 42 min.
 Dan je dolg 13 ur 25 min. do 11 ur 43 min.

VINOTOK ★ OKTOBER

Srbsko: Митровекџ.

Luž.-srb.: Winowc.

Hrvatsko: Listopad. ↔ 31 dni. ↔

Poljsko: Październik

Češko: Říjen.

Rusko: Октябрь.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Pet.	Remigij, šk.; Semislava.	
2 Sob.	Angeli var.; Miran.	
Prilika o kralj. ženitnini. Mat. 22.		
3 Ned.	19. pobink. Rožnoven.	
4 Pon.	Fran Ser.; Tegodrag.	
5 Tor.	Placid in t., m.; Dumnuka. (	
6 Šred.	Brunon, sp.; Brunoslav.	
7 Čet.	Justina, d.; Dragonika.	
8 Pet.	Brigita, vd.; Dragosta.	
9 Sob.	Dionizij, šk. m.; Svetina.	
Jezus ozdravi kraljičevega sina. Iv. 4.		
10 Ned.	20. pob. Fran Borg., sp. (	
11 Pon.	Nikazij, šk.; Negoslava.	
12 Tor.	Maksimilijan; Drugislav.	
13 Šred.	Edvard, kr.; Rosica.	
14 Čet.	Kalist, p.; Sestrena.	
15 Pet.	Terezija, dev.; Radislav.	
16 Sob.	Gal, op.; Velena.	
Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.		
17 Ned.	21. pobink. Jadviga, kr.; Mira.	
18 Pon.	Luka, ev.; Travica.)	
19 Tor.	Peter Alk., sp.; Stojgoj.	
20 Šred.	Ivan Kanc., sp.; Raša.	
21 Čet.	Uršula, d.; Stojslav.	
22 Pet.	Kordula, d. m.; Zorislav.	
23 Sob.	Ivan Kap. sp.; Živka.	
Dajte ces., kar je cesarjevega. Mat. 22.		
24 Ned.	22. pobink. Rafael; Blagota.	
25 Pon.	Krisant, m.; Zlatija.	
26 Tor.	Evarist, p. m.; Vranica.	
27 Šred.	Frumencij, šk.; Srebra. (	
28 Čet.	Simon in Juda; Mila.	
29 Pet.	Praznik naše svobode.	
30 Sob.	Klavdij, m.; Vladika.	
Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9.		
31 Ned.	23. pobink. Volbenk.	

Dan se skrči za 1 uro 40 min.

Dan je dolg 11 ur 40 min. do 10 ur — min.

LISTOPAD * NOVEMBER

Srbsko: Арханђeosки.
 Hrvatsko: Studeni. ☾ 30 dni. ☽
 Češko: Listopad.

Luž.-srb.: Nazymnik.
 Poljsko: Listopad.
 Rusko: Ноябрь.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangellji	Beleške.
1 Pon.	God vseh svetnikov.	
2 Tor.	Verne duše. Just; Zdanila.	
3 Šred.	Viktorin, šk., Bogomil. ☾	
4 Čet.	Karol Bor., šk.; Dragotin.	
5 Pet.	Caharija; Savina	
6 Sob.	Lenart, op.; Ratislav.	
O dobrem semenu. Mat. 13.		
7 Ned.	24. pobink. Zahvalna.	
8 Pon.	Bogomir, šk.; Nežir.	
9 Tor.	Božidar, m.; Sebslav.	
10 Šred.	Andrej, Av., sp.; Golobica. ☽	
11 Čet.	Martin, šk.; Višnja.	
12 Pet.	Martin, p. m.; Davoun.	
13 Sob.	Stanislav K., sp.; Nevenka.	
O gorčičnem zrnu. Mat. 13.		
14 Ned.	25. pobink. Zavet. D. M.	
15 Pon.	Leopold, vojv.; Volčica.	
16 Tor.	Edmund; šk. Veligoj.	
17 Šred.	Gregorij, šk.; Ljubava.	
18 Čet.	Odon, op.; Oliva. ☽	
19 Pet.	Elizabeta, kr.; Jeli-ava.	
20 Sob.	Feliks Val., sp.; Vladiboj.	
O grozoti razdejanja. Mat. 24.		
21 Ned.	26. pobink. Darov. M. D.	
22 Pon.	Cecilija, d. m.; Jezdimir.	
23 Tor.	Klemen, p. m. Ravioja.	
24 Šred.	Ivan kriški, sp.; Jeca.	
25 Čet.	Katarina, d. m.; Kolomir.	
26 Pet.	Sivvester, op.; Zdedrag. ☽	
27 Sob.	Virgil, šk.; Vedrana.	
O poslednji sodbi. Luk. 21.		
28 Ned.	1. adv. So-ten, m.; Lelija.	
29 Pon.	Saturnin; Skoromir.	
30 Tor.	Andrej, ap.; Hrabroslav.	

Dan se skrči za 1 uro 17 min.
 Dan je dolg 9 ur 56 min. do 8 ur 39 min.

GRUDEN * DECEMBER

Srbski: Бокријун.
 Hrvatsko: Prosinac. 31 dni.
 Češko: Prosinec.

Luž.-srb.: Hodownik.
 Poljsko: Grudzień.
 Rusko: Декабрь.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beležke.
1 Sred.	Narodni praznik.	
2 Čet.	Bibijana, m ; Tihomir. ☾	
3 et.	Fran Ks., sp.; Drago.	
4 Sob	Barbara, d. m ; Velika.	
Ivan Krstnik v ječi Mat 11		
5 Ned.	2. adv. Sava, op.; Stojana.	
6 Pon.	Nikolaj, šk; Vladovita.	
7 Tor.	Ambrož, šk; Veseln.	
8 Sred.	Brezn. sp. Mar. Dev.	
9 Čet.	Peter For; Savica.	
10 Pet.	Melhidaj, p. m; Dražič. ☉	
11 Sob.	Damaz, p.; Gori. a.	
Ivan Krstnik pričuje o Kristu. Iv 1.		
12 Ned.	3. adv. Sinezij, m.; Široslav.	
13 Pon.	Lucija, d. m.; Vitača.	
14 Tor.	Spiridion, šk; Vojmir.	
15 Sred.	† Kv. Kristina, d.; Cvetana.	
16 Čet.	Evzebij, šk; Jronega.	
17 P. t.	† Kv. Lazar, šk; Stoslav.	
18 Sob.	† Kv. Gracijan; Ljubonega. ☽	
Ivan Krst poklican v prorok. Luk. 3.		
19 Ned.	4. adv. Nemezij; Uglješa.	
20 Pon.	Librat, n; Bozva.	
21 Tor.	Tomo, ap.; Tomislav.	
22 Sred.	Cenon, m.; Zvezdana.	
23 Čet.	Viktorija, m; Ozis av.	
24 Pet.	† Adam in Eva; Dan a.	
25 Sob.	Božič Rojstvo Gos. ☿	
Simeon in Ana v tempiju. Luk. 2		
26 Ned.	Ned. pred nov. let. Štefan.	
27 P. n.	Ivan Ev., ap.; Petislav.	
28 Tor.	Ned. otročič; Zorca.	
29 Sred.	Tomo, šk; Vrhoslav.	
30 Čet.	David kr; Branimir.	
31 P. t.	Silvest, p; Blažev.	
Dan se skrči do dne 2. za 22 minuti in zopet vzraste do konca meseca za 4 min. Dan je dolg 8 ur 36 min. do 8 ur 20 min.		

Rodoslov našega kraljevskega doma.

Nj. Veličanstvo kralj **Peter I.**, rojen dne 29. VI. 1844 v Beogradu. Poročil se je dne 30. VII. 1883 na Cetinju s hčerko kneza Nikolaja, kneginjo Zorko, ki je umrla dne 4. III. 1890. Izvoljen za kralja Srbije dne 2. VI. 1903 je zasedel prestol dne 12. VI. 1903. Kronan je bil v Beogradu dne 8., a pomaziljen dne 26. IX. 1904 v Žiči. Dne 1. XII. 1918 je postal kralj države SHS.

Nj. Kraljevsko Visočanstvo naslednik prestola **Aleksander**, izvrševatelj kraljevske oblasti in vrhovni poveljnik vojske, rojen na Cetinju dne 4. XII. 1889.

Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič Gjorgje, rojen na Cetinju dne 27. VIII. 1887.

Nj. Visočanstvo princeza Jelena, rojena na Reki dne 23. X. 1884. Poročena v Petrogradu s knezom Jovanom Konstantinovičem dne 21. VIII. 1911.

Nj. Visočanstvo knez Arsenije Karagjorgjevič, brat Nj. Veličanstva kralja, rojen dne 4. IV. 1859.

Nj. Visočanstvo knez Pavle, sin kneza Arsenija, rojen dne 15. IV. 1893.

Poštne pristojbine.

A. Tuzemski promet.

S 1. dnevem meseca malega srpana 1919 počeni so v veljavi naslednje zvišane pristojbine v tuzemskem prometu:

1. **Pisma**; v krajevnem in medkrajevnem prometu 30 vin za vsakih 20 gramov; teža neomejena.

2. **Zalepke**; pristojbina kakor za pisma.

3. **Dopisnice**; navadne 15 vin., z odgovorom 30 vin.

4. **Tiskovine**; za vsakih 50 gr. 5 vin.; najmanj 10 vin.; največja dopustna teža 2 kg.

5. **Vzorci**; do 100 gr. 15 vin., 100 do 200 gr. 30 vin.; 200 do 350 gr (največja teža) 45 vin.

6. **Poslovni papirji**; do 200 gr 30 vin.; preko 200 gr za vsakih nadaljnjih 100 gr (odnosno del te teže) po 15 vin.; največja teža 2000 gr.

7. Za takozvane **mešane ali združene pošiljatve** s tiskovinami, vzorci in s poslovnimi papirji se plača pristojbina za poslovni papir; največja teža 2 kg; priloženi vzorec ne sme biti težji od 350 gr.

8. **Nefrankirane pošiljatve** pod točko 4—7. se ne pošiljajo, nego po možnosti vračajo pošiljatelju.

9. **Priporočnina**, pristojbina za povratnico, izplačilno obvestilo in reklamacijo znaša 60 vin.

10. **Ekspresna dodatna pristojbina** za pisma, denarna pisma in nakaznice je 1 K, za zavitke (pake'e) 2 K 50 vin.

11. **Vrednostna pisma**; pristojbina obstoji iz pristojbine za priporočeno pismo iste teže in iz vrednostne pristojbine do 10 K 25 vin., za 100 do 500 K 50 vin., za 500 do 1000 K 1 K in za nadaljnjih 1000 K ali del tega zneska še po 20 vin, sprejemajo se samo popolnoma frankirana in zaprta pisma; pošiljatelj plača tudi še najmanj 20 vin. dostavnine, oziroma 10 vin. morebitne obvestnine.

12. **Zavitki (paketi)**; do 5 kg 1 K 50 vin.; za vsaki nadaljni kg do največje teže 20 kg 60 vin.; pošiljatelj mora plačati tudi 1 K dostavnine, oziroma 10 vin. obvestnine; za obsežne zavitke se plača še 50% težne pristojbine več, za zavitke z označeno vrednostjo še vrednostna pristojbina pod točko 11.

13. **Pošiljatve s povzetjem**; razen navadnih pristojbin treba plačati še 20 vin. povzetnine; od vplačanega povzetnega zneska se odbije nakaznična slučajna izplačilna pristojbina in cena za nakaznično goico.

14. **Nakaznice**; do 25 K . . . 25 vin.

25 do 50 K . . . 50 "

50 do 100 K . . . 60 " in za vsakih

nadaljnih 100 K še 10 vin.; pošiljatelj plača tudi 10 vin. izplačilne pristojbine.

15. Z enim poštnim nalogom se sme iztirjati le ena tirjatev na podlagi ene listine; zato treba plačati kakor za priporočeno pismo iste teže in 20 vin. iztirjalnine.

16. Pristojbina za takozvane **naložne karte** znaša 30 vin.; od vplačanega zneska se odtegne pri nalogih pristojbina kakor pod točko 13.

17. **Ekspresne pošiljke** se smejo sprejemati v Srbijo in v Črno goro le pisemske, za ostalo tuzemstvo vse poštne pošiljke, a le za ožje dostavne okraje izdajnih poštnih uradov.

B. Mednarodni promet.

Pristojbine za n tranji promet veljajo tudi v prometu s **Čehoslovaško, Rumunijo in z Avstrijo**. V prometu z vsemi drugimi državami veljajo mednarodne pristojbine po naslednjih navodilih:

1. **Pisma**; do 20 gr teže 75 v.; za vsakih nadaljnih 20 gr po 45 v.

2. **Dopisnice** ali za vsak del dopisnice s plačilnim odgovorom 0 vin.

3. **Tiskovine**: za 50 gr 15 vin

4. **Poslovni papirji**; za 50 gr 15 v, najmanj pa 75 vin.

5. **Blagovni vzorci**, za 50 gr 15 v, najmanj pa 30 vin.

6. V eni pošiljki so lahko **tiskovine, blagovni vzorci in poslovni papirji**. Ako so v nji blagovni vzorci in tiskovine, se plača za vsakih 50 gr po 15 v, najmanj 30 v. Kadar so pošiljki pridejani še poslovni papirji, se plača za vsakih 50 gr 15 vinarjev, najmanj 75 inarjev.

7. **Priporočnina**, pristojbina za prejemno potrdilo in reklamacijo 75 vinarjev.

8. Dovoljena je **ekspresna dostava** (I K), zahteva vrnitve pošiljke in izprememba naslova.

9. Mednarodna nakazila, povzeta in poštni nalogi se še niso uvedli zaradi nestanovitnega kurza; zato se tudi ne sprejemajo naročila na inozemske časopise.

10. Prepovedana so vrednostna pisma, vrednostne škatlje in poštni zavoji, ker je uvoz in izvoz takih predmetov prepovedan.

Pristojbine za mednarodni promet so uravnane po uradnem kurzu 100 dinarjev = 300 K.

Pisemski promet med kraljevino SHS in **Nemčijo** je zopet odprt po kurzu 1 : 3; torej pisma, prejšnja pristojbina 25 vin., sedanja 75 v; dopisnice, prejšnja pristojbina 10 v, sedanja 30 v; priporočnina, prej 25 v, sedaj 75 v itd.

Lestvice za pristojbino štempljev ali kolkov

(veljavne od 1. oktobra 1916. l. nadalje vsled naredbe z dne 28. avgusta 1916. l.).

Lestvica I. Kolek za menice.

Računska podlaga				Pris ojbinski znesek	
				K	h
	do	100 K		—	10
čez	100	do	150 "	—	20
"	150	"	300 "	—	40
"	300	"	600 "	—	80
"	600	"	900 "	1	20
"	900	"	1.200 "	1	60
"	1.200	"	1.500 "	2	—
"	1.500	"	1.800 "	2	40
"	1.800	"	2.400 "	3	20
"	2.400	"	3.000 "	4	—
"	3.000	"	4.500 "	6	—
"	4.500	"	6.000 "	8	—

Pri znesku čez 6000 K je plačati od vsakih nadaljnjih 3000 K po 4 K več, pri čemur se znesek pod 3000 K računa za polno vsoto.

Lestvica II. Kolek za pobotnice, zadolžnice itd.

Računska podlaga				Pris tojbinski znesek	
				K	h
	do	40 K		—	20
čez	40	"	80 "	—	40
"	80	"	120 "	—	60
"	120	"	200 "	1	—
"	200	"	400 "	2	—
"	400	"	600 "	3	—
"	600	"	800 "	4	—
"	800	"	1.600 "	8	—
"	1.600	"	2.400 "	12	—
"	2.400	"	3.200 "	16	—
"	3.200	"	4.000 "	20	—
"	4.000	"	4.800 "	24	—

Pri znesku čez 4800 K je plačati od vsakih nadaljnjih 1600 K po 8 K več, pri čemur se znesek pod 1600 K računa za polno vsoto.

Lestvica III. Kolek za pogodbe.

Računska podlaga			Pristojbinski znesek	
			K	h
	do	20 K	—	20
čez	20	" 40 "	—	40
"	40	" 60 "	—	60
"	60	" 100 "	1	—
"	100	" 200 "	2	—
"	200	" 300 "	3	—
"	300	" 400 "	4	—
"	400	" 800 "	8	—
"	800	" 1.200 "	12	—
"	1.200	" 1.600 "	16	—
"	1.600	" 2.000 "	20	—
"	2.000	" 2.400 "	24	—

Pri znesku čez 2400 K je plačati od vsakih nadaljnjih 800 K po 8 K več, pri čemur se znesek pod 800 K računa za polno vsoto.

Kolek za račune.

Od vsake pole je plačati:

	do zneska	20 K	— K	2 v
čez	20 K	" 100 "	—	" 10 "
"	100	" 1000 "	—	" 20 "
"	1000	"	—	" 50 "

Pozor!

Pozor!

Dolžnost

vsakemu zavednemu Slovincu bodi: da je član Družbe sv. Cirila in Metoda.

Njeni člani so:

1. pokrovitelji, ki plačajo 200 K,
2. ustanovniki, ki plačajo 20 K,
3. letniki, ki dajo po 2 K na leto,
4. podporniki, ki žrtvujejo vsaj po 20 vin. na leto.

Vsak naj se vpiše pri bližnji podružnici in skuša pridobiti še kakega novega člana!

Narodnemu delu.

Solnce svobode je prisijalo meseca vinotoka 1918 pred naša vrata. Pošastne moreče sence so pobegnile pred njegovimi zmagovitimi žarki. Konec sužnosti. Kar smo prej beraško prosili, kar smo sklicevaje se na naravne človeške pravice tolikrat zaman zahtevali, to je sedaj naše. Naša je šola od priproste vaške enorazrednice do vseučilišča, tehnike in konservatorija. Naši so uradi od najnižjih do najvišjih; v njih se piše in odmeva naša beseda. Naše so vse kulturne naprave. Kdo je vzrok naši sreči? Kdo je pregnal zle mrakove? **Srbski narod je naš rešitelj.** Kaznovan je bil, kdor je na slovenski zemlji pred leti zaklical: **Živela Srbija!** Danes hvalimo Boga in ponosno naglašamo, da imamo s srbskim narodom enega vladarja

Njegovo Veličanstvo kralja Petra I.,

ki nas srčno in nesebično ljubi. Njemu, vladarju naše krvi, junaškemu borilcu za našo svobodo, hočemo biti hvaležni in iz srca udani. Pod njegovim žezlom smo se združili dne 1. grudna 1918 v

kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Njemu in regentu prestola nasledniku

Njegovemu Kralj. Visočanstvu Aleksandru

smo prisegli zvestobo. Na slavni prestol Karagjorgjevičev se zaupno ozirajo naši bratje, ki jih je zla usoda odtrgala od nas in pričakujejo željno rešitve.

Radujoča se svobode kliče Družba sv. Cirila in Metoda: **Bože pravde, ohrani našo državo in njenega slavnega vladarja!**

Pesmi iz prognanstva.

I.

Ne pravi nam Pismo, koliko jih je prišlo
lov t Gospoda ponoči na Oljsko goro.
Nad me jih prišlo je celih dva set in pet.
Obstopili cerkev, župnišče, vso so vas —
in kamor pogledal si: mrk, sovražen obraz,
in kamor pogledal si: sablja, blesteč bajonet ...
Tako bil tisto soboto v sušcu sem vjet.

Moj greh? — O greh, da težjega pač še ni
zagrešil človek, odkar ta svet stoji.
Povedal ga stotnik je in me prebatal z očmi:
Skoz ulico stransko nekoč v Beljaku sem šel —
pred šestimi tedni!! — Obstal sem in v okna strmel.
In mislil ... „Kaj misli?“ — to jim povzroča skrbi...
Razmišljam in tuhtam ... a greha v spominu ni.

In da sem denarje pošiljal v srbski Niš
„Za ranjence! Saj jih je tudi naš „Rdeči križ.“
(Poslal sem jih pač le v Ljubliano, nikoli ne v Niš.)
„Kaj, Srbom? Tem psom? Naš „Križ“? — Ne, Bolgarom samó.
A tisti svojati — s svincem nad njo in z vrvjo!“
Dejal sem si: „Z njimi še morda ti visiš,
tako kot danes nedolžen za nje trpiš.“

In da sem sestanke s častniki često imel,
In ta in ta doktor vsak dan da je k meni prišel.
„Prečudno! — Na čast: nikoli v ti hiši ni bil!“
„Vsak dan se peljal je!“ — „A kam? Pot mimo beži.“
„Sem k vam se peljal je. Ovadba tako govori.“
„Kaj naj bi pri meni?“ — „Pač z vami se pogovoril.“
„O čem?“ — „Da to izvem, sem se k vam napotil.“

„A ta ovadba! Od koga?“ — „Uradna skrivnost.“
— „Uradna skrivnost“ pri nas je pač mnoga podlóst!
Napiši, kar hočeš, pa lahko se v pest smejiš.
A ti, zločinec, ti pa poslušaj molče,
ko s sabljo možje o pravici ti govore,
in ako kar zlepa visiš ali kroglijo d. biš,
kaj hočeš? Tedaj vsaj za vedno ponižno molčiš.

„Zdaj pozor! — Kaj pa tajni nočni signali?
Saj cele noči v cerkvenem stolpu ste spali.“
„Enkrat še povejte! Prečudno se to glasi.“
„Nikar ne tajite! Priče imamo za to.“
„Pa prišli v zvonik bi in z mano na prvo drevo!“
„Nikar se ne smejte, ker šala resnično to ni!
Ovada, obtožba težko zoper vas govori.“

In še je govoril oblastno in izpraševal,
da roj detektivov vse je spise pobral,
kar pisal jih jaz, kar pisale tuje roke.
Šest dolgih, dolgih ur je med tem prišlo.
Kaj v njih trpel sem, molčim, saj ve nebo.
Pa stotnik postavi v mogočno se pozo pred me:
„Jetnik ste moj!“ — „Zahvalim za to še gorje.“

Stopila sva v voz in vdano sem z njim se peljal.
Molčal je stotnik, in jaz sem zamišljen molčal;
in kam r pogledal sem, biskal se je bajonet . . .
Skoz me-to tako, da vidi čim več me oči,
in bolj zoper me bi razvnele se ljudstva strasti — — —
Do smrti ne zabim. Prišlo jih je dvajset in pet!
Spomin nate, Avstrija, bodi v vse veke proklet!

II.

Sovražim te, ti zli germanski duh,
vso moč to, z mečem, krvjo pridobljeno,
ves ta kovarski, divjetrdi vzduh,
vse ljudstvo to, z napuhom zastrupljeno,
brced oholih, do neba ošabnih
in del barbarsko grdih in ogabnih.
Omika vaša — kaj? — Morjé krvi!
Krščanstvo vaše — je Bogú v zasmeli!
Ljubezen vaša — širni svet ihti!
Pravičnost vaša — grehov vseh je greh
Usm ljenost — glej, smrt in smrt,
ves svet razprt, stoletni trud je strt . . .
Pravični Bog vas mora kaznovati,
za vse gorje pobiti vas na tla,
oholost vašo mora v prah steptati,
da se ne dvigne več nad ljudstva vsa,
in se ob nji še bogoskrunsko smeje
češ: „Zmaga naša je in naša bo,
ker z nami je pravica in nebó.“

III.

Teptali so nas in bičali nas
ti nemški oficiri,
a mi smo molčali — sramota na nas! —
da bi nas pustili pri miri. *

* Pa so nas pustili? — Če v grobe bi šli,
iz njih bi nas izkopali;
a ker smo živeli, v ječe so nas
kot črne zločince metali.

In tekla je kri, nedolžna kri,
v nebo do Boga je vpila
Pravični je sl šal, zamahnil z roko,
in Avstrija — je bila . . .

IV.

O orel, ki krožiš v višinah,
ah, ti si prost,
a jaz na teh hladnih planinah
prisiljen sem gost.
Ponosno, mogočno se dvigaš
pod sinje nebo
In v duši želje mi užigaš,
da šel bi s tabó.
A jaz na zemljo sem priklenjen,
na kraj ta pribit,
ne sicer v verige uklenjen,
in vendar jetnik . . .

O orel, ti kralj ponosni,
kako si srečan!
A jaz ti v boli neznosni
srdim se pregnan:
Razpnem li kdaj v prejšnji moči
peruti duha,
spet d. ignem po temni ti noči
se k solncu neba —
mi pride rešitve kdaj dan?

V.

Golob je letel čez goré.
Pa upal sem: k meni pride,
in vest prinese za me,
ki z njo spet solnce mi vzide:
pri koncu pregnanstva je čas,
minili so dnevi gorja,
spet vrneš tja v mirno se vas,
kjer zabiš bolest vso srca . . .
A dalje golob je hitel,
izginil čez skalne zobe.
Zavzet sem za njim strmel,
obup je spet padal v srce . . .

VI.

Z oblaki nebo je pregrnjeno,
že grom čez goré buoni.
Oko je v nebo mi obrnjeno,
in v duši mi misel drhti:
Še hip — in nevihta zadivja
in srd svoj čez svet izlije.
Čez svet, ki zdaj v strahu trepeta
pa solnce čez čas spet zasije ...
A kdaj zasiješ meni spet,
ti solnce sreče blažeče?
Kdaj jaz bom sovražne usode otet?
Kdaj vmiri srce se trpeče?

VII.

Z viharjem v daljave misel beži,
in z bliskom plamteči moj srd gori,
a z gromom moj klic v nebo kriči:
O Bog, udari, razruši, požgi
vse, kar me vklenilo je v sužnje okove,
vse, kar med brezpravne me vrglo robove,
kar tlači srce mi k tlom in v prahi.
Daj duši nazaj mogočni razmah,
da vsa pomlajena spet misli in snuje
in druge še s svojo močjo navdušuje!

VIII.

Sovražil sem vse, ki so nas teptali.
Sovražil pa huje še vas,
ki ste pod pete se tujcu metali
ves tisti naš žalostni čas;
ki niste imeli dobrotne besede
in ne pogleda za nas,
ki bali se bolj ko smrti ste blede
za se in „svoj dobri glas.“
A če ste bili poprej robovi,
molčite, prosim, še zdaj!
Ne vpijte: „I mi smo Slave sinovi!“
saj bila vam je na prodaj.
Če v dneh nevarnosti ste jo prodali,
pa bi jo ljubili sedaj?
Če nese, pa jutri, bi spet jo izdali —
lakaj ostane. lakaj!

IX.

Duše svoje vse moči sem zdramil,
ko naj bil bi strt,
v žgoče sem sovra tvo se razplamil
in v neskončen s d.
Vso ljubezen prejšnjih dni sem zabil
v dnevih tih ih-tmin
Vso sem moč od tistih dni porabil
v Avstrije pogin . . .

Ksaver Meško.

Misli.

Najslajši dih je dih narodne svobode.

Domovina je zopet prosta, a hočejo ji pristriči peroti. Ptič brez poleta jo mrtev. Bratje, stojmo na straži!

Naš narod je rešen iz roparskih krempljev, toda globoko še zevajo rane na našem narodnem telesu, zadane od kletih sovragov. In te rane zaceliti bodi nam naša prva skrb!

Manica Komanova.

Dekletova zgodovina

iz podstolovega sêla.

Bival sem takoj od otroka in učenček brezniške šole na brezniškem dedovem domu pod Stolom v Kraljčevini. Bival tudi, ko sem se z ljubljanske normalke in prvih latinskih šol vračal na više Gorensko. In to še nekaj let potem, kar si je bil stric Jurij poiskal družico za življenje. Tako sta želela ded in babica.

A, ko je postal brat Ivan gimnazijski učenec, preselil sem se vsled materine odločbe na rodni dom v Smokuč. Tu sva oba gimnazijca ob šolskih praznikih tudi v šolskih knjigah precej sodelovala ter se veselila na rodnem domu idealne matere.

V očetno hišo se vrnivši sem se bolj približal bratoma in trem sestram. Mater pa sem spremljal soseb jaz po njivah v polju. Spremljal ob praznikih na Breznico v cerkev in semtrtje v kako sosedno hišo. Semtrtje; le kadar jo je gnalo opravilo, ker na same pogovore ni nikedar nikoli prestopila tujega praga.

Takoj za našim skednjem je bil zelnik. Sem je redoma zahajala mati s svojim najmlajm dekletom zelje obirat v njega bohotnosti za domačo žival. Na mejo poleg nje se je vsedla deklica igraje si s kamenčki, praktikami ter obrabljenimi poslikanimi knjigami. Od tu se spominjam materinih besedi: »Nežika je tako pridna. Nikamor v nobeno hišo ne gre. Nežo imam tako rada.« To je bila deklici meni napram materina prva in ob enem zadnja pohvala. Materina narava nad otroki ni vpila; a — zapomnite si stariši — tudi ne hvalila.

Rastla je Nežika — materi skoraj zmiraj le Neža — rastla je, da je dosegla starost šestih let in dobrih dveh mesecev. — Takrat so se vvrstili v novopozidani Novakovi hiši v Smokuču krog rakve štirje črno odeti možje-sosedje. Namenjeni dvigniti na svoja ramena strašno težo, našo mater ter jo na Rodine ponést na

Agneza Zupanova.

pokop. Še enkrat smo se zvrstili krog odprte rakve z očem vsi šesteri otroci. Naredili smo drug za drugim naši materi križ in jo pokropili z blagoslovljeno vodó. Od tistega trenutja nisem bij — vrjemite mi — nikoli več popolnoma vesel v življenju. Popolnoma vesel,

kakor bi moral biti človek, ki ne čuti nad seboj nobenega oblaka. — Bilo je slovo na večno. Naše obitelji najmlajše dekle se je na to s solzavim glasom odstranilo od tu počivajoče matere ilteč: »Saj to niso naša mati.« Smrt je namreč jela govoriti iz materine, pred malo dnevi še tako nenavadne osebnosti, da Nežki mati ni bila mati. — V vežo smo se odmaknili. Kladivo je zapelo vun iz hiše ter vdarilo na ravnine žrebje. Tako strašno mi ni kladivo pelo nikoli več in nikjer.

To je bila prva osodna zgodba v novopostavljeni hiši. Nobene vesele pred njo ni bilo poprej — žalostneje do danes po več od 60 tih let nobene. Nova — res lepa, akopram le pritlična hiša. V zidavi kakor mala trdnjava. Mati jo je od očeta izprosila. A ne iz šopirovanja izprosila. Premoženje se je namreč kupičlo in prostorov je postalo v stari zelo, premalo. Nova hiša! Da, nova. Le enkrat in zadnjikrat je kuhala v njej. V preprdnosti in preobloženosti se je prav takrat grozno vhladila in smrti zapisala. Zidaj novo hišo in vmrieš — pravi narod.

Rastlo je deklet brez matere in rastli smo vsi — Večnemu zahvala — brez pisane matere.

Jasna glava in pač prirojena prdnost jej ni dopuščala, da bi bila kedaj mudila četrte ure oddaljeno šolo na Breznici. Tudi v obilnem snegu in v najhujšem mrazu jej niso branili. Materina roka — ki je ni več bilo — bi jej bila pač večkrat zapirala ledi škripajoča hišna vrata. Tudi s cela premrzla sem časih došla iz šole gori do brezniške tete v Kraljičevino in tam me je žena — hvaležno se je spominjam — skeraj prezeblo s hladnim umivala. V vroči šoli sem oblečena ostala na debelo, kakor sem prišla, in nikedo mi ni veleval: Nikar. Iz šole prevroča vun v zmrzlino in nikedo mi ni veleval: Nikar. Tako mi je pred nedelgim ob pričetem vsodnem bolehovanju prpovedovala in dostavila: od takrat menda nisem bila nikoli tako trdna, kakor bi morali biti s cela zdravi otroci. Hudo se trpi, kjer matere ni. — Visoko je sicer zrastle in morda lepo — a v najbujeje jabelko se tako silno rad zagriže črv. Tisti črv, ki spodjeda življenje in je spodjé.

Naj vam tu pripišem, kar mi je učenčna roka o njej doposlala. »Spominj na njeno mater — tako začrkuje — jej je bil globoko v duši. Vedele smo, da je otrok mater izgubila. — O tem sledeči doživljaj. Običajno je bilo, da smo v šoli pri ročnem delu čitali povesti, kadar za ta predmet ni bilo potreba razlage. V letu 1893 je izšla v založništvu Družbe šv. Cirila in Metoda knjiga »Ljubezen do mamice«, ki je bila tudi našemu čitanju tvarina. Jako nam je vgajala njena vsebina. In njej — naši učiteljici — so rosle oči ob tej povesti. V nas pa, ki smo to opazile, se je visoko dvignilo spoštovanje do nje. Ko je prekipevalo njeno čuvstvo, se je zdela našim dušam bližja, a zajedno tudi nepri- merno višja. — Učila nas je s solzami! Brez besedi s solzami.«

Z leti vred jej je prišlo na vrsto delo v hiši doma; v polju in v travniku.

Preostajalo jej je pa o praznikih; na večerih ob zimah dosti časa, da je posegla po knjigah.

Z bratom Ivanom — oba gimnazijca in pozneje na profesorski poti ali profesorja — sva nanosila v hišo množino slovenskih knjig. Do mala vsebino vseh si je Nežika osvojila. Veliko raje se je namreč s knjigami vkvarjala, nego s poljskimi opravili, akopram je tudi vsem tem bila kos.

Kmalu sem se jel čuditi nenavadnemu obsegu nje- nega znanja. Zato mi je prišla misel: Kaj, ko bi jo oče poslal na više uke; najbolje menda v loški samostan. Uršulinke bodo pač računile z 19letnim dekletom, ki ne more z lahka vstopiti v kak prvi ali drugi razred med sedem- do devetletne otroke.

A ta moj predlog ni bil kaj radostno pozdravljen. Odvrnil je namreč sivi oče: Vse prav, ko bi v uku tudi ostala. Pa kaj, če se vrne? Doma ne bo za kmeta; gos- pōde pa hiša ne more rabiti. — Daljnemu mojemu prī- tisku in dekletovim željam se je vender le modrosto vdal. Kot praktičen mož vdal tudi ne malo radi tega, ker sem obljubil, da bodo troški večinoma moji. Ob vsekako

zelo premožnem domu in takrat zelo medlem gimnazijskem kruhu — povdarjam vam — mi ni bilo vselej lahko. Pritrgoval sem si samemu sebi.

Najprej sem jo za nekaj mesecev vzel seboj v Kranj, kjer sem takrat na gimnaziji učiteljeval. Preskrbel sem tu, da se je razun kuhanja vsega navadila, kar je ženski v mestni hiši potreba. Šivati se je hodila učiti v Rudolfovo rodovino z nekaterimi kranjskimi, prav vrlimi dekleti. Veliko zahvalo je dolgovala in dolgujem jaz hčeri te hiše Viktoriji, ki je vzela pozneje mojega tovariša profesorja Ivana Škabrnega, s kojim sem jo tudi poročil. Postala je mati in pramati danes sloveči rodbini.

Na to se je podala v Loko. Le za nekatere mesece tukajšnjega bivanja se je vse njeno slovensko pribrano znanje prelevilo tudi v nemški jezik, kar jej je jamčilo hiter napredek v takrat popolnoma nemški notranji šoli. — Razun šolskih stvari se je risanja še posebej učila in v tem nekoliko dosegla. — Tudi muzike me je poprosila; a gvitaro je kmalu izročila pokoju — s Paganinom nista bila namreč v posebnem sorodstvu.

Ob velikih počitnicah se je vračala iz samostana z menoj vred na očetov dom, kjer smo vsi trije z bratom Ivanom vkup nadaljevali svojo in njeno vednostno izobrazbo.

Kakor mnogokrat dekleta ob enakem je tudi mene koncem loškega pouka zaprosila, naj ostane in se porušulini. Od nekedaj prijatelj vzvišenim poklicem sem se jej izjavil, da nimam ničesa zoper — in vse za. A prej naj pojde v ljubljansko pripravnico, da se tam konečno izuri ter napravi državno veljalne izpite s kolikor mogoče sijajnim vspehom. Takrat v samostanu ni bil namreč pouk še na tej višini, da bi se neposrednje iz njega zanesljivo mogle pošiljati gojenke na precej stroge izpite z boljim izidom, kot navadno zadošča. Na to se, če jej bo poklic, vrne v samostan.

To sem vkrenil, poznavajoč vetrnost vladnih in prav tistokrat zoper samostane naperjenih odločeb. Malokedaj je v avstrijski zgodovini zoperverska sapa tako ostro pihala. Novovemškimi frančiškanom so namreč

prav sedaj — leta 1870. — in to za časa prošt Jarčevega deželno šolskega nadzorovanja vzeli njihovo dolgoletno posest: gimnazijo — češ: Vi imate premalo izprašanih moči. Premalo takrat res; a preskrbeli bi se bili z zadostnim številom, da je državna vprava počakati hotela. Veščaki izjavljajo, da je sodelovalo tu tudi odločno narodno mišljenje frančiškanov-profesorjev, ki so je vsikdar sijajno osvedočili ob volitvah. Posebno hudo so se bili obenem zagnali nad kameniške ljudskošolske frančiškane ter je tudi hoteli spraviti iz šole. Konečno so izračunili: duhovnik-frančiškan je po osmih gimnazijskih in štirih bogoslovnih letih za toliko vsposobljen, da tudi brez pripravnice vpešno vodi in poučuje otroke od prvega do četrtega ljudsko šolskega razreda. — Volili so pa kameniški prav kot novomeški — in sicer tako daleč gori iz Kamenika skozi Kranj v Tržič na lojtrnicah se vozeč z množino enako mislečih sovolilcev. Tako je bil namreč odločil Slovincem skrajno nasprotni Dunaj.

Prav, ko sem na Rodinah s težko roko zasipal dragega očeta, je delala ne lahki zrelni izpit. Izpraševalci so bili o žalozgodbi poučeni — a so znali molčati. Izpit je bil dovršen, in sicer z odliko. Prva pot nama je bila na rodinjski grob. — In v službo med svet je morala brez očeta, brez matere.

Po izdelani pripravnici ni namreč več imela namena vrniti se v samostan. Pač pa je prevzela šolo na ljubljanskem Lichtenturnišču. Pričela se je prav takrat in ona je bila njena prva učiteljica. Vsmiljenke niso imele še učnih moči.

Vsled prošnje je prišla od tod za pomožno učiteljico v le dobro uro od Smokuča oddaljeni Grad. — Grad, ki so ga v današnjih zmedarijah premenjali v Blèd. Se vé, da le v knjigah. Ljudstvo župnije Bled še dolgo ne bo poznalo. A, kadar bi se je poprijelo, oropana bo domovina zopet ene svojih starožitnosti, čemur, žal, tako rada névednost pruži soseb na Kranjskem svoje raz-

dirajoče roke. Bléd je le kótel z vso okolico, okvirja-jočo blejsko jezero — naš biser. A župnija, kakor srenja to nista: oboji sta v narodu Grad.

Sprejeli takratni svoješegni Gorenci niso kaj radi v šolo ženskega učiteljstva. Če se prav spominjam, nastavljena je bila z njo vred v radoljiškem okraju tudi še druga učiteljica. V nekako zasramovanje so v nočnih urah časih dohajali dečaki pod njeno stanovanje prepevat; a ne v najmelodičnejih akordih. Konečno so se tudi naveličali koncertov, ki ponositéjim Gorencem niso mogli dolgo všečevati. Sestra in ona sta bili, ne motim se menda, prvi ženski učiteljici v radoljiškem glavarstvu. — Njej v Gradu niso pét hodili. Pač pa jej je dečák, ki ga je trše poprijela, v šoli zagrozil: »Baba me ne bo; oču povedal!« — A ljubeznjivi, res umni grajski župnik Anton Umek se je pa ob njenem imenovanju zveselil in mi rekel: Veliko raje imam učiteljico od učitelja. Našim dekletom je nastavljanja sem prihajajočih tujcev preveč. Naučila se bodo v šoli vsaj kacega ženskega ročnega dela in ob takem delu raja ostajala v hišah doma. Ljudska šola po kmetih ni namreč do takrat poznala kacega velevanega ročnodelnega pouka.

Zdravja jej grajska služba ni mogla vtrjevati. Ženska daleč iz šole vun do svojega domu. Od tod na obede skozi néobhojeni sneg; na obede v časih povrh še prav malo se brigajoče gostilne. Ob učiteljici krčmar ne bo obogatel. Od obeda zopet hitro že ob eni uri v šolo nazaj. In to tako dan na dan. Podobnega bi ne mogel priporočati našim novim šolskim gosposkam in našim prestrojenim šolam. Ali bi se učiteljici ne moglo prisoditi dveh, treh skupnih srédidnevni prostih ur, da si sama pripravi kosilo? Ne lukuličnega; vsaj zdravo kosilo. — Tudi za moške učne moči bi ne priporočal te naravnost sloveče 1-ne šolske ure. To mora vgonobljevati. Šoli kvar; učiteljstvu kvar. — In povrh je sestra stanovala začetkoma še daleč doli v vasi. Zadnje čase pač vgodneje v stari opuščeni kape-
laniji t.k. za šolo.

V Gradu je to trpelo nekakih 8 let. — Zaželela si je torej Ljubljane, kjer bi jej kot alojzijeviški vodija posebno še v hrani — se vé da proti vrnitvi v vstav — mogel biti znatna podpora. — Vender pa jej ni bil ta korak tako gladek, kakor — dobrohotni bralec — morda meniš. Ne tako gladek; akopram je vložila edina med prosilkami za šentjakopsko žensko učilno zrelostno spričalo z odliko. — Govoriti moram tu domači zgodovini na ljubo in slednjemu, zlasti učiteljstvu v blagodejen pouk. V pouk, kako se je takrat na Kranjskem vednosti in vednostnim osebam godilo tudi tam, kjer bi bilo najmanj smelo biti. Sestri - prositeljici ni bil naklonjen moj tovariš v deželnem šolskem svetu za Kranjsko dr. Klofutar. Ničesa družega tudi ob njem nisem pričakoval. Saj mi je nekokrat — v zaslugo mu moram šteti to odkritost — rekel v obraz: Nikoli v življenju nisem imel poleg svoje službe še druge, kot jo imate vi. Češarski profesor ste postali tudi tudi alojzijeviški vodija ter se s tem popeli na materijelno ne- navadno odlično stalo. — V zasebnem opominju mu je moral razodeti prvomestnik v tem svetu, baron Winkler, bridko resnico. Nekako tako-le je govoril: Kandidatinja za Ljubljano je slučajno sestra vašega tovariša v deželnem šolskem svetu. To ne more biti vzrok, da bi se jej zaprosena stolica ne smela podeliti, če jo zasluži. Ker jo pa po svojih pričevalih zasluži, menenja sem tega — da vam ni le jej nasprotovati, nego dolžnost celo zanjo glasovati. — Tem načinom se je posrečilo, da se v seji menda ni zoper oglasil. — Gorenska samoza- vest pa mi ni dovolila o tem polzvedovati ali pogledati v akte, kako je glasoval. — Radi sorodstva sem se ob debati in ob sklepanju v predprostore odstranil. To- variš v zboru, ljudskošolski voditelj Andrej Praprotnik, me je po dovršitvi došel klicat v sejo nazaj z nazna- nilom: Sestra je imenovana.

Tako je zmagala na prvi svoji ošodnejši učiteljski Dostojanki.

Na sedanjo šentjakopsko osemrazrednico došlo so jo dobro sprejeli. Dobro pišem zato, ker časih v mesto

došlega s kmetov ogledujejo nekateri s pregosposkimi očmi. O tem piše njena takratna isto tako odlična učenka, kakor jej je do konca njenih dni kot odlična učiteljica-tovarišica ljubo in požrtvovalno bivala na tej isti šoli ob strani. Te učiteljice Marije Mehlejeve besede so: »Dobro se še spominjam njenega prihoda na šentjakopsko šolo v Ljubljani. Prevezla je pouk v II. razredu. Bilo nas je približno 80 učenek. Kmalu smo jo vzljubile. Tako domača je bila do nas. Čutile smo, da je izšla iz naroda in da dela za narod . . . Posebno primeren delokrog zanjo je bil določen takrat, ko je bivši okrajni šolski nadzornik Fr. Levec uvedel v treh višjih razredih šentjakopske šole strokovni pouk kakor na meščanskih šolah. Učiteljica Zupanova je prevzela pouk v slovenščini, zemljepisju in zgodovini«. (Učit. Tovariš 1919, št. 29, † Agneza Zupanova.)

Ko je bila na tej šoli vpokojena voditeljica Emilija Guzel-ova, zaprosila je Agneza te službe, zanašaje se posebno na to, ker je sedem let v Ljubljani bivajoč v vednostnejem ozračju glavnega mesta izvršila izpit tudi za meščanske šole. Od nekedaj v knjigah jej ta izpit ni provzročeval kacega nénavadnega truda. — Poleg nje se je oglasila za to mesto učiteljica na tej šoli Franja Zemme-jeva, enako vsposobljena za meščanske šole, in sicer iz matematično-naravoslovske, kakor sestra iz jezikoslovno-zgodovinske skupine.

V mestni šolski svet — a želeč, da bi kot zastopnik mesta Ljubljane sčasoma prišel v deželni šolski svet — se je iz mestnega zbora vun pustil voliti vseučilišni profesor dr. Gregorij Krek, ki si je našo prestolico izbral za svoje počivališče. Natančno, posebno po prijatelju bratu Ivanu poučen o Agnezinem vednostnem stremljenju se je gorko zavzel zanjo v seji, ki je stavila predlog deželnemu šolskemu svetu. Poročitelj in kot okrajni šolski nadzornik predlagatelj v tem šolskem svetu Anton Maier jo je namreč opisoval članom te korporacije kot mrtvo, ki nima v sebi nič življenja in nobene agilnosti. Govoril je še veliko; a vsega ni vedeti treba, ker bi kompetentinjino preveč žalilo. To sem opazil, da je kompetentinjino

sestri nadzornik Maier zelo gorak. Isto tako je za so-kompetentinjó Zemme-jevo globoko žaljivo, ker je nad-zornik trdil, da teh dveh ni ne ena ne druga za vodstvo sposobna. — Toliko iz dveh obsežnejih listov, koja je profesor ob seji in po seji name naslovil, zadnjemu besede pridevajoč: Govoril sem, kakor me poznaš, z vso odloč-nostjó; a v vsem mestnem šolskem svetu nisem ne enega prepričal. Propadli sta učiteljici, izprašani za meščanske šole; nadkrilila je obe učiteljica, izprašana le samo za ljudske šole. Naravnost nedopustno in ves šolski svet sramoteče pa je bilo v seji naglaševanje — da ima pri-hodnja voditeljica opraviti v spodnjih razredih ter je lahko izprašana samo za ljudske šole; učiteljici na višjih razredih, kot sta Zupanova in Zemme-jeva, pa naj bodeta le izprašani za meščanske šole. — Graški profesor Krek se je ob tej priliki veliko kranjščine naučil. Ko je upa-polni visokošolec Gregorij zapuščal domovino, vladalo je tó srce — ko se je visokošolski profesor Krek vračal tu sem na počitke, videl je, kako se trudijo, da bi to lepo ozemlje oplevélili s strastjó. — Dobil sem Krekovi Dismi in njene osebne pribeležke o tem še le po sestrinem odhodu, spravljene med njenimi najintimnejimi zaznamki. Zato sem moral sklepati, kako jo je nevrjetno preziranje moralo boleti. Zdi se mi, da je to rano nezaceljeno vzela seboj s svojega zemskega bivališča.

Govorila o stvari nisva pozneje veliko. Morda, da si ni vzbujala spominjev. — Časih je vender prišlo na vrsto. In takrat sva sklepala, da se je okrajni šolski nad-zornik že zato boril zoper njeno osebnost, ker sploh ni-komur ne more biti prijetno, če bi načeloval onemu, ki je umstveno samoumevno za eno stopinjo više pomaknjen od njega. Učiteljica izprašana za meščansko; a nad-zornik izprašan le za ljudsko šolo. To razmere, ki so poleg drugih z elementarno silo provzročevale svoje-časno vednostno nazadovanje na Kranjskem in so vsodna markatura naše šolske zgodovine. Učiteljica Mehle-jeva v zgoraj navedenem sestavku piše: »Veliko je bilo Zupanove veselje ob dobrih vspehih, zlasti v Lev-čevi nadzorniški dobi, ko je imelo dobro delo res svojo

vrednost in je bilo ljubljansko ljudsko šolstvo na visoki stopinji... A pozneje so se razmere izpremenile. Kvalifikacija učiteljstva je bila odslej odvisna od političnega mišljenja. Ob tem je nazadovalo šolstvo in je trpelo vse značajno učiteljstvo.« — Jugoslavija — zapomni si tudi to zgodbo in se podobnega varuj.

Tolažiti se je pa znala ob takem proti meni: Nisem popolnoma trdna in na toliko razredni šentjakopski šoli bi bila menda svoje dolžnosti le zelo težko izpolnovala. Okrajšala si morda življenje; živela bi pa rada.

In postopanje mesto nje imenovane šolske načelnice Marije Marolt-ove?

Naj jej izpregovorim v njeno veliko čast.

Dolgoletni šolski koleginji do sedaj sta si prijateljici ostali, kakor sta bili poprej. — Beroči naj premisli medsebojni neprijeten, zelo neprijeten položaj teh obeh in podpisal bo besede, če imenujem tako sestrično čud odlesk njene velike dušne odličnosti. Dokazala je, da je bila človek. Morda bi v tej meri tega ne bi bila mogla — ko bi se jej bilo vselej in povsod vse godilo po željah. — Ne v vednem solnčnem sóju, bolj se očiščujemo v hudem viharju. Sočutja si veliko budi ta, ki mu toča na polju; še več pa ta, ki mu dušna toča zaropotá v življenje.

In onedve?

Kolikrat je ravnateljica prihitela v sestrično stanovanje nikoli jej od daleč kažoč, da je sedaj njena glava. Pohitevali sta skupno od tu do sem. Vdeleževali se skupno najsrečnejih narodnih pojav, kakor so takrat bile velike skupščine »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Zato naj se narodu zapiše s prav tisto pohvalo ime Marije Maroltove, kot ime Agneze Zupanove. Žensko nobleso naj to razmerje nazivljem.

Nikedo naj tudi ne kamenja Maroltinega naporovanja, če je zaprosila izpraznjene ravnateljicne stolice. Kedo si upa kamen vreči na tega, ki za boljim stremi; kedo na tega, ki si ni vzel sam, kar so mu dali drugi. Tega kamenjaj, ki je dal, česar ni bil dati vpravičen.

Tej seji mestnega šolskega sveta je predsedoval župan Ivan Hribar.

Zakaj da se deželni šolski svèt, ki imenuje, za sicer energičnega barona Heina temu — milo reci mo — temu prelomu vseh šolskih stremljenj ni postavil po robu, nisem vprašal. Ud v njem nisem več bil. — Namenoma se nisem več vtikal v tamošnje poslovanje. Tukajšnja 12letna izkušnja ni šla brezplodno memo mene.

To torej druga postojanka na Agnezinem potovanju skozi šolsko življenje. Poraz je bil. Duha in volje jej ni vlomil.

In tekla so leta, da se jih je 25 nakupičilo na šentjakopski šoli. Rade so jo morale imeti tovarišice, ker so se namenile prav posebno se je spomniti na četrtniko enega stoletja trajajočem delovanju v enem ter istem poslopju.

Kedo je to provzročil?

Enaka preziranka, kakor Agneza. To je za dr. Ivan Tavčarjevega županovanja na šentjakopsko osmerorazrednico za voditeljico pozvana tošolska učiteljica Franja Zemme-jeva. Ona zgoraj imenovana, ki tudi ni bila za vodstvo na tej šoli sposobna — deluje pa danes s tisto železno vstrajnostjo, tisto vestnostjo, tisto mladeniško agilnostjo, da bi jo učiteljstvo in učenstvo svojo drugo mater smelo imenovati. — V kakošno zadostilo jej mora biti, ko vodi sedaj to leta 1919. v meščansko šolo povzdignjeno bivšo osmerorazrednico kod sv. Jakoba v Ljubljani.

In kedo izvedel?

To je bila pa že označena učiteljica Marija Mehle-tova, ki je Agnezo od njenega prvega dne na tem vstavu do zadnje tukajšnje ure z neizpremenjeno zvestobo ljubila. Ponovitveno mi jo imenuje svojo prvo in najboljšo učiteljico. »Zvonček« izza 1912. leta je v svoji 12. številki pod naslovom »Jubilej slovenske učiteljice« zapisal te-le njene besede: »Dne 1. oktobra t. l. so praznovali na mestni slovenski dekljiški osemrazrednici v Ljubljani izredno slavje. Gospica Agneza Zupanova, mestna učiteljica v Ljubljani, je obhajala omenjenega dne 25letnico, odkar slušbuje na tej šoli. 25 let na isti šoli! Dolga doba je to, draga mladina . . . Zupanova poučuje že dolgo vrsto

let slovenščino, zemljepis in zgodovino v treh viših razredih šentjakebske šole. Imela je vsako leto približno po 120—150 učenek... Če bi jih bilo mogoče zbrati ob njenem jubileju... Kolika truma bi bila to!... Vcepljala je svojim učenkam vsekedar spoštovanje do materinščine in ljubezen do slovenske domovine, S kakim razumevanjem jim je pojasnjevala posebnosti našega jezika; s kako ljubeznijo je razlagala dela slovenskih pesnikov in pisateljev; v kako lepem jeziku je odkrivala našim deklicam krasoto slovenske zemlje in njeno zgodovino ter skrbela tako za pravo narodno vzgojo... Ta dan slavlja so se zbrale njene sedanje učenke in vse učiteljstvo šentjakebske šole v lepo okrašeni šolski sobi. Slavljenka je stopila na oder, ki je bil odičen z zelenjem in s cvetjem. Pristopile so izbrane učenke, in ena izmed njih je deklamovala prigodnico... Ob sklepu deklamacije so slavljenki deklice izročile krasnih šopkov. — Na to je čestitala k srebrnemu jubileju ena izmed navzočih učiteljic ter ji v imenu vsega učiteljskega zbora poklonila srebrno, s cvetjem napolnjeno košarico. Govornica je v svoji čestitki povdarjala, naj jej bo to slavje kot znak priznanja njenemu delu, dokaz simpatij navzočega učiteljstva ter izraz hvaležnosti in spoštovanja njenih nekdanjih učenek. Gospico Zupanovo je prirejeno ji slavje jako ganiilo. V presrčnih besedah se je zahvalila vsem navzočim za čestitke in darila... Naj bi še dolgo vrsto let službovala na svojem mestu in vživala vspehe svojega odličnega delovanja. Kličemo ji iskreno: Bog jo živi!« To »Zvonček«, ki je ob enem natisnil zelo vspelo njeno podobo.

Meni je pa na veliki pozornosti svojih sotrudnic doposlala sledeče besede: Zahvalila sem se in rekla tovarišicam: Vselej, kadar boste podobnosti praznovali, sem z vami. Tega menenja sem namreč, da nas bolj odlikuje, če se spominjamo svojih trudov same, ki je poznamo — nego drugi, ki jim niso jasni, kakor so nam.

To tretja in toliko zadostilna postojanka izza Agnezinega učiteljstva.

Nastopimo četrto in zadnjo. Odhod je — kakor nam je vsojen vsem s tega svetnega pozorišča. — Naj bi še dolgo vrsto let službovala na svojem mestu: taka je bila njenih tovarišic in učenek želja ob 25letnem jubileju. Po malem se jej je posrečilo. Skoraj natančno še šest let in dobrih dveh mesecev. Šest let... — žal, da moramo to malo ob majhenosti naših dni skoraj veliko imenovati. — A bila so letá precej oslabelega zdravja.

Okrepčevat se je hodila, kot vselej poprej, ob velikih šolskih praznikih, na moj sedanji okrogeljski dom. Prijala sta jej kakor gorensko rodno solnce, tako tudi gorenski hladni piš. Pesem jej je bilo Savino podokrogeljsko valovanje sem gori v višavo. Ob drugih letnih dobah je redoma ni kaj bilo. Le zadnji dve vojni leti je prihajala po tri- menda celo štirikrat. Vznemtrjala so jo namreč živila. A umevala je jako dobro preskrb in jej — razun naše bojazni o negotovi osodi — ni bilo nič kaj vsesplošnje síle: — Toda vstrašilo me je njeno poročilo prav iz zadnjih počitnic 1918. leta. Pravila mi je, da jej je omenil odličen mož, kakor pozneje z istimi besedami tudi meni ljubljanska gospa: Kako se jej pešanje pozna že kaki dve leti. Naravnost pretreslo pa me je, ko mi je odkrila: da jej zdravniki groze s potrebno operacijo v črevesu. Vender sem se tolažil samega sebe ob tej turobni vesti in nisem vrjel. Konečno sem se pripravil — ne z malo bojaznijo pripravil ter si izprosil merodajnega parera našega velikega dr. Šlajmra. Pismo mi je potrdil potrebnost operacije, toda dostavil potolažilne besede: »A dokler se sestra relativno dobro počuti, je mogoče — da se stanje posebno ne poslabša.« — V nje sem stavil svojo vero.

Ob Píavi se je Avstrija razsula. Z njenim osodepolnim propadom se je jel izpreminjati evropski zemljevid. Slovenskemu narodu je vzhajal upolni dan; a njenemu zdravju se je pripravljaj zaton. Prišel je vtorek, 29. oktobra 1918 — za nas zgodovinski dan. Tozadevnega slavnostnega izprevoda vesoljne ljubljanske šolske mladine se je, šole že precej časa oproščena, vendar le vsaj od daleč hotela vdeležiti. Morda ne brez

precejšnje težave. Na Resljevi cesti je želela videti tista praznujoča svoja dekleta, kojim je v šoli opisovala slovanske težke dobe; a jim ob enem pokazovala na zarijo, ki nekako orumenevati hoče naše vzhodnje goré. Rékala je, da čuti, kako tam v dalji nebo cvetè. — Vsojeno jej je bilo, da je tu od svoje mladine vzela slovo. Ko je učiteljica Mehle-jeva privedla tu memo svojo otročjad, z narodnimi zastavicami v rokah, stopila je do nje ter jej v jugoslovanskem upu gorko stisnila desnico.

Le s težavo je obiskala o Vseh svetih naše svetokrištofske grobove. Leta in leta je je kitila s cvetjem, poslanim iz mojega vrta. A vstreženo jej je bilo to pot, da jej cvetičja ni došlo. Pošte so nam namreč odpovedale svojo pomoč. — Tako težko bi se bila pripogibala — je rekla. — Te praznike se je vdeležila tudi zadnje božje službe.

Povrh jo je še poprijela Evropo poplavajoča tritedenska španska bolezen, kojih mi je dva tedna zatajila z opravičevanjem: Nisem te hotela razburjati.

Bival sem ves ta čas — tudi vsled vladnih opominjev iz Ljubljane na svojem okrogeljskem posestvu. In sam s hišo vred ob splošnjem ljudskem bolehoivanju ne prav trden. Čuvali smo in se bali, kaj vse bi soseb na kmetih včiniti bila v stanu na stotisoče broječa vojska, ko bi brez posebno merodajnega poveljstva vrela iz Lahov sem na svoje domove skozi našo deželo. Zato nisem bil še nikoli tako dolgo brez obiskov v Ljubljani.

Na zdravnikov svèt se je v Leonišče zatekla, da bi špánico popolnem vkrotila. Pismeno mi je to izza 26. novembra 1918 poročila: »Za par dni grem v Leonišče. Bajе ni prav nič nevarno.« Posrečilo se je — so mi pisali. — Pozneje: Ni dobro. — Končno pa: Z zdravjem je vgodneje.

Ob vsem tem vgodnejem sem vender le prej, kakor sem bil sklenil, pohitel v Ljubljano. — Neka slutnja me je gnala.

Na Brezmadežne večer sem došel do nje. Bila je zopet v Gorupovi ulici v svojem stanovanju. Ni se mi zdela preslaba. Saj je oblečena sedela na divanu. Dogo-

vorila sva se, kaj jej z Gorenskega oskrbim in kaj bi jej bolni prijati vtegnilo. Šla je ob sedmih zvečer v postelj. Da bi bolje počila, poslovil sem se le samo z besedo »Lahko noč«. Odšel v stan druge sestre. Mislil nikedo česa nevarnega ni. Ona morda najmanj.

A po noči je nastalo hudo. Zato se je ob petih zjutraj — takrat sredi zimske noči — s cela brez spremstva napotila v hiši bivajoča vgljedna učiteljica Marija Cidrihova v Trnovo po gospoda. V tej uri dosti daleč; čisto sama; taka požrtvovalnost! — Ne, da bi česa vedela o tem, stopi pol ure pozneje do bolnice kapeian Josip Vrcè. Ko ga vgljeda, zavpraša: »Ali sem tako slaba?« — Izpovedal jo je, dejal v sv. olje in odšel govoreč: Sedaj grem darovat za vas sv. mašo in po maši pridem s sv. obhajilom. Težko ga je pričakovala vprašaje: »Ali kmalu pridejo s sv. rešnjim telesom?« Bala se je namreč, da ne bo mogla zavžiti. — Pobožno je prejela sv. zakrament. — Tuprilično naj povdarjam vgljed zvestega svečenika, ki mu je poklic prvo in vse. In tacega se je osvedočil kapelan Vrcè. Deloval je tu tako, da naj si nikedo kedaj lepšega ne želi. — Takoj po tem sv. dejanju se jej strežnica zglesi: »Ali naj grem po brata?« Z ramama skomizgne in pravi: »Le pojdi, če hočeš.«

Zajtrka se ni branila. Nesla je še sama nekaj žlic kave do ust. Na to hotela izpregovoriti. Ni jej bilo več dano. Seboj je vzela namenjene, a ne izuščene besede. Omahnila in izdihnila brez najmanje bolesti. — Bilo je pol ure po sv. popotnici 9. decembra ob osmih.

Ni vam treba popisovati, v kak dušni položaj me je pogreznila ta vest, ko so mi jo to grozno jutro donesli. Vsak vas vgane, če je bil tako tesno navezan na kogà; takorekoč ga izredil — a ga skoraj nenadno moral izgubiti. So zgodbe, kojih ne umeva človeški razum, nego le ta — ki nad zvezdami edin zna po krivi črti ravno pisati.

Tolažilo pa mi je moralo biti, da jo je vzela navadna bolezen in da Stvarnik ni namenil preizkušati je v ognjeni peči morda naj dalje trajajočih notranjih otekanj in gnojil ter silnih bolečin. Po zdravniških raz-

odetjih svesta si grozeče smrti mi je namreč zadnje čase ponavljaje zatrjevala: Operaciji se ne podvržem, ker dvomim — da jo prestanem. Raje bom počasi vmirala. — Po božji milostni vredbi, Agneza, nisi počasi vmirala!

10. decembra pred 40timi leti je prvokrat kot učiteljica stopila v ljubljanskem Lichtenturnišču v šolo ter si od tega dneva naprej služila pravico do stanovitnega pokoja. Ta dan jej je došel danes. Res je tudi s prav današnjim datom imela prošnjo za vpokojenje že vloženo. A ni jej bilo treba človeškega odloka o zasluženem pokoju. Napisal ga je življenja in smrti Gospodar. — Zato je tako mirno in nevzdravno molčala na svojem zadnjem počivališču, kakor je danes pred 40. leti s svojo jasno besedo znala v prvo nastopiti na slovenskem šolskem poprišču. — Slučaj; poučen slučaj; morda se redko dogaja.

Bližala se mi je jutri huda ura. Huda ura potem, ko je bila na mrtvaški postelji poležala dva dneva, dve noči in osem ur. Tega zato omenjam, ker mi je celo pismeno zapustila, da bi ne bila pokopana živa.

Huda ura. Šlo je iz četrte Gorupove hiše preko Gradišča, memo uršulinske cerkve, po Kongresnem trgu, po Wolfovi ulici, memo frančiškanov, skozi Prešernovo ulico in po dunajski cesti do svetokrištofskega pokopališča. Memo dveh cerkva brez zvonila. Brezsrčna vojska nam je iz stolpov vun pojemala tolažilne glasove blagoslovljenih zvonov.

Stopal sem tik za rakvijo edinec. Želel pa sem ter želel, naj bi tej poti konca ne bilo. Tako dolgo ne konca, dokler naveličana predolgega spanja ne potrka na rakev in plane kvišku. Dvignil bi jo na rame, pohitel z njo daleč in daleč v tiste neznane pokrajine, kjer se ne vmira. — Ves čas pa so mi vijoličnobarvne krizanteme iz rakvinega venca doli pokimavajoč šepetale: Ne pozabi me; vsaj ti me ne pozabi.

In njena šentjakopska šola? Svojo nad 31 let tu poučujočo učiteljico so spremljale tovarišice ter poklicale na izprevod tamošnjo mnogobrojno mladino. Osemnajst

razredov jih je bilo. Zato so pravili, da so lichtenturniške deklice, iz vstava njenega prvega poučevanja, stopale že proti sv. Krištofu, ko je bila ona še doli ob glavni ljubljanski pošti. Na pokopališče došle so se pa vvrstile v goste skupine od cerkvenih vrat vun noter do groba.

Oži rojak, naš pisatelj župnik Fr. S. Finžgar, jej je izrekel zadnje upapolne molitve ter jo pokropil z blagoslovljeno vodo. Na pogreznjeno doli v sedanje temno njeno domovanje vsul prsti, iz katere smo stvarjeni ona, ti, in jaz. Učiteljice in učenke in vsi ostali pa so jej s peščico zemlje, potresene v to novo bivališče, izražali željo: V miru počivaj.

Ostal sem, da mi ni kamenita plošča zagrnila zadnjega rakvinega opla v grobnici Zupan-Novakovih iz Smokuča. — Morda ne bom več zrl tu doli. Drugi bodo zrlji za menoj, če bodo prijazni tako, da se mi zadnjikrat pridružijo na tem mojem poslednjem potovanju.

In prva noč potem, odmerjena počitku, ko sem se vrnil na Okroglo. To ni bil počitek. To je bila strahota. Silen čut se me je polastil, ki vam ga ne morem popisati. Prosim pa, da bi vam, to beročim, milost iz neba nikoli enacega ne vsodila. Na obup mejêč čut bi bil, da nisem vrh lestvice, držeče do neba, videl Boga. Kaj, če se zazidana doli in v skalovje zagrebena vzbudi! V črno zemljo položeno bi jo čuli morda sem gori. A od tam doli do sem gori ne pride več noben njen glas. Vničuje mišljenje! — Toda angelj, ki so mu izročene naše sanje, me je konečno odvedel; vodil po pisanih potih in me v jutro prebudil konec stezê, ki je držala iz grobišča v deželo na večno živečih.

Prvega njenega godovnega dne, 21. januarija 1919, se je šentjakobska šola spominjala s tem, da so prejele učiteljice-tovarišice in bivše učenke njene smrtne podobice. Med 26 revna dekleta pa je bilo razdeljenih 500 kron njene imovine. Želela je namreč, da bi vsaj nekaterim postala po nekoliko mileja zima ter se jim kolikor toliko vmanjšalo pomanjkanje v tej nad vse žalji povojskni dobi. Na božji službi tega dne je učiteljstvo in učenstvo hotelo prositi Boga, naj jej podeli

mir in pokoj. — A njena soborilka, voditeljica Zemmeljeva, je že nedeljo, 15. decembra, odredila zadušnico, kojo je daroval katehet Anton Čadež. Deklice, ki sicer pojejo, so danes zanjo molile žalostni del rožnega venca.

Kako je pokojnica kot učiteljica živela?

Parkrat so se jej ponudile zakonske zveze: vgodne in manj vgodne. Vselej je odklonila. Ta pot skozi življenje je ni veselila.

V vednem prebiranju raznoterih stvari se je na svojem stanu doma od dne do dne bolj vsposobljevala, da bi po svoji krivdi ne ostala dolžnica nobenemu vprašanju svojih učenek. Ali pa je z ročnim delom skrbela za osebne in sobne potrebe ter izvršila nevrjetno veliko vezenin in pletenin. Ne vem, da bi bil z lepa mogel zaslediti kake njene ure brez dela.

O svojih zmožnostih in o svojem znanju je najraje molčala. Ne spominjam se, da bi bila to kedaj najinim pogovorom posebna stvarina. Tega zato omenjam, ker mi jo je pred kakimi 20timi leti deželni šolski nadzornik Levec, sam profesor zgodovine in zemljepisja, označil za najboljšo zgodovinarico in zemljepisnico ljudskošolskega ženskega učiteljstva v deželi. — Nekokrat se je vdeležil njene zemljepisne ure v šoli. Iz sobe stopivši jej je dejal: Danes sem se od vas nekaj naučil, česar poprej nisem vedel. Bile so — žal, da mi je natančnost prišla iz spomina — neke pokrajine v triglavskega pogorju. Takrat mi je, da zgornje po malem popravim, o tej ljudomili odkritosti svojega vrhovnega načelnika z nekakim ponosom pripovedovala.

Učiteljica, bivša učenka, pa mi o njenem šolskem poslovanju piše: »Jezikovno in strokovno znanje, ki ga je podajala, je bilo njenim učenkam važna podlaga pri bodočih študijah. V mnogih slučajih celo na višjih zavodih niso prejele več znanja, kot ga jim je nudila ona. Saj je deželni šolski nadzornik dr. Bezjak nekoč izjavil, da so slovenske šolske naloge, ki je pišejo učenke, gimnazije vredne. — Njeno delo je bilo vestno in vztrajno. Ni prejela zanje nobenega križca ali sijajnega naslova. Zavest vzorno izpolnjene dolžnosti pa

jej je bilo dosti veliko plačilo ter jo je bodrilo zlasti v dneh, ko so nesposobni neprijatelji ocenjevali njeno delo. — V šoli je postopala z velikim razumevanjem in dobro poznavajoča otroško нрав. Nikedar ni gojila one železne discipline, ki vceplja v otroku le strah, a ne blaži srca ter odtuja učitelja in učenca. — Ljubila je resnico in pravico nad vse. Njena sodba je bila vedno odkrita in zanesljiva. Zato so se je tudi njene učenke spominjale še dolgo potem, ko so odrasle šolski dobi. Veliko jih je, ki je ne zabijo nikdar. Tak spominj jej ostane kot trajen odsev njenega odličnega 40letnega dela na polju slovenskega in jugoslovanskega šolstva.«

Narodna do dna duše pa vendar ni marala večkratnih bolj zunanjih živio- ter slavorazodevanj in se žalostila, če je semtrtje v prevnetju šla morda mladina ob takem celo na poškodovanje tuje neslovenske lastnine.

Svit jugoslovanske zarije je zasnil čez slovensko in njeno nebo. A prav na pragu v to obljubljeni deželo je morala omahnuti. V pismu izza 8. novembra 1918 mi je zapisala besede: »Zaželjenih dobrot nove države ne bom dolgo vživala.« Žal in žal — da ne! A vsaj vtéhe starega Simeona si, Agneza, deležna postala.

Z močno vero — s tisto, ki se ljudem ne skazuje je bila od doma oborožena. Ti ne veš, koliko rožnih vencev obmolim, gori in doli po sobi hodeč, tak dan, ko radi boleznim ali bolehnosti ne morem v šolo — tako mi je velikrat dejala. Vse njeno življenje od otroka do svojih poznih let se je v neki nenavadni brezma- dežnosti odleskovalo. Smrti in večnosti je gledala — že- leč sicer še dolzega življenja — zaupno v obraz. Zapi- sano mi je pa pustila prošnjo, naj bi se kmalu po njenem odhodu kod frančiškanov mesec dni brali na dan po 2 sveti maši »za mir in pokoj moji duši«, je rekla. Vljud- nost čast. očetov je jela vstrezati tej njeni lepi želji že prvi dan po pokopu.

Ker sem menil, da bo ob svojem obsežnem znanju doklicana tudi na pero, nagovarjal sem jo večkrat. A razun česa prav malega, n. pr. v »Vrtec«, ni šla tem potem. Žal, da ne. Dopisov pa imam nébroj. Tu go-

vori v kleni gorenščini o vsem mogočem. Ne zavrgel bi tega ta, ki bi mu za tako korespondenco bilo veselja in časa.

In čemu v Vestniku »Družbe sv. Cirila in Metoda« pričujejo njen daljši životopis?

Naročila mi je, naj iz njenega imetja — darovalka je imela premoženje od doma — družbi oddam 5000 K. Družbino versko - narodno teženje jej je bilo namreč sveto. Vodstvo naj to svoto porabi za kakoršno koli potrebo. — Ko sem mestnemu župniku Ivan Vrhovniku prve dneve decembra 1918 vročil ta znesek, izjavil mi je: Prav sv. Miklavž ga je namenil; ne veste, v kakošnih težavah je družba s svojim tržaškim učiteljstvom, kjer v zasedenem Trstu Italijan slovenščino vsestransko pesti. — Naprosil me je ob tisti priliki životopisa in podobe za »Vestnik«. — Tem povodom sem izkušal v pričujočem sestavku tako govoriti, da bi kaka črtica druge in sebe učečim ne bila v néprid. — Pridevljem, da je pokojnica ostalino premoženja 32.000 K odločila za štiri vstanove največim revežem v človeštvu: slepcem po rojstvu ali po nesreči. Pravico do vžitka teh vstanov bodo imeli: ženske in moški slovenske narodnosti, rojeni na Kranjskem! Pred vsemi na Kranjskem rojene učiteljske osebe slovenske narodnosti, ali njihovi zakonski otroci.

Ko končujem.

Veliko sožaljujočih izjav mi je po njenem odhodu prišlo v roke. Naj bo očitna zahvala vsem, ki ste se me pismeno spominjali. V zasebnem odgovoru sem vam z njeno smrtno podobico itak hotel vrniti.

Nekaj jasno jo označujočih in posebno me pomirjajočih tu ponatisnem v znak, da so tudi druge roke temu pritrdeče, kar vam je moja zapisala.

Stolnomestna županja, Franja dr. Tavčarjeva, mi pravi: Blaga ranjka je bila eno onih bitij, ki nimajo nobenih zavistnikov in nobenih sovražnikov. Odločno in neomahljivo je stopala svojo pot. Globoko so jo čislali ti, ki so jo poznali.

Moj alojzijeviški gojenec, velikosemeniški vodija kanonik Ignacij Nadrah, mi piše: Poznal sem jo. Ni bila kakor hudournik, ki z velikim hrupom drvi v nižavo. Bila je kakor miren potok sredi zelenih travnikov, ki namaka in poživlja — in bujno rastejo ob njegovih bregovih cvetice.

Moj alojzijeviški gojenec, bivši deželni šolski nadzornik, dr. Mihael Opeka, začrkuje: Tolaži vas zavest, da bo njen spominj — spominj vzornre učiteljice in vzgojiteljice neizbrisen živel v mnogih hvaležnih dušah.

Njena učenka, šentviška učiteljica Marija Babnikova, jo slika: Bila je v šoli stroga in vestna do sebe in do nas. Hvala Bogu, da sem bila deležna njenega pouka in njenega vzgojevanja.

Moj učenec, mestni župnik Ivan Vrhovnik, javlja: Danes se odpre vaša grobnica pri sv. Krištofu. Vanjo pojde počivat to, kar je telesnega. A dela, ki jih je tekom 40 let v šoli nasnovalo in izvršilo sestrično plemenito srce, ta ostanejo kot njen najlepši zemeljski spomenik.

Moj alojzijeviški gojenec, profesor dr. Alfonz Levičnik, beleži: Vsetolažilec Bog naj vas tolaži in potolaži v vaši veliki žalosti. Rajnica pa — bivajoča sedaj v onem boljšem svetu — naj vam še zvesteje kot doslej nevidno ob strani stoji. Zatrjujem vam, da se je hočem prav posebno ob altarju spominjati.

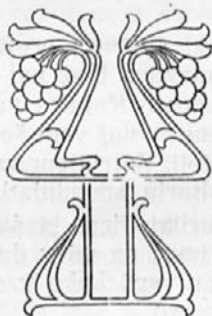
Gorka njena prijateljica, bivša učiteljica Kristina Hočevar - Zadnikarjeva, pa mi v dušo govori: Čutim z vami vso boleost; ker vem, kako vzorna bratska ljubav je vezala vas in Agnezo.

Zahvaljujem se vam, ljuba dekleta - učenke, ki ste jej zveste ostale do grobnih vrat. Če vam je želela biti požrtvovalna namestnica starišev, ohranite njena naporovanja za vas in se je spominjajte.

In, če je bila — častite šolske tovarišice — kakor versko tako narodno odločna in zvesta vaša sotrudnica, naj vam v vašem bitju ostane tista njena vsestranska značajnost, ki ni hotela nikedar kloniti.

To beročemu občinstvu naj pa objavim posmrtnico, ki jo imajo njene prijateljice in njeni prijatelji v rokah in ki je moja poslovitev od nje. Glasi se: Molitvenemu spominju bodi priporočena ljuba sestra Agneza Zupanova, učiteljica na šentjakopski osmerorazrednici v Ljubljani. Rojena 18. januarija 1852 v Smokuču na Gorenškem, vmrla 9. decembra 1918 v Ljubljani. — Gospod je dal, Gospod je vzel. Kakor je Gospodu všečevalo, tako se je zgodilo. Bodi češčeno Gospodnje ime (Job I, 21). Zaročena sem njemu, ki mu angelji služijo; čegar lepoti se čudita solnce in luna (Cerkveni predpevek za praznik sv. Agneze). Ljubezen brez ločitve da zazori — po smrti nama tam v nebeškem dvori (Krst pri Savici).

Tomo Zupan, 21./I. 1919.

Zdrava . . .

Bodi mi zdrava,
o očetnjava . . .
s srčno krvjo
svojih sinov
vsa prepojena,
s srčno krvjo
svojih sinov
osvobojena!

Naj se ti skoro
zacementirane,
od besnih sovragov
prekruto zadane!
Kelih trpljenja
do dna si izpila,
naj ti bodočnost
bo jasna in mila!
Tebi, ki vredna
si krone kraljeve,
daj nebo zreti
le blažene dneve!
Naj se zameni
ti trnje bodeče
v solnce prelestno
proslave in sreče!

O domovina,
moja edina,
s srčno krvjo
svojih sinov
vsa prepojena,
s srčno krvjo
svojih sinov
osvobojena!
O očetnjava,
bodi mi zdrava!

Manica Komanova.

Oče in mati Mravljak.

Obmejnemu narodnemu paru v spomin.

Še pozni rodovi se bodo čudili, ko bodo čitali, kakšne boje smo bili nekdanj za obstanek svoje narodnosti mi, slabotni pritlikavci, z močnim in z vsem možnim orožjem oboroženim velikanom. Bili smo pravi heroji, ki smo držali postojanko za postojanko prav do zadnjega vkljub vsej premoči sovražnika. In vendar . . . Padala je trdnjavica za trdnjavico v roke nenasitnega in lakomnega soseda, počasi sicer, a gotovo, vkljub vsemu našemu heroizmu. Narave zakon je tak, da podlega slaboten pritlikavec orjaku, če se ne zgodi — čudež. In hvala Bogu, da se godijo čudeži še dandanes, kakor vidimo.

Naše meje so se krčile od leta do leta. Sovražnik pa je zabijal močne stebre v stavbo mostu do Adrije. Že je napovedoval čas, kedaj zabije zadnji steber. Mi smo pa lahko izračunili, kedaj naš narod utone v sovražnem valovju.

Mrki so bili naši pogledi v bodočnost, zelo mrki. Vera v čudeže je ginila in hladna realnost je nam odpirala zevajoči grob. — Pa glej! zgodil se je čudež in prišlo je odrešenje. Slabotni David je premagal Goljata — velikana . . .

Tako je bilo povsod; torej tudi v lepi dravski dolini med zelenim Pohorjem in hribovitim Kozjakom. Tudi tu so padale naše postojanke v roke grabežljivega tujca, čegar naval smo sicer zadrževali, a ne zadržali. Bili smo preslabotni, premajhni. Tekom let so

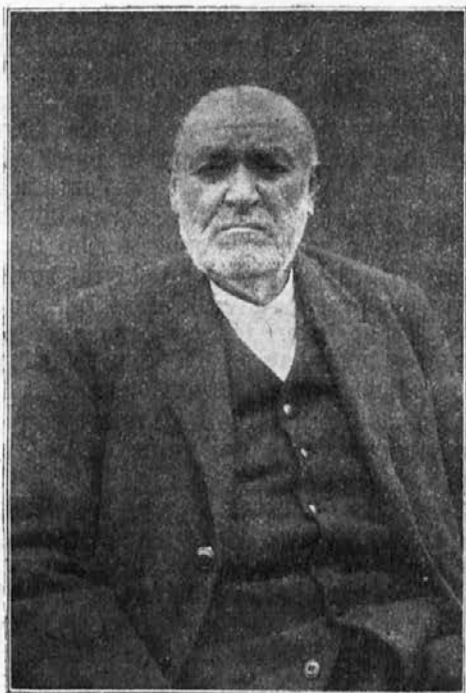
prešle skoro vse občine Nemcem in nemčurjem v roke. Le dve, tri so kljubovale v vsej dolini, na vseh gričih leta in leta. To so bile občine: Sv. Anton na Pohorju, Vuhred in Vuzenica. Kako, da si niso mogli nasprotniki osvojiti še teh treh občin? Jeli bilo prebivalstvo tako zavedno, jeli bil nasprotnik preslab za tako trd oreh?

Ni eno, ni drugo. Te občine so obdržale tri družine, tri narodne hiše: Sv. Antona — antonski Mravljak, Vuhred — Pahernik in Vuzenico — vuzeniški Mravljak. Imena Mravljak in Pahernik značijo takorekoč vse narodno delo, vse slovenstvo v celem okraju. Slovenske plati dravske doline si nismo mogli niti misliti brez teh imen v polpretekli dobi. V Vuhredu Pahernikova hiša in v Vuzenici Mravljakova sta bili žarišči za vso dolino. Ondi so se shajali maloštevilni tujci, katere je redkokedaj pripeljalo v ta pohorski raj zanimanje za zatirane obmejne brate. Največkrat so bile povod kupčijske zadeve in se je pri teh tako mimogrede omenila še narodna stran pokrajine. — Tu so se shajali po celem okraju tako redko posejani narodni delavci, da so dobili utehe svoji boli, da so bodrili drug drugega in se zopet vračali z novimi upi, z novimi močmi na težavne svoje postojanke.

To je okvir, iz katerega se nam kaže slika pokojnega župana vuzeniškega Antona Mravljaka, ki je stal sredi viharnega narodnostnega boja v dravski dolini liki mogočen steber neomahljiv v pogostih grenkobe polnih časih in redkih solnčnih trenutkih vedno na istem mestu, na slovenski strani.

Bili so namreč v polpretekli dobi v teh krajih res silno težki časi za Slovence. Razun domačinov jih malokdo prav pozna, malokdo prav ceni. Med junake se sme po vsej pravici prištevati vsakdo, kdor se ni izneveril v teh muke in preganjanja polnih časih svoji narodnosti, ampak je ostal zvest svoji materi, zvest svojemu prepričanju. Kakšni junaki so pa bili šele tisti, kateri so prevzeli težko nalogo vodilnih mest, poveljniško mesto trdnjav, kakor pokojni Mravljak v Vuzenici.

Oče Mravljak — tako smo ga splošno nazivali vsi — je bil prav tip Pohorca v najlepšem pomenu besede. Visokorastel kakor smreka zelenega Pohorja, širopleč kakor njegovi hribi je stal nepremakljiv kakor pohorski granit na svojem mestu kot gospodar, kot župan, kot

Anton Mravljak.

narodnjak poštenjak od pete do temena. Ni je bilo sile, ki bi ga bila mogla le za hip, le malce zapeljati v stran njegovega pota v kateremkoli oziru. Korakal je neumorno v izbrano smer po začrtanem potu, pa naj je bilo to komu prav ali ne, pa najsi so ga vsi hva-

lili, ali pa vsi grajali. Njegov značaj je bil prav tako trden kakor pohorski kremen; zato je vžival celo med nasprotniki več resničnega spoštovanja, kakor kdorkoli v naši dolini.

Oče Mravljak se je rodil dne 2. rožnika 1842 pri Sv. Antonu na Pohorju. Že v mladih letih se je naselil

Julijana Mravljakova.

v Vuzenici. Začel je z malim. Priden kakor mravlja in varčen do skrajnosti se je trudil vse svoje dolgo življenje ter se je povzpел ne z oderuštvo, ampak z delom svojih rok do lepega premoženja. Imel je gostilno in zraven pozneje še malo trgovino. Da je prišel

mož s takimi lastnostmi do najvišjih časti v svojem kraju, je umevno. Dvajset let — do svoje smrti je županoval lepi Vuzenici in njeni okolici. Razun tega je bil načelnik krajnemu šolskemu svetu in tamošnji dobro uspevajoči posojilnici.

Samoobsebi je umevno, da so nasprotniki na vse načine poizkušali takemu možu izpodnesti tla. Vedeli so predobro; če pade on, pade vsa trdnjava v njihove kremplje. Da niso imeli pri tem nikakih ozirov na moža poštenjaka, da niso bili izbirčni v sredstvih, si lahko mislimo. Oče Mravljak je moral v tem boju pretrpeti marsikaj hudega. A nikoli ni omahoval, nikoli ni dvomil. Stal je kakor ponosno Pohorje vedno na svojem mestu kot mož poštenjak in narodnjak. Zato se niso mogle posrečiti nasprotnikom njihove nakane.

Dasi gostilničar, ni trpel v svoji hiši nikdar pijančevanja. Legal je z mrakom v posteljo, a prvi svit novega dneva ga je že našel na nogah in pri delu. Kakor ni zanemarjal nobene svojih dolžnosti, tako tudi verske ne. Na prstih roke bi lahko seštel nedelje in praznike v njegovem življenju, da ti ni bil pri maši. Dasi je bil tako varčen, da bi ga marsikdo prišteval med skope, kdor ga ni poznal bliže, je bil vendar prav radodaren. Kadar je šlo za obče koristne ali narodne namere, kadar je bilo treba pomagati revežem, takrat je često posegel globoko v žep. — Ljudi je poznal kakor malokdo in se ni dal prešlepiti ali izrabljati od nikogar. Možak je bil skoraj nezaupljiv in malobeseden napram tujcu. K temu so ga prisilile razmere in narodnostni boji na meji. Kadar te je pa spoznal, da si naš človek in ti lahko zaupa, takrat je postal prav živahen in zgovoren. Zaiskrile so se mu oči in pravil je zanimivosti o razmerah in življenju v teh tolikanj ogroženih krajih.

Njegova hiša je bila vsakomur odprta. Našim ljudem pa ni odpiral samo hiše, odpiral jim je tudi srce. Pri njem so se vršile narodne prireditve, prirejala se zborovanja ter sestanki.

Svoje štiri sinove je seveda vzgojil v narodnem duhu ter jim pripomogel do boljšega in lažjega socialnega stališča, kakor ga je imel on delavec — trpin.

Vojna je tudi nanj pritisnila z vso silo. Vsi štirje sinovi so morali v vojake in so pustili njega petinsedemdesetletnega starca samega. In še on sam bi bil moral leta 1914. v ječo. Bil je kot narodniak seveda med »zaznamovanimi«. Le slučaj, da je takrat služboval v Vuze-nici kot stražmojster mož poštenjak Praznik — bela vrana med obmejnim orožništvom — je pripisati, da ni vžival oče Mravljak z drugimi narodnjaki vred vse dobrote graških internirancev.

Moža je spremljala neka posebna sreča pri vsem njegovem delu. Dočakal je dan svobode in vrnitev vseh svojih sinov. Dasi sedeminsedemsetletni stavec, je bil še zelo čvrstega zdravja in vedrega duha. Z velikim zanimanjem je sledil jesenskim dogodkom leta 1918. V posebno zadoščenje mu je bilo, ko je videl, kako se osvobojamo in da čakajo tudi naše obmejno ljudstvo boljši časi. A dne 5. prosinca 1919 je ta pohorska grča nena-doma podlegla pardnevni bolezni.

Med nami pa mu ostane trajen spomin!

*

Tega zanimivega moža je spremljala na njegovi ne lahki poti in mu drugovala skoro štirideset let njegova žena Julijana, katero smo vsi klicali za mater Mravljakovo. Rojena v sosedni župniji Trbovje je bila preje pri njem v službi. Pokojni Mravljak je spoznal njeno dobro srce in pridne roke ter si jo je izbral za družico življenja. Bila je tiha, skromna in skrbna ženica, katera je vso skrb posvečala le možu in otrokom. Malo je družin, kjer bi vladalo tako lepo trajno soglasje med možem in ženo na eni, in med starši ter otroci na drugi strani, kakor pri Mravljakovih.

In ko je odšel oče Mravljak v večnost in zapustil svojo zvesto družico še tukaj, čutila se je nekam osamelo. Zdelo se je, kakor bi jo pogrešal tudi na onem svetu ter jo klical za seboj. Temu klicu se je mati Mravljakova rada odzvala ter odšla kakih šest tednov

po njegovi smrti za njim. Nekaj lepega in ganljivega je bilo to kratko časovno razdalje smrti obeh. — Dne 24. svečana 1919 bi imela praznovati štiridesetletnico poroke, pa sta prestavila slavlje iz Vuzenice tja, kjer ni ne skrbi ne težav, pa tudi ne narodnostnih bojev.

In ko smo spremljali Mravljakovo mater k očetu na pokopališče sredi svečana 1919, je bilo vsaj meni, ki sem dobro poznal življenje v Mravljakovi hiši, nekam čudno pri srcu. Docela drugače, kakor navadno pri pogrebih. Nobena senca žalosti mi ni objela srca, ko smo položili njene zemeljske ostanke poleg njegovih. Neka svečana zadovoljnost se mi je naselila v dušo. Zdelo se mi je, kakor da bi njemu in njej izkazali dobro delo. Živela sta toliko let skupaj in si drugovala, naj si drugujeta tudi po smrti...

Zanimivo je, kako vlogo je imel v življenju pokojnice mesec svečan. Rojena 12. svečana 1853 se je poročila 24. svečana 1879, god je obhajala 16. svečana in umrla je 15. svečana 1919.

Bridko in nenadno izgubo pokojnikov je občutila vsa dolina in sočuvstvovala z Mravljakovo hišo. Vendar je bilo prav tako, kakor se je zgodilo po višjih sklepkih. To se je pokazalo par mesecev pozneje. Oba sta bila že v letih. Oba sta visela z vsem svojim žitjem in bitjem na prijaznem domu v Vuzenici. Kaj bi bila počela reveža po koroškem polomu začetkom majnika, ko je bilo treba bežati pred nemškimi tolpmami tudi iz Vuzenice! Bog zna, kako bi bila prenesla ta udarec!

Oče in mati Mravljak sta bila seveda ves čas obstanke vuzeniške C. M. podružnice njena zvesta člana. Tudi o drugih prilikah sta rada darovala v njen namen. Njima v trajen spomin so zbrali ožji njuni prijatelji in sinovi za dva obrambna kamena.

Kompoljski.

Fantovske.

I.

Radost v srcu, radost v mislih
stopam čez polje.
Luna sveti na višavah,
zvezde vse goré —
o deklé, deklé . . .

Lea spomin čez roso travco
tího z mano gre,
lep spomin na tvoje očke,
na mehke roké —
o deklé, deklé . . .

II.

Žalost v srcu, žalost v mislih
stopam čez polje.
Luna sveti na višavah,
zvezde vse goré —
o deklé, deklé . . .

V tuje kraje pot me vodi,
daleč čez goré.
A pri tebi misli moje,
moje bo srce —
o deklé, deklé . . .

Kdaj spet pridem, spet te vidim,
moj domači svet?
Kdaj spet bom strmél v oči ti,
moj deviški cvet —
o deklé, deklé . . . ?

Ksaver Meško.

Fran Podkrajšek.

Za Podlimbarskim — Harambaša!
Kako sta se bila vesela dne 1. majnika 1916, ko smo se solnčili na vrtu pri Podkrajšekovih. Po mnogih hudih napadih, ponavljajočih se izza jeseni 1915, je toliko odleglo bolnemu prijatelju Podkrajšku, da je zlezal tisto popoldne na solnce in sedeč na žimnici spuščal dimne oblačke iz stare tovarišice pipe. Okrog polno cvetja, na bolnikovem obrazu veselejše poteze kakor odsev krasnega pomladanskega dne — kaj čuda, da nam je vzhajalo upanje, da naš ljubljenec zopet ozdravi. »Kadar okrevam, pojdeva na Muljavo na Jurčičev dom in na razvaline na Kravjek«, je predlagal P. Maslju in potem široko opisoval svoj prvi obisk Jurčičevine pred 50 leti, ko je Šiškarjev Pepe iz Kravje doline zapregel lestvenice in so se na njih odpeljali šentpeterski fantje in dekleta — med njimi P. — na božjo pot na Krko; navdušen za pisatelja »Jurija Kozjaka« je o tisti priliki obiskal P. tudi cerkvico Matere božje na Muljavi in Jurčičevo rojstveno hišo. Pozneje je bil tam še enkrat z rodbino; zanimala ga je med drugim hruška, ki je pod njo rad pogonal Jurčič, a zvedel je, da so jo pred leti posekali, ker se je bila posušila. Maslju je bil prijateljev predlog jako po godu. Njegove častniške zvezde so se bile tedaj že utrunile. Pripovedoval je, da ima sekcijski šef v ministrskem predsedstvu dr. Ž. v »Gospodinu Franju« natančno zaznamovane vse stavke, ki govore za Avstrijo, in tiste, ki so zoper njo, in da je jela gospa Endlicherjeva prevajati imenovano delo v nemščino, a je ustavila prevajanje, ko je bil »Gospodin Franjo« zaplenjen. Go-

voril je tudi o svojem nedavno pričetem spisu, ki mu bo vsebina potovanje sv. Valentina in Peregrina za časa vojne po naši domovini. »Priatelj, že zopet pišeš za državnega pravnika«, je pripomnil P. »Ta povest izide po vojni«, mu je pojasnil M.

Fran Podkrajšek.

Nista romala na Muljavo, nego drug za drugim sta padla v prerani grob. Ko se je bilo odprlo novo ljubljansko groblje in sta ga šla gledat, je pri vходу pokazal P. z roko šaleč se: »Jaz bom počival tam v skrajnem kotu na desni.« — »In jaz tam v kotu na levi, da se ne bova kregala«, se mu je odzval M. Tudi to jima je izpodletelo. Prognancu M. so izkopali grob v tujini; P. počiva pri Sv. Križu za cerkviijo poleg ljubljene hčerke in svakinje.

Njegovega življenja tek se je pričel dne 9. novembra 1852 v Krakovem v Ljubljani. Podkrajšekov oče je bil delavec na Bregu, pozneje železniški vslužbenec. Po materi je bil Fran Podkrajšek v rodu znamenitemu ljubljanskemu županu in slovenskemu rodoljubi Mihaelu Ambrožu, ki mu je bil praujec.*) Polletni

Marija Tomanova.

*) Mihael Ambrož je bil rojen v Ljubljani dne 22. februarja 1808. Dne 20. aprila 1861 je bil izvoljen ljubljanskim županom in vmeščen dne 28. maja 1861. Prej je bil podžupan in prvi magistratni svetnik. Umrl je za mrtvoudom dne 25. aprila 1864. Ambrož je mnogo storil za napredek ljubljanskega mesta (Zapiski starega Ljubljančana, »Slovenski list«, III. 1898. 23.).

otrok se je preselil s starši na Šentpetersko predmestje k dedu po preslici Švelcu. Ko je bila temu hiša (sedaj Rohrmanova) prodana, so Podkrajšekovi gostovali pri Dobravcu v Kravji dolini na sedanji Vidovdanski cesti št. 18. Kadar grem mimo tiste nizke hiše s širokimi, rjavo popleskanimi vežnimi vratmi, se spomnim dra-

Vida Podkrajšekova.

gocenega zaklada, ki je tičal pred 52 leti za njimi v veži; stal je tam zaboj in v njem Podkrajšekove slovenske knjige — prvine njegove knjižnice: Juri Kozjak, Vilharjeve pesmi, Erázem iz Jame (te tri knjige je znal P. na pamet), nekaj Slov. večernic, Bojtek, Cerkvica na skali, Hirlanda, Močni vitez Ravbar, Krški raki, Čas je zlato (rdeče vezana knjiga z zlatim naslo-

vom, kupljena od Maslja, ki jo je dobil za premij*), Čujte, čujte, kaj žganje dela in dr. Tudi za orožje je bil P. že takrat vnet; kazal mi ga je, ko sem prihajal k njemu po knjige na posodo. — Po dovršeni normalki se je šolal P. na ljubljanski gimnaziji do 6. razreda. Iz realke, kamor je potem prestopil, je šel v železniško službo. Južna železnica ga je pehala nato od postaje do postaje. Služboval je: v Zagorju, v Litiji, v Jordanih, v Sošičih v Istri, v Grljanu, na Rakitovcu, v Postojni, v Prestranku (dvakrat), Nabrežini, v Trstu, v Mariboru, v Gossensassu in Vintlu na Tirolskem, odkoder je prišel l. 1884. za postajenačelnika na Savo; v enaki lastnosti je bival v Rajhenburgu izza leta 1897. do 1903., ko se je preselil v Ljubljano. Tu je stopil v pokoj l. 1906. Potem je deloval tri leta kot tajnik pri »Slov. Matici«. Leta 1903. si je zlomil nogo. Leta 1912. ga je napadla huda vratna bolezen, katero je po pravočasni operaciji prebolel, a podlegel je pozneje vodenici, ki ga je mučila skoro tri leta; truplo mu je bilo zbog 79 vbodov posuto z brazgotinami; vode so mu vzeli 285 litrov. Grozno trpljenje Podkrajšekovo je bilo končano dne 31. avgusta 1918. Velikanska vdeležba pri pogrebu je pričala, da se je z njim preselil v večnost izvenreden veljak.

Kdo mu je enak? Za njim zeva praznina. Kakor malokdo je P. ljubil svoj narod, kar je dokazal z besedo, s peresom, v dejanju.

Telesno krepak, lepo in visokorasel se je ponašal P. z odločno, izrazito, živahno besedo. Povsod, kjer je koli bival, so ga čislali kot zgovornega, šalji-

) Maselj je bil v ljubljanski normalki dvakrat premijant. Prvi razred ljudske šole je dovršil v Krašnji. Prišedši v Ljubljano je konec drugega polletja 1863 v 2. razredu pod Štuparjem prekosil vseh 107 součencev kot prvi premijant. Naslednjega leta je bil v 3. razredu pod Praprotnikom med 112 tovariši 6. obdarovanec. V 4. razredu pod Putretom leta 1865. je prvačil pohvaljencem (zunächst). V »perjohah«
so ga vedno pisali: Maßel Franz aus Kraxen.

vega in zabavnega družabnika. Ko je služboval v Trstu, se je shajal z ondotnimi narodnjaki večkrat v krčmi »pri konjiču«. Tam so se zbirali in zabavali: Cegnar, Doleneč, Dolinar, Gregor Jereb, Klemenčič, Žvanut, oba slikarja Šubica — eden izmed njiju je naslikal v imenovani gostilni na steno Slovenijo z vihrajočo trobojnico. Ob nedeljah in praznikih so hodili probujat narod v okolico, sedaj v Barkovlje, sedaj v Škedenj, sedaj k Sv. Ivanu itd. Na izletiških so se vršili govori in petje. Podkrajšek in Dolinar sta bila narodno opravljena — v surki, s čikošem in z narodno kravato. O takih prilikah je imel P. navdušene govore o naših narodnih zahtevah. Seveda je bil zato trn v peti italijanašem. Pri Sv. Križu so ga hoteli nekoč napasti; jelo je nanj brenčati kamenje med kriki: *Monstro Sciavo!* Tedaj je segel P. po orožje, ki mu je bilo vedno zvest spremljevalec, in odmikaje se je zaklical, da bo streljal, ako bi mu prišel kdo preblizu. (»Slov. Narod«, 1879, 77). — P. je bil vešč deklamator in je nastopal na raznih društvenih veselicah. V Mariboru se je vdeleževal čitalniških *jourfixov* in predaval o Predjamskem gradu. Tudi na slovstvenih večerih Slovenskega pisateljskega društva v Ljubljani je imel dve predavanji.

Na pisateljsko polje je privedl Podkrajšeka bivajočega v Prestranku tedanji slavinski kapelan, znani prevajalec Lavoslav Gorenjec, opozorivši ga na Levstikovo slovnico. On ga je izpodbudil, da je jel pošiljati svoje prvence »Besedniku« in da je začel dopisovati »Slov. Narodu«.*) Izprva se je podpisoval: *Morovčkov Prostoslav* ali samo *Prostoslav*, pozneje največkrat: *H a r a m b a š a* (t. j. načelnik hajdukov, braniteljev jugoslovanske svobode); ta priimek so mu zdeli rodoljubni pobratimi duhovniki v Istri; P. je bil ponosen nanj. Poleg imenovanih listov je prispeval s

*) Prvi dopis Podkrajšekov je prišel v »Slov. Narod« leta 1873., ne 1874., kakor stoji v »Carnioli« 1919. zv. 3. in 4. str. 236.

peresom »Zori«, »Narodni biblioteki«, »Lj. Zvonu«, »Slovanu«, »Slov. braniku«, »Ilustr. tedniku«, »Dnevu«, »Dom in svetu«, »Carnioli«, »Časopisu zgodovinskega društva«. V »Besedniku«, v »Zori« in v »Narodni biblioteki« je izšlo več Podkrajšekovih prevodov in predelav raznih romantičnih povesti in pravljic; to so plodovi mladostne dobe. V zrelejših letih je z večjo srečo obdeloval krajevno zgodovino. V poznanju stare Ljubljane, njenega Gradu, svetišč in drugih znamenitosti mu ni bil nihče kos. Žal, da je objavil le majhen del svojih zanimivih spominov. Prijateljem, ki so pred njim odšli v večnost, je posvečeval P. s toplim sočutjem pisane osmrtnice. Važen oddelek Podkrajškove zapuščine tvorijo njegovi zapiski v Vydrovih koledarjih tičočiči se spomina vrednih doživljajev. V njih se zrcali Harambaša, kakršen je bil v resnici — dober kakor medena potica, a včasih hud kakor sršen, toda vsekdar značajan.*)

*) Natančnejše podatke o Podkrajškovem pisateljevanju je priobčila »Carniola« 1919. zv. 3. in 4. str. 231—240. Dostaviti mi je njegovi črtici: Valvasor o graščini Orehovški (»Sl. N.« 1892, 284) in Kapelica na Friškovicu z narodno pesmijo o lepi Uršiki (»Lj. Zvon« 1895) ter vest, da je bil P. deležnik nameravanega književnega podjetja, ki mu je bil začetnik njegov prijatelj Fridolin Kavčič. Mislila sta družno izdajati životopise slavnih Slovencev, zaslužnih za splošno omlko, a sedaj skoro docela pozabljenih. Taka zbirka, ki bi jo dčile poedine slike, bi naj izhajala v zvezkih o nedoločenih rokih. Upravne stvari bi bil oskrbel P. »Oklic«, s katerim sta vabila Fridolin Kavčič in Fran Podkrajšek na naročbo, je izšel v »Slov. Narodu« dne 22. decembra 1892 in v novoletnih številkah »Lj. Zvona« in »Dom in sveta« (na platnicah) 1893. Zbirko sta hotela nasloviti »Slovenski Panteon« (»Sl. N.« 28. decembra 1892); pozneje sta zavrgla ta neprikladni nazivek. Prvi zvezek je bil napovedan za veliko noč 1893; a ga ni bilo na dan. Premalo naročnikov se je zglasilo, zato je podjetje vsahnilo. Fridolin Kavčič je objavil potem v »Lj. Zvonu« leta 1895. in 1896. pod zaglavjem »Znameniti Slovenci« 91 životopisnih črtic.

P. je visoko cenil tiste, ki so se proslavili z delovanjem za narodno stvar, naše pesnike, učenjake, pisatelje. Ko je nekoč zvedel, da se popelje mimo Save škof Strossmayer, mu je priredil P. slovesen sprejem. Topičev mu sicer ni hotel posoditi bližnji župnik, da bi zagrmeli o prihodu vlaka vozečega »diko jugoslovansko«, tudi postajnega poslopja ni smel ozaljšati, kakor je želel, a razdal je mnogo zastav večjih in manjših sosedom ob progi, da so jih razobesili po hišah. V popolni paradi je navdušeno pozdravil slavnega došleca, ki se mu je ljubeznjivo odzval rekoč: Dakle vi ste poglavar ovoj postaji. Bog vas blagoslovio! Hvala vam ljepa! Prezvzišeni vladika mu je prijazno stisnil roko. Za slovo mu je vzkliknil P.: Bog in narod! *) — Veliko skrb je imel P. za grobe naših odličnih mož in jih je varoval propada; redno se je spominjal rojstvenih in smrtnih obletnic slovenskih veljakov. Sam je delal za narod dvigajoč prostaka iz nevednosti, ker je bil uverjen, da je v majhnem narodu važen vsak poedinec. Poučeval je priproste ljudi, kadarkoli je nanesla prilika. Skušal je zatreti zle razvade. Spoštoval pa je stare narodne običaje in jih izvajal o raznih svetkovinah. — Radoval se je narodnih uspehov zlasti o volitvah, ko je večkrat s čvrsto agitacijo posegel vmes. Nad vse mu je bil pri srcu prosvetni napredek slovenstva. Jako se je razveselil vstajenja »Slov. Matice« leta 1917. — P. je bil konservator naših starin in umetnin, ne dekretiran od dunajske osrednje komisije, nego gnan od globoke domovinske ljubezni. Kadar je opazil, da preti poguba kaki znameniti starini ali da se uničuje kaka umetnina, je vselej brez obzira povzdignil svarilni glas in ostro karal krivce. »Žalostno, a vendar resnično je, da nam brezvestni lopovi in rokovnjaški izkoriščevalci zapravljajo častite starine iz gole dobičkaželjnosti in umažane samogoltnosti. Kontrole ni nikjer nobene, ali vsaj

*) Graška »Tagespost« je prinesla tedaj vest, da je P. slovanski zveličavni apostol (Heilsapostel), ki poljublja slovanskim škofom roke.

kaj nedostatna . . . Kompetentni činitelji so sami največji nebrizniki, ki ne vidijo nič, ne slišijo nič«, tako je po pravici tožil Harambaša leta 1913. («Slovenski Narod» 136). — P. je požrtvovalno podpiral slovensko književnost in naša društva. Taki knjigoljubci, kakor je bil on, so zelo redki med nami. Kar je deček priministriral, je izdal za knjige. Od ust si je pritrgoval slabo plačani železniški uradnik, da si je mogel nabaviti slovensko knjigo in naročiti časopise. Da bi mogel več žrtvovati za knjižne namene, je šel vpokojenec tajnikovat v »Slov. Matico«. Bolezen ga ni mogla odtrgati od knjige; poleg njegove postelje so ležala najnovejša slovenska knjižna dela. Poslednja knjiga, ki jo je imel P. na svoj smrtni dan v rokah, je bila prav tedaj izšla Ušeničnikova o Jugoslaviji; prinesel mu jo je dr. Ilešič. — Prav tako zvest in radodaren podpornik je bil P. slovenskim kulturnim društvom: Sokolu, čitalnicam, Slov. pisateljskemu, Muzejskemu, Zgodovinskemu društvu, Družbi sv. Mohorja, kateri je pristopil leta 1872., Slovenski in Hrvatski Matici, raznim pevskim društvom.

Prav posebno je bil vnet P. za Družbo sv. Cirila in Metoda. Izza leta 1890. do 1893. je bil podpredsednik njene litijske podružnice. Preselivši se v Ljubljano je mnogo let tajnikoval šentpeterski moški podružnici. Z gospo Ano roj. Tomanovo — poročen je bil z njo leta 1888. — je vspešno sodeloval pri prirejanju vsakoletnih velikih podružničnih veselic, jurijevanja na ljubljanskem Gradu in Martinovih večerov v prid Družbi. Z uplivno besedo je o raznih prilikah pridobival člane. V gostilni in v kavarni je mnogokrat iztaknil v kakem skritem kotu zaprašen nabiralnik in hodil z njim od gosta do gosta moledujoč za Družbo. Včasih je na taki prošnji poti naletel na človeka, ki mu je namesto daru zasolil pikro opazko, a P. jo je odbil mimo grede in iz svojega žrtvoval, kar mu je bil odrekel skopi sebičnež. Kadar je le mogel, se je vdeleževal družbenih velikih skupščin. Dne 13. septembra 1908 mi je poslal pozdrav s skupščine v Ptuj s pripomnjo: »Fakinaža, ki jo je ščitila policija, nas je napadla na

kolodvoru.« Ko se je lani po štiriletnem presledku zopet sešla C. M. skupščina v Ljubljani, jo je pozdravil na smrt bolni P. z gospo pismeno, želeč družbenemu delovanju najboljšega uspeha. Za Družbo sv. C. in M. je delal P. tudi s peresom. V njenem koledarju za 1904 je opisal »Prešernovo pipo«. Vsa njegova goreča ljubezen do Družbe odseva iz »Epizod s cvetnega*) dne« leta 1914., ki jih je predočil Harambaša v »Slov. Narodu« (10. junija 1914, 130) takole: »Ob frančiškanskem mostu je stala znana rodoljubka z nabiralnikom C. M. društva v roki, poleg nje drobno dekletce s košarico živega cvetja. Mimo prišeta cerkveni dostojanstvenik. Vam li smem, prečastni, ponuditi eno cvetko? Ogovorjenec se ustavi; smejoč se sname pokrivalo, seže v žep in debel novc izgine v nabiralnikovo odprtino. Vsa čast možu! Niso nam še povsem izmrli narodno čuteči duhovniki.**) — Na kolesu pridrči mimo priprost delavec, ki zagledavši nabiralko prekine svojo vožnjo. Boste li, milostiva, i meni prodali en cvet? Radostno ustreže gospa zavedniku. — Pot privede mimo v ponošeno obleko opravljenega slugo; pozna se ji, da so jo že davno umešči imovitemu gospodu. Revež je, ki mu doma živi kopa nedoraslih, nepreskrbljenih otrok. Gospa, saj boste tudi od mene vzeli neznamen dar? Veliko ne morem dati, saj me poznate; a kar dam, gre mi od srca! Videl sem; da je ginjeni prodajalki zasolzelo oko. — Brhka kuharica se pojavi. Na levici ji visi torbica s kupljenimi jestvinami, v desnici nosi cel šop pestrega cvetja. Milostiva, tudi

*) »Cvetnega« dne — je pisal P. pravilno, kakor pravimo »cvetna« nedelja; jako mu je presedala spaka: »cvetlični« dan, ki so jo uvedli naši časniki.

**) Važno vlogo v narodnem delovanju je P. priznaval duhovščini. Na Vodnikovi besedi nabrežinske čitalnice leta 1879. je najprej nazdravil narodni duhovščini poudarjaje, da ji gre mnogo zasluge, da nas še niso pogoltnili črni valovi požrešnega italijanstva in da nas ni še prešerno germanstvo določilo v hladno rakvo (»Slov. Narod« 1879, 37).

pri vas moram še kaj kupiti, pravi mladenka in vrže svoj obol v nabiralnik. — Meni pa, ki sem opazoval te in enake prizore se je vzpričo take zavedne požrtvovalnosti takozvanih nižjih slojev za narodno blagost radosti širilo srce . . . Slava tisočerna. taki narodni zavednosti! Vsi vragi naši pa: Zatrli nas niste spečih, ne boste nas bedechih!« — Neumornega C. M. agitatorja Podkrajšeka so počastili prijatelji o njegovi smrti z obilnimi darovi Družbi; bilo jih je krog 600 K; med njimi kamen obrabnemu skladu. — Pripomnim, da se je P. poleg C. M. družbe jako zanimal tudi za narodno obrambno društvo »B r a n i b o r«, kateremu je bil član nadzorništva.

Podkrajšku je bil priljubljen pozdrav vzklik: »Bog!« Svojim dopisom je rad dostavljal geslo: »Bog in narod!«, a je tudi dejansko izvajal ta rek. Blagih naukov, ki mu jih je vsadila otroku v srce praujna Neža Ambroževa, ni zavrgel. Kakor narodu je ostal Bogu zvest. Vsak večer mu je redno prihajala iz srca molitev, ki jo je končeval s prošnjo: »S v, b r a t a Ciril in Metod, čuvajta slovenski rod!« To molitvico, nekoliko podaljšano, je učil tudi svojo deco. Do 50. leta se je strogo postil vselej na veliki petek in tisti dan pred božičem; tedaj je opuščal celo kajenje. P. je bil živa pratika; za vsakega svetnika v njej je vedel, kdaj goduje, za vsako nedeljo, kakšen evangelij ima. Obiskoval je rad cerkve, zlasti na božjih potih. Nekega poletnega jutra leta 1893. sva bila romarja sama v svetišču sv. Jošta na Kumu; med sv. daritvijo pri spominu živih nenadoma polnoglasno vzklikne ministrant P.: »Bože, smiluj se mojega naroda!« Ko mu je nastopil večer življenja, je P. točno izpolnil versko dolžnost in izročil dušo Bogu. Bog in narod!

Kaj je prineslo Podkrajšku narodno delovanje? Dasi je bil jako vesten in natančen uradnik, so ga strastno preganjali nemški železniški mogotci; piti je moral iz čaše mučeništva; poslali so ga v prognanstvo na Tirolsko. O zlobnem počenjanju vodstva južne železnice je pisal »Slov. Narod«

30. avgusta 1881 iz Prestranka: »Pa da se v zdanji dobi domači in večči uradniki vsled kakovih izmišljenih denuncijacij še eksilirajo, to je nezaslišano. Ta mesec je bil prestavljen z naše postaje g. Fran Podkrajšek, vrl narodnjak, vzor postrežljivosti in uljudnosti, vedno pripravljen poučevati in delati v prosepah ljudstva. Pogrešali bomo tako izvrstnega moža, a nadejamo se, da se kmalu vrne v domovino med rojake.« — Ko je P. zopet železničeval v domovini, je dobival o gotovih priložnostih migljaje, na las podobne pritisku, iz višjih železniških krogov. Na ukaz z Dunaja je poslalo nekoč tržaško obratno ravnateljstvo svojega uradnika k P. na Savo z opomnjo, naj bi se ne mešal v bližnje volitve. Med njim in ravnateljskim poslancem se je razvnel tedaj tale pogovor: P.: Ali je ravnateljstvo zadovoljno z mojim službovanjem? — »Gotovo! Vi ste izmed najinteligentnejših postajenačelnikov na tej progi.« — P.: Prosim, povejte slavnemu ravnateljstvu, da sem svoboden državljan v svobodni državi. Kadar sem službeno prost, torej lahko delam, kar hočem. — Ob izstopu iz službe se je zadnjikrat znosila nad Podkrajšekom južna železnica ne priznavši mu revidentskega naslova, dasi mu je pristajal; kot oficijal je šel v pokoj. — Med »zaznamovanimi« je bil P. za časa svetovne vojne. Njega, ki ni skrival nikdar svojega jugoslovanskega mišljenja in je v vojni s svojo milosrčno gospo podpiral zlasti vojake srbske narodnosti, bi bila bržkone zadela Masljeva usoda, da ga ni zadrževala doma bolezen. Da so imeli pikelhavbarji, posebno piko nanj, spričuje naslednji slučaj. Narodna založba je sklenila kupiti vse spise Podlimbarskega. To veselo vest je naznanil P. prijatelju Maslju v Pulkavo po dopisnici, a zmotivši se je napisal namesto: Narodna založba — Narodna obrana. Seveda je bilo zbog tega na policiji takoj vse pokoncu. P., ki je ležal tedaj v bolnici, je dobil ukaz, naj se takoj javi na Bleiweisovi cesti. Namesto njega je šla na policijo gospa, ki je komaj uverila Skublja, da se je na zaplenjeni dopisnici pripetil — lapsus calami.

Ko so pojemale moči naše stare zatiralke Avstrije, je žal ginila tudi zaloga telesnih sil Podkrajšekovih. Dne 22. junija 1918 »na Ahčevo, ki se ga današnji Turko-fili več ne spominjajo«, mi je pisal: »Dalo Ti nebo dočakati, da vidiš Jugoslovanstvo v vsej novoustali slavi! In tedaj se spomni i mene, ki bom spal pod rušo!« Vstala je Jugoslavija; uskrсили so jo naši bratje Srbi. Ko se je na dan njenega vstajenja 29. oktobra 1918 pomikal slavnostni sprevod po Resljevi cesti, se je mnog vdeleženec ozrl v znano okno, a v njem ni bilo Harambaše; spal je že nevzdramno spanje; na njegovem grobu pa je vihrala znanilka Jugoslavije — naša trobojnica. V osvobojeni slovenski zemlji, ki si jo ljubil tako žarko in katere spas si tako željno pričakoval, mirno počivaj, nepozabni pobratime!

Predeu je poteklo leto 1918., je smrt še dvakrat vdrla v Podkrajšekov rodbinski krog. Dne 14. decembra mu je odtegnila pokojnikovo svakinjo gospodično **Marijo Tomanovo**, ki se je poleg drugih dobrodelnih naprav spomnila v oporoki Družbe sv. C. in M. in ji volila 1000 K. Kmalu potem dne 25. decembra pa je preminila Podkrajšekova draga mu hčerka **Vida**, žrtev krute španske bolezni. Bila je navdušena Sokolica. Na mnogih priredbah je marljivo sodelovala na korist C. M. družbi. Namesto cvetja na grob so nabrali odborniki in odbornice šentpeterskih C. M. podružnic 200 K za družbeni kamen. Ohranimo vsem trem blagim pokojnikom hvaležen spomin!

I. Vrhovnik.

Avgust Waschte.

Nepričakovano, kot strela z jasnega je udarila v tržaško slovenstvo vest, da nima več med seboj enega izmed svojih najljubših članov Avgusta Waschteta. Dober teden pred svojo smrtjo je bil še veselega obraza med nami. Po Trstu je tedaj razsajala kruta morilka španska pljučnica, ki se je vtihotapila k Waschtetovim; napadla je hkrati njega ter njegovo soprogo prav tedaj, ko je bil preobložen z delom; pripravljaj je otvoritev C. M. D. ljudske šole za šentvidski okraj. Vsak, ki je čul tužno novico, da je preminul Waschte, je zrl neverjetno krog sebe, saj skoro ni mogel pojmiti, da nam je iztrgan za vselej iz našega kroga on, ki ga je ljubil tako žarko ves naš slovenski Trst. Waschte si je pridobil naklonjenost povsod, kjer se je pojavil, s svojim ljubkim nastopom in prikupljivim vedenjem.

Avgust Waschte je bil rojen dne 9. IX. 1887. leta v Zagorju ob Savi, kjer je bil njegov oče rudniški uradnik. Oba roditelja je izgubil v rani mladosti in bil potem sirota pri svojih varuhih, dokler se ni kot 13letni deček vpisal v ljubljansko realko, odkoder je prestopil na tamošnje učiteljišče. Po dovršenem zrelostnem izpitu je učiteljeval v II. mestni ljudski šoli na Cojzovi cesti v Ljubljani. Še dijaka je Waschteta posebno zanimala godba. V »Glasbeni Matici« ljubljanski se je učil klavirja in drugih glasbenih panog. Zlasti pa se je zanimal za zborovo petje, saj je bil že kot dijak sodelujoč član Matičnega zbora, kar je ostal tudi še pozneje kot ljub-

ljanski učitelj. Poleg tega je sam prevzel mesto pevodje »Ljubljanskega zvona«, ki se je pod njegovim spretnim vodstvom izvrstno razvijal, tako da je Waschte z njim leta 1910. napravil izlet v Belgrad; tam je nastopil pri koncertu, ki ga je posevil tudi sedanji prestolonaslednik Aleksander Karagjorgjević.

Avgust Waschte.

Po dveh letih njegovega učiteljevanja v Ljubljani ga je vodstvo C. M. D. nastavilo na svoji deški šoli pri Sv. Jakobu v Trstu, kjer je služboval skoro 10 let deloma na ljudski, deloma na meščanski šoli ter bil med tem imenovan tudi državnim učiteljem tega zavoda. Trst je bilo mesto, kjér se je delavnemu Waschitetu

odkril obširen delokrog za intenzivno narodno delovanje. Sodeloval je pri raznih C. M. podružnicah ter bil naposled tajnik mlade C. M. podružnice za šentvidski okraj, kamor ga je družbeno vodstvo par mesecev pred njegovo smrtjo imenovalo voditeljem leta 1918. nanovo ustanovljeni C. M. ljudski šoli. Bil je odbornik dijaškega podpornega društva. Pri podružnici »Glasbene Matice« tržaške je poučeval klavir ter bil eden izmed najboljših članov pevskega zbora. Spoznal je, da se more smotreno razvijati samo zbor, ki nastaja iz mladega naraščaja. Zato se je lotil tega dela in poučeval šolsko mladino v petju. Poleg tega je poučeval ta predmet po drugih šolskih zavodih tržaških. Odbornik je bil tudi pri podružnici »Slov. planinskega društva«. Kot vnet planinec ni zamudil prilike, da pohiti v naravo, se navžije njene lepote ter jo omili tudi drugim, ki so bili z njim v gorah. Visoko so ga cenili kot družabnika — njega, ki je s svojim zvonkim glasom prepeval toliko naših lepil pesmi, zlasti ono med tržaško družbo tako priljubljeno »En starček je živel«, ki jo je z veseljem poslušal vsakdo, kajti tako prikupljivo je ni znal med nami zapeti nihče, kakor rajni Waschte. Kot solist je nastopal pri raznih tržaških pevskih društvih, zlasti pri društvu »Kolo«, ki je priredilo mnogo veselic v prid nove šentvidske šole.

V svoji delavnosti za to šolo je rajni Waschte prekosil samega sebe. Kakor že omenjeno, ga je C. M. D. glavno vodstvo v Ljubljani imenovalo za voditelja. Bila je to tretja družbena šola v Trstu — blizu državnega kolodvora; bila je neobhodno potrebna radi bližine nemške in italijanske ljudske šole, ki sta raznarodili zlasti mnogo otrok naših železničarjev. Nova šola je takoj od začetka imela vpisanih v dveh razredih okoli 100 otrok. Z njo bi bil nekako ograjen slovenski Trst na vse strani, da bi se v narodnostnem oziru ne bil mogel izgubiti skoro noben naš otrok v mestu. Treba je bilo pa delavcev za novo šolo — najvztrajnejši med njimi je bil kapelan g. Virgilij Šček — koliko potov je moral storiti radi nje Waschte, ki je tako hrepenel po

otvoritvi te šole, ker se mu je zdelo, da delo mnogo prepočasi napreduje; a leči je moral v grob, preden se mu je ta želja izpolnila. Umrl je dne 19. vinotoka 1918 komaj 32 let star, zapustivši dve mali hčerki in neizmerno potrto soprogo.

Kmalu po njegovi smrti se je sesula v razvaline Avstrija. Po par dneh svežega svobodnega zraka je Trst in njega sosednje pokrajine zasedel tujec, ki zatira tam naš rod še kruteje od prejšnjega zatiralca, kajti oni nam je dovolil, da smo smeli vsaj poučevati v šolah, ki jih je naš narod vzdrževal s svojim denarjem. Prvo delo novega zatiralca pa je bil ukaz, da naj se zatvorijo slovenske šole, ki so bile najdražje in najsvetejše, kar je imel naš narod v Trstu. Tako tudi šentvidska šola ni dočakala sreče, da bi vanjo smela stopiti naša slovenska deca, ki je tako hrepenela po tem trenutku. Zatvorili so šolo, preden je bila otvorjena. Rajni Waschte tega ni uzrl, kakor tudi ni videl, kako se je v črni žalni pajčolan odela vsa naša primorska zemlja, ki ji je bilo dano, da je samo hipno parkrat zadihala vase zrak jugoslovanske svobode, nato pa pala v še večje suženstvo, kot ga je skušala kdaj poprej. Blagopokojni Waschte tega ni gledal in srečen je oni, ki mu je bila prihranjena ta tuga!

C. Petrovec.

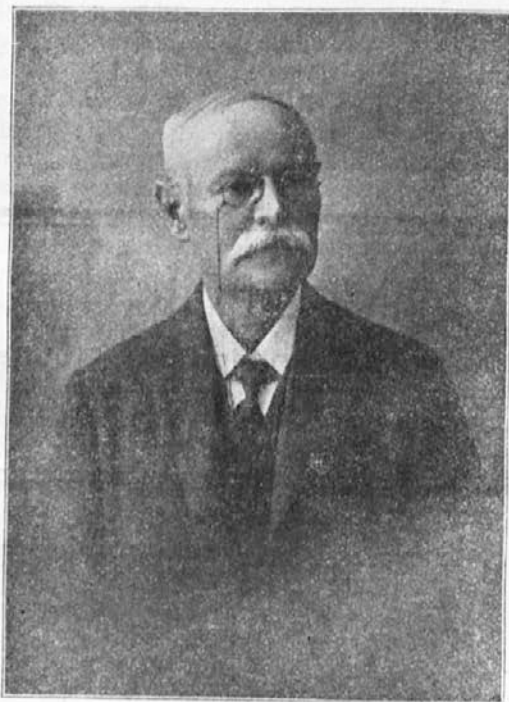

Vestnik

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XXXIV.

Andrej Senekovič,
prvomestnik in častni član DCM.

Jubilej prvomestnika Družbe sv. Cirila in Metoda g. Andreja Senekoviča.

Na veliki skupščini, ki se je vršila dne 11. velikega srpana 1918, je stavil g. dr. Ivan Tavčar nuni predlog, da naj se imenuje družbeni prvomestnik gosp. vladni svetnik **Andrej Senekovič častnim članom C. M. družbe.** Temu predlogu je soglasno pritrčila velika skupščina z dolgotrajnim ploskanjem in živioklici.

Ko je dopolnil g. prvomestnik dne 17. listopada 1918 svojo **70 letnico**, je hkrati praznoval tudi **desetletnico**, odkar požrtvovalno načeluje naši šolski družbi. Proslava teh dveh jubilejev se je vršila v nedeljo, dne 24. listopada 1918. Slavnost je bila skromna, kakor je skromen v vsem svojem življenju naš velezaslužni jubilar. Zato pa je bilo slavlje tem bolj prisrčno, rodbinsko udanega značaja; saj so vsi resnični ciril - metodarji svojemu prvomestniku udani in hvaležni, kakor dobra družina svojemu skrbnemu rodbinskemu poglavarju. — Ob 11. uri dopoldne so se zbrali v mali dvorani Narodnega doma; člani družbenega vodstva, kolikor jih biva v Ljubljani, predsednice in predsedniki, odbornice in odborniki ljubljanskih podružnic. Družbeni podpredsednik mestni župan g. dr. Ivan Tavčar je povzel besedo ter izvajal približno tako-le: Velespoštovani jubilar, dragi prijatelj! Skromno je sicer današnje slavlje, toda iskreno in prisrčno. Danes, ko obhajaš sedemdesetletnico svojega življenja, Ti v svojem, kakor v imenu vseh navzočih najprisrčneje čestitam. Moje in naše čestitke pa naj veljajo tudi Tvojemu delu na polju prosvete. Ko si pred desetimi leti prevzel težko breme vodstva Družbe sv. Cirila in Metoda, gotovo nisi sam upal doseči toliko uspehov, kakor si jih dosegel. Pod Tvojim vodstvom se je poživilo obrambno delo; organiziral si kot vešč šolnik družbene zavode in jih od leta do leta množil; vžgal si plamen rodoljubja in narodne požrtvovalnosti po vsej Sloveniji. Slovensko

občinstvo je polno zaupanja v Te zasledovalo Tvoje delovanje. Slovenski mecenji, ki so baš pod Tvojim vodstvom zaupajoč v Tvoje spretno delovanje podprli Družbo z velikanskimi darovi, so živa priča Tvojega nesebičnega, požrtvovalnega dela v blaginjo našega naroda. Odkar si postal naši družbi načelnik, nisi nikdar miroval; noben trud ni bil prenaporen, nobeno potovanje pretežavno, ko je šlo za njen prosep. V Trstu si postavil monumentalno stavbo — narodno šolo. V kratki dobi desetih let je v obmejnih krajih pod Tvojim vodstvom vzevelo naše šolstvo tako, da naši sovražniki s strahom gledajo na naš razvoj. Pri tej slovesnosti mi greni veselje slutnja, da bi ne bili Tvoji uspehi zlasti v Trstu plen grabežljivega sovraga, da bi tamkaj ne bil zatrt Tvojega neumornega dela sad. Želim prav srčno, da bi, dragi jubilar, užival še mnogo let neskaljeno veselje nad neomadeževanim sadom svojega truda. V znak udanosti in iskrene ljubezni Ti izročam diplomu častnega članstva Družbe sv. Cirila in Metoda. — Nato je čestital g. jubilarju notar g. A l e k s a n d e r H u d o v e r n i k, glavni družbeni blagajnik, ter povdarjal zaslugo g. prvomestnika, da je privedel Družbo na višek procvita. — Mestna županja ga. F r a n j a d r. T a v č a r j e v a je čestitala v imenu C. M. ženskih podružnic ter mu poklonila v proslavo sedemdesetletnice zbrano pokroviteljino. — V imenu pisarne se je poklonil g. jubilarju knjigovodja g. E m a n u e l J o s i n. — Za vse nagovore in čestitke se je slavljeneč ginjen zahvalil. Opisoval je trnjevo pot družbenega delovanja ter izrekel željo, naj bi v novi Jugoslaviji nastopile tako srečne razmere, da bi vsepovsod, kjer biva slovenski narod, vzevelo slovensko šolstvo.

O jubileju g. prvomestnika našega prvega in najimenitnejšega obrambnega društva je navdajala ves slovenski narod živa želja, da bi sedanji prezaslužni načelnik vodil Družbo sv. Cirila in Metoda še mnogo let, dokler ne zasine oni veliki dan, ko bode prost in svoboden sleherni Jugoslovan.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna XXX. velika skupščina

v Ljubljani, dne 14. kimavca 1919.

Ob obilni udeležbi je zborovala v veliki dvorani Narodnega doma 30. skupščina Družbe sv. C. in M., ki jo je ob 10. uri otvoril prvomestnik g. Andrej Senekovič z naslednjim nagovorom.

Govor prvomestnikov.

Velečastite dame! Velečastiti gospodje! Konstatujem, da je za današnje zborovanje zbrano zadostno število upravičenih glasovalcev ter otvarjam s tem današnjo skupščino. Bodite vsi srčno pozdravljeni, posebno vsi tisti, ki ste navzlic obstoječim prometnim težkočam došli na zborovanje ter s tem dokazali, da ste Družbi sv. C. in M. ohranili svojo naklonjenost in ljubezen navzlic temu, da so se politične razmere v zadnjem času izdatno izpremenile. Iskreno pozdravljam mestnega župana g. dr. Ivana Tavčarja, ki ob vsaki priliki pokaže s svojo prisotnostjo, da prestolica Slovenije dobro razume kulturni pomen C. M. družbe.

Velecenjeni! Odkar smo lansko leto po 4letnem presledku zborovali v tukajšnji dvorani, so se izvršili svetovni dogodki, ki smo jih v duhu dolgo, dolgo pričakovali. Otresli smo se tujčevega jarma, postali smo prosti ter se z brati Hrvati in Srbi zedinili v svojo kraljevino SHS. Ko se je izvršil ta dogodek, je pričakoval pač marsikdo, da bode v kraljevini SHS nadaljno delovanje Družbe sv. C. in M. kot šolske družbe postalo nepotrebno in da bode C. M. družba svoj denar lahko porabila v druge kulturne namene naše Slovenije. Da je mnogo družbenih prijateljev bilo v resnici tega mnenja, dokazuje jasno dejstvo, da so po političnem preobratu začeli izostajati družbeni dohodki in da mnogo družbenih podružnic, ki so začasa svetovne vojne ustavile svoje delovanje, nikakor ni hotelo oživetiti. Bilo je treba bodrenja in dokazovanja, da Družba sv. C. in M. tudi v kraljevini SHS ne sme ustaviti svojega delovanja. Nimamo še sklenjene mirovne pogodbe, a to, kar izvemo o posvetovanju one gospode v Parizu, ki razsoja o naši prihodnosti, nam jasno kaže, da bode ostalo veliko število Slovencev neodrešenih pod tujčevo peto, ki jih utegne še huje pritiskati, kakor nas je pritiskala dosedanja vlada.

Da je Družba sv. C. in M. še potrebna, nam kažejo dosednji dogodki v Trstu. Velecenjeni! V Trstu je naša družba delovala najbolj intenzivno in z najboljšim uspehom. Začetkom preteklega šolskega leta smo v Trstu imeli 54 razrednih oddelkov, 8

več kakor v šolskem letu 1917—1918. Ko so Italijani z belo zastavo v roki in s čisto drugimi nameni v srcu prikorakali v Trst, je bilo eno prvih njihovih del, da so zabranili zopetno otvoritev naših šol, katere smo morali nekoliko časa popreje začasno zapreti radi španske bolezni, ki je takrat razsajala v Trstu. Vsa prizadevanja naših zaupnikov in našega učiteljstva so ostala doslej brezuspešna. Parkrat so Italijani na pol obljubili, da pripustijo otvoriti vsaj šolo pri Sv. Jakobu, pa iz te besede ni meso postalo. Družba sv. C. in M. je obdržala vse tržaško učiteljstvo na mestu, da bi vsak trenutek moglo pričeti s poukom. Šele, ko je družbeno vodstvo izprevidelo, da otvoritev šol v tekočem šolskem letu ne bode več mogoča, je s koncem šolskega leta službo odpovedalo suplentom in suplentkam, ki so itak bili nastavljeni samo za šolsko leto 1918—1919, torej do 15. julija 1919. Začasno v službi so ostale še suplentke, ki bivajo v Trstu in sicer pod pogojem, da ostanejo tam. Poleg teh je še začasno nastavljenih 6 otroških vrtnic, ki nadzorujejo otroke pri refekcijah. Tekom časa se je izselilo več učiteljev in učiteljic iz Trsta, ker so tam s svojo pičlo plačo težko izhajali, vendar je število učiteljev, ki so ostali v Trstu, toliko, da vsak hip lahko pričnemo s poukom, če le dobimo dovoljenje zato. Te učitelje in vrtnarice plačuje Družba s podporo, ki jo od meseca do meseca dobiva od deželne vlade za Slovenijo.

Ker je Družba tekom vojnih let porabila malone vso razpoložljivo glavnico in ker so dohodki bili majhni, se je družbeno vodstvo obrnilo s posebno prošnjo na poverjeništvu za uk in bogočastje deželne vlade za Slovenijo za podporo, oziroma zato, da bi višji šolski svet prevzel družbeno učiteljstvo. Ta prošnja je bila ugodno rešena, ter je višji šolski svet s 1. julijem prevzel 11. od Družbe stalno nameščenih učiteljev in učiteljic in nekatere že namestil; druge pa bo v najkrajšem času. Tudi nekoliko bivših društvenih suplentk, ki so se za to oglasile, je že dobilo učiteljske službe v Sloveniji.

Kakor vedno doslej, je Družba sv. C. in M. tudi v preteklem letu prejela od umrlih in živečih svojih zvestih prijateljev in podpornikov več volil in podpor. Na volilih je Družba od zadnje velike skupščine dobila izplačane tele svote: po Josipu Lukežiču v Škednju K 20.—; po Antonu Zurcu v Krupi K 5050.42; po Pepini Gorišekovi, roj. Mahorčičevi v Divači K 500.—; po Amaliji Vičičevi v Postojni K 1701.—; po Amaliji Kržetovi v Trstu K 200.—; po dr. Franu Munda, odvetniku, v Ljubljani K 100.—; po Josipu Verbiču v Ljubljani K 200.—; Ivanu Zemljiču, mest stavb. nadoficijalu v Ljubljani K 2000.—; po Mariji Tomanovi v Ljubljani K 974.—; skupaj K 11.645.42.

Kruta smrt nam je iz naše srede iztrgala celo vrsto prijateljev in dobrotnikov. Imena vseh mi niso znana; dovoljujem si našteti le tiste, ki so mi znani. Od zadnje velike skupščine so prominuli: Pavel Magdič, veletrgovec v Ljubljani, ki je C. M. družbo ves čas svojega bivanja vsestransko podpiral; Fran Podkrajšek, železniški oficijal v pok., in njegova hči Vida; na lansk

veliki skupščini sem skupščinarjem izročil srčen pozdrav tega kremenitega rodoljuba, ki je bil navdušen cirilmetodar in je, dasi že dolgo in hudo bolan, z veliko radostjo vzprejemal vsako vest o napredku C. M. družbe; N. Zanier, posestnik in trgovec v Št. Pavlu pri Prebodu; Anton Mravljak, župan in posestnik na Vuze-nici, in njegova soproga; bila je ta dvojica neomajen steber slovenstva v dravski dolini, ki ni izgubila nikdar upanja v boljšo bodočnost slovenstva; Viljem Tomič v Trebnjem; Hugon Vidmajer, poročnik, padel pri Velikovcu v boju za domovino; Janko Vilman, nadporočnik, padel pri Področčici; Rihard Dolenc, ravnatelj vino-rejske in kmetijske šole na Grmu; Ivanka Brinšekova v Trnovem pri Il. Bistrici; Anica Lenartova, trgovčeva soproga v Ptuj; Ivan Macher, profesor in ravnatelj mestnega dekliškega liceja; Fran Malgaj, nadporočnik, padel v boju pri Guštanju; dr. Fran Simonič, bibliotekar v p. v Gornji Radgoni; Josip Dobida, dvorni svetnik v pok. v Ljubljani; Agneza Zupanova, učiteljica v Ljubljani in sestra našega prvega dolgoletnega prvomestnika in častnega člana prelata Toma Zupana, ki je Družbi za časa svojega življenja podarila večjo svoto. S temi imeni še seznam prominulih društvenih dobrotnikov in sotrudnikov nikakor ni izčrpan; kajti Družba si šteje v čast, da je imela in da še ima mnogo članov, ki ji dajejo izdatne podpore, ne da bi hoteli biti imenovani. Vsem umrlim sotrudnikom in do-brotnikom hočemo ohraniti trajen hvaležni spomin ter želimo, da naj v miru počivajo.

Kakor sem že mimogrede omenil, je družbeno delovanje v zadnjem času postalo nekoliko bolj živahno. Zato so si stekli tudi slovenski časniki velike zasluge, ki so drage volje objavljali razne beležke in članke o Družbi in v zadnjem času zopet začeli beležiti Družbi došle prispevke. Vsem slovenskim listom prednjači v tem oziru *Slovenski Narod*. Dovoljujem si izreči tu vodstveno iskreno zahvalo ter ji pridejati prošnjo, da bi svojo naklonjenost C. M. družbi ohranili tudi še nadalje. — Prvomestnikovo poročilo se vzame odobruje na znanje.

Pozdrav ljubljanskega mestnega župana.

Oglaš se načelnik ljubljanskega mesta g. dr. I v a n T a v č a r, ki izvaja: Čast mi je, da morem pozdraviti v imenu našega stolnega mesta, Vas častite skupščinarje. Težko stališče je imela Družba med vojno. Prenesla je srečno vse vojne težave in trpljenje; bila je spravljena pod dobro streho. Posebno me veseli, da je naše narodno ženstvo tako sijajno zastopano in moj pozdrav velja posebno njemu. Nepobitno dejstvo je, da je glavna opora Družbi sv. C. in M. narodno probujeno ženstvo. Kakor danes stvari stoje, mora Družba ne samo še obstati, temveč delati mora s podvojeno močjo, okrepiti se mora še bolj, kajti deio, ki jo še čaka, je ogromno in neodložljivo, zato kličem vsem častitim skupščinarjem: Na delo za Družbo sv. Cirila in Metoda!

Tajnikovo poročilo.

Nato poroča družbeni glavni tajnik g. dr. Josip Klepec:

Ko je zborovala pred letom v tej dvorani velika skupščina C. M. družbe, smo živeli med upom in dvomom. Stali smo neposredno pred velikim dogodkom, ki je globoko posegel tudi v naše obrambno delo. Potuhnjeni antantni zaveznik je po razkroju avstrijske armade prikorakal na našo zemljo ter zadal s cinično gesto zmagovalca globoko rano v pljuča našega naroda. Zasedel je naše najprobujenejše kraje; oni del naše domovine, kjer si je pridobila naša prosvetna Družba največ flavorik. Globoka je naša rana, a smrtna ne in zahrbtni junak naj si zapomni, da Jugoslovan ne pozabi dobrot, še manj pa zla.

Mirno in tiho, skoraj neopazeno je delovala naša Družba zadnje čase, toda zvesta svojemu programu je s smotrenim delom dosegala lepe uspehe. V sledečem hočem podati slavni skupščini račun o družbenem delu preteklega leta: Otroški vrtci v Trstu so imeli tudi v počitnicah svoj posel. Zbirali so v svoje okrilje naše malčke, jih vzgojevali in varovali pred ulico. Otroci so dobivali po možnosti tudi hrano, da smo rešili naš zarod pogina gladu. Zlasti v zadnjih časih je bilo to neprecenljivo samaritansko delo, ko jih je v Trstu mnogo lakote ginilo. Družbeno vodstvo je sklenilo otvoriti nova otroška vrtca v Barkovljah in v Rojanu. Prvi se je otvoril, a v Rojanu so nas dogodki laške invazije prehiteli. Vrtec v Škednju je obljubilo mesto prevzeti v svojo oskrbo, ker se pa to ni zgodilo do pričetka šolskega leta, je Družba ta vrtec z 2 vzporednicama še nadalje obdržala. Po laškem polomu pri Kobaridu je Družba hitela, da otvori zopet vrtec in šolo v Krminu. Žal da ni mogla tega takoj uresničiti, ker je bila avstrijska oblast v družbenem posloplju nastanila laško šolo. Po družbenem prizadevanju se je avstrijska oblast udala, plačala za rabo poslopja odškodnino ter obljubila, da se poslopje do pričetka šolskega leta izprazni. V jeseni se je v Krminu zopet otvorila Družbena šola; seveda je bilo otrok manj kakor leta 1915., ko smo morali radi laške invazije šolo opustiti. Tudi vrtec se je otvoril. Šola in vrtec sta delovala do poloma avstrijske armade. Na otvoritev vrtcev v Gorici, Pevmi, Podgori ni bilo mogoče misliti, ker je bilo radi vojne po teh krajih tako razdejanje, da bi se pri najboljši volji otvoritev vrtcev in šole ne bila mogla doseči. Na vseh drugih vrtcih kakor: na Savi, na Jesenicah, v Tržiču, v Hrastniku, v Gaberju, v Celju in Mariboru se je pouk redno vršil ves čas. Vrtnarice so se popolnoma zavedale svoje naloge. V začetku šolskega leta je pohajalo v družbene vrtee 1200 otrok. Ko je napočila zora našega ujedinjenja, ko smo dobili svojo Jugoslavijo, tedaj je pihela naša Družba k njej in ji izročila svoje najnežnejše, svoje najbolj ljubljene malčke, da jih ona vzame v svoje okrilje in negovanje. Naša vlada, oddelek za socialno skrbstvo, je vzela vse te

vrtnice v svoje oskrbovanje in vse naše vrtnarice v svojo službo. S tem činom je bila Družba izdatno razbremenjena. Bodi izrečena tem potom vladi zahvala!

Veliko več skrbi kakor vrtnice pa je povzročalo Družbi šolstvo. Kljub vsej bedi in trpljenju, ki je vladalo zlasti v Trstu, je naša stvar tam doli ob Adriji lepo napredovala. Ko se je pričela lansko jesen šola, se je vpisalo tako veliko število otrok, da je družbeno vodstvo s skrbjo gledalo, kam jih bode spravilo. Otvoriti bi se morale nove vzporednice in sicer na dekliški šoli na Acquedotu 3 in na deški šoli ravnatom 1; na dekliški šoli pri Sv. Jakobu pa 4 vzporednice. Tudi meščanska šola je bila tako napolnjena, da bi se bila morala ena vzporednica otvoriti. Poleg tega pa se je nameravala otvoriti šola pri Sv. Vidu, ki bi bila nekaka vzporednica oni pri Sv. Jakobu. Vseh učencev in učenk se je vpisalo v začetku šolskega leta 1918-19, nad 2400, brez onih pri Sv. Vidu. Plamen narodne zavesti v Trstu je vzplapolal visoko pod nebo, povzpel se je v zadnjem hipu do neboteične višine, ogrel bi bil tudi ona srca, ki še niso hotela vzljubiti svoj dom, razsvetlil bi bil i one duše, ki so živele še v dvomu nad našim dnem, da ni prišel zahrbtni neprijatelj, ki je pogasil ta žar. Toda žarjavica še tli in kadar vzbukne plamen, tedaj se bo posvetilo tja po beneških planjavah, kjer trpi naš rod vklenjen v verige tisočletnega robstva. Pri tej priliki ne smem pozabiti našega učiteljstva v Trstu, ki je z veliko vnmemo in požrtvovalnostjo v bedi in stiski vztrajalo in delovalo v blagor mladine in naroda. Šolo v Krmium sem že omenil. V Gorici je šolsko poslopje razdejavano in se ni moglo misliti na popravo. Po polomu avstrijske armade je naše šolstvo v Trstu doživelo katastrofo. Laške čete so zasedle šolsko poslopje pri sv. Jakobu in laška vlada je prepovedala poučevati našemu učiteljstvu. Družba je namignila v posebnem dopisu suplentkam, da se odpuste in da naj si poiščejo službe v nezasedenem ozemlju. Naša vlada je sprejela takoj vse prejšnje državne učitelje — po številu 18; definitivno učiteljstvo je vzdrževala Družba do 1. julija, potem pa jih je prevzela država. V Trstu je ostalo sedaj še 8 definitivnih učiteljev in 10 provizoričnih ter 8 vrtnaric. Družba je prosila deželno vlado, da ji daje podporo za plačo tega učiteljstva. Vlada je tudi prevzela šolo v Št. Rupertu. Na Muti se je družbena šola opustila, ker je postala tamošnja občinska šola državna. Nadučitelj A. Hren in njegova soproga pa sta premeščena, prvi kot voditelj na šolo v Studencih, druga pa je prideljena istotam dekliški šoli. Ker odpade tudi v Mariboru skrb za slovensko šolstvo, se je že kupljeni stavbeni svet mariborski posojilnici nazaj prodal. Predno se poslovim od šolstva, moram še pripomniti iz družbene šolske kronike žalostno vest, da je umrl v Trstu nadebudni družbeni učitelj Avgust Waschte, voditelj št. vidske šole. Pokojni Waschte je bil priden, vesten in nadarjen mož, ki bi bil lahko še veliko storil za svoj narod. Neusmiljena smrt ga je ugrabila v polnem cvetju življenja ljubeči obitelji in narodu. Ohranjen mu bodi časten spomin!

Med vojno je zelo padlo število delujočih podružnic. Saj pa tudi ni čudno, najvrlejši naši delavci so ginili na bojiščih, doma ostalim pa je stiskal srce obup in vsepolno težav in nadlog. Majniška deklaracija je vzbudila v narodu zopet upanje in razvnela se je iznova domovinska ljubezen in požrtvovalnost. Po vseh krajih naše domovine so se začele gibati podružnice k novemu življenju in reči smemo, da ne bo dolgo, ko bodo naše ljube hčerke s podvojeno energijo nosile darove domu na oltar. Prav krepko deluje sedaj že nad 160 podružnic, ki so prispevale skupno 120.000 K. Dasi se podružnice pridno oglašajo, vendar jih še dokaj pogrešam zlasti sedaj, ko se ne morejo naše hčerke iz zasedene Primorske, Goriške, Trsta in Istre, ter deloma Notranjske radovati naše prostosti. — Pokroviteljnin šteje Družba 673, za obrambeni sklad se je priglasilo do danes 1257 kamenarjev, ki so plačali skupno vsoto 194.000 K. — Nabiralniki se počasi zopet prikazujejo na svojih mestih. Da pridejo vsepovsod zopet na vidni prostor, da se polnijo in izpraznujejo pravočasno, to bodi skrb podružničnih činiteljev. Prav razveseljivo dejstvo je tudi, da se je naše vojaštvo začelo zanimati za Družbo. Posebno moramo povdarjati prav znatne vsote, ki jih je poslalo moštvo in častništvo bivše vojne mornarice, v zadnjem času pa naši zavedni fantje s koroške fronte. Še živi idealizem v ljubezni do naroda. Med podporniki pa pogrešam vzlasti one sloje našega naroda, katerim je sreča naklonila v času bojne furije bajno premoženje. Ko bi srca teh članov našega naroda ogrel čut domovinske ljubezni, tedaj bi rosili knežji darovi za prosveto in probujo na oltar domovine. Dal Bog, da se to uresniči! V družbeni pisarni, kjer se stekajo vsi posli, odkoder se vodi vsa obširna organizacija, vrši pod spretnim in nadvse vestnim vodstvom g. prvomestnika troje uradnikov vse delo. — To je kratko moje poročilo.

K sklepu bi pripomnil le še nekaj. Lani ob veliki skupščini je vabil g. družbeni tajnik ves narod na delo za obrambo in obstoj našega naroda do časa, ko se lahko poreče: „Naša šolska družba je dovršila svojo nalogo, narod je ne potrebuje več, kajti dosegel je svoje pravice tudi na polju šolstva.“ Da, tako smo želeli, tako upali, po tem smo hrepeneli. Pa žal, usoda je zapisala na naš prapor: „V delu je zmaga, v letargiji pogin.“ Naše delo še ni končano. Pol milijona našega najbolj zavednega naroda tiči v verigah suženjstva. Ali naj gledamo s prekrižanimi rokami na pogubo svojih bratov? Ali naj pustimo našo sveto zemljo nenasitnemu zahrbtnemu neprijatelju, ono zemljo, ki je napojena z morjem naše krvi, pognojena s trupli naših najboljših bratov! Nikoli ne! Na noge vsi, na delo vsi, ki imate še iskrico rodoljubja in narodne zavesti. Delajmo za rešitev svojih bratov! Ponuditi moramo trpinom v verigah svojo pomoč, vlti jim moramo v dušo zaupanje, da ne obupajo, potisniti jim moramo v roke sredstvo samoobrambe, da ne poginejo v sovražnem objetju nadležnega tujca. Poedince bo treba podpirati; učiteljstvo, trgovce, kmete, da vzdrže do časa, ko odbije usodepolna ura popolnega osvobojenja. Prišla bo, ker mora

priti! Na severni meji je zasejal hudoben človek med žito mnogo ljulike in plevela. Ali ni naša sveta naloga, da tudi tu očistimo narodno njivo, da bujno obrodi zlato žitno polje narodnega ponosa in zavesti? Ni še Družba dela dokončala, ne, čaka jo še ogromno delo, delo narodne prosvete in narodne probuje. Vi, častiti vojniki veterani, ne v pokoj, dragocene so vaše izkušnje, domovina vas zove na delo — in Vi, mladci, stopite pod prapore naših podružnic, da narastemo v ogromno obrambno vojsko za narodno zmago in prosveto. Bodimo pripravljeni na uro, ki jo čaka naš jugoslovanski narod že tisoč let!

Prvomestnik otvori debato o tajnikovem poročilu. Ker se nihče ne oglasi, se poročilo soglasno odobri in vzame na znanje.

Prvomestnik pripomni, da se je lansko leto sklenilo, da naj se družbena pravila v gotovih točkah izpremenijo. Do tega ni prišlo, ker je bil položaj tak, da ni kazalo izpreminjati pravil. Sicer pa se družbeno delovanje tudi v bodoče lahko giblje neovirano v svojem delovanju in stremljenju po sedanjih pravilih. Če bo potreba narasla — do danes je ni bilo — se to lahko izvrši.

Blagajnikovo poročilo.

Družbeni blagajnik g. notar Aleksander Hudovernik je dal naslednje poročilo:

Častita velika skupščina! Moje poročilo o denarnem prometu leta 1918. ni nič kaj razveseljivo, še manj pa zadovoljivo, kajti iz predložene bilance posnamete, da se je družbena imovina v preteklem letu zmanjšala za okroglih 41.066 K, tedaj za 16.000 K več, nego leta 1917. Našim podružnicam na čast moramo sicer pripomniti, da so v preteklem letu krepko delovale ter prispevale Družbi okroglo 115.000 K, tedaj okroglo za 59.000 K več, nego leta 1917. Vsi dohodki so znašali okroglo 252.000 K, leta 1917. pa 183.000 K, tedaj so se zvišali za okroglo 69.000 K. V tej meri pa so se pomnožili tudi družbeni izdatki, kateri so znašali 283.000 K, leta 1917. pa 188.000 K, sedaj za 95.000 K več nego leta 1917. Treba je bilo v prvi vrsti podpreti naše učiteljstvo, katero ob ogromni draginji ni moglo izhajati s svojimi dohodki. Družba jim je po možnosti in po stanju svojih financ zboljšala gmotni položaj. Zato so pa bili družbeni dohodki nezadostni in je morala Družba seči po svoji glavnici in to je povod, da se je družbena glavnica zmanjšala za 41.066 K. Naš obrambni sklad se je pomnožil za prilično 12.719 K in znaša sedaj 251.086 K. Od prijavljenih prispevkov k obrambnemu skladu pa še sedaj nad 10.000 K ni vplačanih. Kakor lani, prosim iz nova dotičnike, da se spomnijo svoje zaveze in čimprej vplačajo predpisane deleže. — Zbirka časnikov je znašala 27.926 K 87 v, od katerih je „Slov. Narod“ sam izkazal in Družbi izročil 27.653 K 87 v. Vsem, kateri so Družbo podpirali v preteklem letu, naj bo izrečena iskrena zahvala s tega mesta. — Če je bilo družbeno denarno stanje lani nepovoljno, je postalo v prvi polovici tega leta naravnost obupno.

Dovolite mi, častiti skupščinarji, da Vas seznanim z nastopnimi številkami: Družbeni dohodki so znašali meseca aprila t. l. 6.072 K 12 v, maja 5.250 K 35 v, junija 9.370 K 13 v, julija 16.800 K 19 v, skupaj 37.492 K 79 v. Stroški pa so znašali: meseca aprila 24.806 K 33 v, maja 20.386 K 28 v, junija 28.144 K 49 v, julija 36.227 K 68 v, skupaj 109.564 K 78 v. Primanjkljaja je torej v vseh štirih mesecih 72.071 K 99 v. Ker je družbena glavnica precej usahnila, Družbi pa ne kaže pri sedanji vrednosti denarja najemati posojila na hiše, se je baval odbor z vprašanjem, bi li ne kazalo najeti si pri kakem denarnem zavodu za tekoče družbene potrebe kredit do zneska 100.000 K. Ali bi ne bilo to slabo spričevalo naše narodne probujenosti, ako bi se morala Družba v 34. letu svojega delovanja zopet zatekati k denarnim zavodom, da more zadostiti svoji vzvišeni nalogi? Ne vem si razložiti, zakaj je začelo pešati v slovenskem občinstvu zanimanje za našo Družbo, ki je bila doslej ljubljenska našega naroda. Morebiti je to zakrivilo napačno tolmačenje družbenega delovanja, ko so se naše politične razmere temeljito izpremenile ali pa celo mnenje, da je družbeno delovanje v Jugoslaviji postalo nepotrebno. Družba je danes bolj potrebna, kakor je bila kedaj. Res je, da bo Družba povse razbremenjena na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem. Kaj pa bo z našimi Primorci in z našimi manjšinami, ki bodo tujcu prisojene? Še niso določene naše meje; vemo pa, da jih bodo naši stari sovragi skušali po možnosti skrčiti in jih bodo tudi skrčili. Ali naj prepustimo naše primorske brate njih usodi, ali naj jih pustimo, da se pogreznejo v laškem morju? Ali še Vam nič ne smili naša slovenska deca, ki so jo odrgali naši sovragi od prsi doječe in skrbne matere? Če bo Družba razbremenjena na Štajerskem in Koroškem, bode morala vse svoje delovanje urediti tako, da bodo imeli od nje največjo korist naši primorski bratje in sestre, kateri zaupljivo gledajo na Vas in pričakujejo od Vas podpore in rešitve, in pa naše narodne manjšine. V očigled tem razmeram se morajo dohodki Družbe podvojiti in potrojiti, ako hoče nadalje delovati. Če pa pride čas, da Družba ne bo več potrebna, bo poklonila vse svoje imetje domu na oltar. Potrebno se mi je zdelo opozoriti Vas na te družbene denarne nepravilike, upajoč, da jih bode te uvaževali ter Družbi pripomogli, da bo mogla še nadalje delovati v prid in blagor naše domovine. Zato vas končno iskreno prosim: Ne zabite Družbe sv. C. in M!

Družbeni častni član g. Luka Svetec je poklonil o veliki skupščini 200 K za obrambni kamen.

Tudi k blagajnikovemu poročilu se nihče ne oglasi; zato se vzame soglasno odobruje na znanje.

Poročilo nadzorništva

je podal g. dr. Vladimir Ravnihar rekoč: Pregledal sem vse družbene knjige in poslovanje ter našel vse v najlepšem redu. Pri tej priliki moram predlagati, da se izreče vsemu pisarniškemu osebju, zlasti g. knjigovodji Emanuelu Josinu za temeljito knjigo-

vodstvo zahvala in priznanje ter da se da vsemu odboru za preteklo upravno leto absolutorij. — To je tedaj v redu. Zamolčati pa ne smem, da je družbena imovina padla ter da so se načele glavnice. Tako ne sme iti več dalje. Temu vzrok je povsem krivo mnenje, da Družbe ni več treba. Prosvetnega dela je in bo obilno. Država ne bo mogla vsega izvršiti. Družba je tisti činitelj, ki stoji na absolutno narodnem stališču; ona je bila in ostane prvoborniljica na narodno kulturnem polju. Resničnost moje trditve kažejo dejstva. Kjerkoli so delovale podružnice, tam imamo zaznamovati narodno zavednost in probujo ter pojmovanje narodne čuječnosti. Veliko delo je to, za narod neprecenljivo, ki se ne sme omalovaževati. Za Družbo so delovali najboljši možje in žene našega naroda, najboljša dekleta in fantje so se vneljali v nesebični požrtvovalnosti, v domovski ljubezni za ideale naše Družbe. Razum in srce naših najboljših sinov je bilo in je posvečeno delu za Družbo. Potrebna je torej. Treba pa ji bo dati nove smeri, nov program, da se prične ono delo, katero bo treba vršiti za blaginjo celokupnega naroda. Na Koroškem nas čaka ogromno delo probuje k zavesti. Prekmurje je prepojeno z madjarskim duhom. Tu bo treba zasebnih iniciativ in podrobnega dela, ki ga zmore le Družba. Zilska dolina in Primorje je naša bolečina, ki koprni po utehi. Kdo jima jo bo dal? Kjer ne bo mogla država, tam bo morala Družba vrsiti svoje delo. Kličem Vam kot nadzornik: Rodoljubi, na delo za družbeno propagando, vzbudite v javnosti zanimanje za družbeno stremljenje!

Prvomestnik da na glasovanje predlog g. nadzornika, da se da družbenemu odboru za preteklo upravno leto absolutorij. Predlog se soglasno odobri.

Volitve.

Prvomestnik poroča, da so iz vodstva izstopili po § 16. družbenih pravil sledeči gg. odborniki: Ivan Kežar, dr. Josip Klepec, Matija Prosekar in dr. Fran Voglar in da ne kandidirata več gg. dr. Klepec in Prosekar. Na zagnem zborovanju se je sestavila lista, ki se naj voli v odbor in sicer gg. okr. glavar Fran Vodopivec, zdravnik dr. Ernest Dereani, inženir Janko Mačkovišek in profesor dr. Fran Voglar. Volitev se izvrši z vzklikom.

Skupščina izreče na predlog g. prvomestnika zahvalo doseadanjemu zastopniku Koroške g. M. Prosekarju za njegovo neumorno in požrtvovalno delovanje v prid Družbe.

Nadalje se izvrše volitve v nadzorništvo in razsodništvo. V obeh slučajih se volijo vzklikom dosednji gospodje.

Slučajnosti.

Pri zadnji fočki dnevnega reda se oglasijo nekateri skupščinarji s predlogi, ki merijo na zvišanje članarine in poučevanje ljudstva potom časopisja, da je družbeno delo še vedno enako

važno in še važnejše kot nekdanj. Prvomestnik omenja, da je višina članarine določena v pravilih, ki bi jih bilo treba izpremeniti, ako bi se hotela članarina zvišati. Nato pozove navzočne, naj ljudstvu pojasnjujejo potrebo nadaljnega delovanja Družbe sv. C. in M. in zaključijo skupščino.

Cvetni dan, darovi in pozdravi.

Pod vodstvom mestne županje gospe Franje dr. Tavčarjeve so vprizorile ljubljanske rodoljubke gospe in gospodične dne 14. kimavca 1919 cvetni dan v prid Družbi sv. C. in M. in pridobile njeni blagajni znatno svoto 5189 K 05 v.

Omizje pri „Belem volku“ je darovalo po g. Verniku za dva kamena 400 K. Za moško podružnico v Gorici je izročil g. dr. Dereani 3 hranilne knjižice za 400 K. Moška podružnica v Novem mestu je poslala po g. prof. Seidlu 2700 K, ženska podružnica v Kranju 303 K, ženska podružnica v Črnomlju 40 K.

Veliko skupščino sta pozdravili probujajoča se C. M. podružnica na Bledu in C. M. podružnica Sv. Križ-Veržej.

Zahvala.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izreka tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je XXX. glavna skupščina v Ljubljani dne 14. t. m. tako lepo izvršila. Posebno pa se zahvalujemo častitim damam, ki so s svojo znano narodno požrtvovalnostjo priredile cvetni dan ter tako pripomogle tudi v gmotnem oziru družbenemu blagostanju. Prav iskrena hvala pa tudi vsem cenjenim zborovalcem, vsem cenjenim delegatom naših podružnic in zastopnikom pokroviteljstev, ki se niso ustrašili težav daljnega potovanja in obilnih stroškov in sploh vsem, ki so pripomogli k lepo uspelemu zborovanju letošnje velike skupščine.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,

dne 16. kimavca 1919.

Bilanca

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1918.

Prejemki.

Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1917. l. . . . 14.782 K 34 v

Dohodki leta 1918.

1.) Podružnice i. s.		
a) Kranjska	42.814 K	33 v
b) Štajerska	30.515 „	91 „
c) Koroška	229 „	— „
d) Primorska i. s.		
Goriška	2.749 K	59 v
Trst	38.519 „	13 „
Istra	— „	— „
Skupaj	41.268 K	72 v
e) Nižje Avstrijska	300 „	— „
Skupaj	115.127 K	96 v
2.) Darila in podpore občin, de- narnih zavodov in društev	4.343 K	— v
3.) Razni darovi	33.545 „	77 „
4.) Družbeni nabiralniki	2.724 „	51 „
5.) Zbirke časnikov	27.926 „	87 „
6.) Družbene vžigalice	3.231 „	10 „
7.) Družbena kava	2.000 „	— „
8.) Družbeni cilindri za svetilke.	530 „	— „
9.) Družbeno toaletno milo	300 „	— „
10.) Družbeni koledar	9.065 „	95 „
11.) Narodni kolek	284 „	— „
12.) Družbene razglednice	68 „	— „
13.) Družbeni rač. listki	928 „	20 „
14.) Družbene knjige	161 „	33 „
Odnos	200.236 K	69 v
Odnos	14.782 K	34 v

	Prenos . . .	14.782 K 34 v
	Prenos . . .	200.236 K 69 v
15.)	Obresti od naložen. denarja	8.857 „ 36 „
16.)	Družbena posestva	7 794 „ 84 „
17.)	Vrnjeni predujemi	860 „ — „
18.)	Razni prejemki	12.854 „ 69 „
19.)	Obrambni sklad	12.719 „ 17 „
20.)	Volila	7.658 „ 02 „
21.)	Darila za šolo pri Sv. Vidu v Trstu	<u>1.565 „ — „</u>
	Dohodki znašajo torej leta 1918	252.545 „ 77 „
	Račun prehodnih prejemkov	47.716 „ 03 „
	Dvigneni zneski i. s. iz družbene glavnice	55.300 K 76 v
	„ pokojninskega sklada	1.710 „ — „
	„ K. Kotnikovega sklada	388 „ — „ 57.398 „ 76 „
	Skupaj . . .	372.442 K 90 v

Izdatki.

1. Deška ljudska in meščanska šola pri Sv. Jakobu v Trstu.*)

a)	Plače učitelj. in katehetom	22.765 K 26 v
b)	Plača slugi, učila, razne adapcije in drugi stroški	<u>14.194 „ 38 „</u>
	Skupaj . . .	36.959 K 64 v

2. Dekliška ljud. šola pri Sv. Jakobu v Trstu.

a)	Plače učitelj. in katehetom	51.529 K 48 v
b)	Plača strežnici, učila, razne adapcije in drugi stroški	<u>7.345 „ 27 „</u>
	Skupaj . . .	58.874 „ 75 „
	Odnos . . .	95.834 K 39 v

*) Deška ljudska in meščanska šola pri Sv. Jakobu v Trstu se je s šolskim letom 1918/19 razširila v samostojno meščansko šolo in samostojno ljudsko šolo.

Prenos . . . 95.834 K 39 v

3. Dekliška ljudska šola v Trstu (Acquedotto).

a) Plače učitelj. in katehetom	35.459 K 53 v
b) Plača slugi, učila, razne adaptacije in drugi stroški .	<u>12.527 „ 64 „</u>
Skupaj . . .	47.987 „ 17 „

4. Deška mešč. šola pri Sv. Jakobu v Trstu.

Plače učiteljstvu 2.084 „ 98 „

5. Deška ljudska šola pri Sv. Jakobu v Trstu.

a) Plače za učiteljstvo pri Sv. Jakobu	10.836 K 53 v
b) Plače za učiteljstvo na Acquedotto	5.693 „ 23 „
c) Plače za učiteljstvo pri Sv. Vidu	<u>2.016 „ 65 „</u>
Skupaj . . .	18.546 „ 41 „

6. Otroški vrtec v Rojanu.

a) Plača vrtnarici	397 K 50 v
b) Najemnina	<u>2.086 „ 34 „</u>
Skupaj . . .	2.483 „ 84 „

7. Otroški vrtec v Rocolu.

a) Plača vrtnarici	1.743 K 57 v
b) Razni stroški	<u>56 „ — „</u>
Skupaj . . .	1.799 „ 57 „

8. Otroški vrtec v Škednju.

Plače vrtnaricama 4.272 „ — „

9. Otroški vrtec v Vrdeli.

a) Plača vrtnarici	1.932 K 50 v
b) Najemnina	<u>300 „ — „</u>
Skupaj . . .	2.232 „ 50 „
Odnos . . .	175.240 K 86 „

Prenos . . . 175.240 K 86 v

10. Otroški vrtec pri Sv. Jakobu v Trstu.

Plače vrtnaricama 2.825 „ — „

11. Otroški vrtec pri Sv. Mariji Magdaleni v Trstu.

a) Plača vrtnarici 2.270 K — v

b) Razni stroški 12 „ 16 „

Skupaj . . . 2.282 „ 16 „

12. Otroški vrtec v Kolonji pri Trstu.

a) Plača vrtnarici 2.270 K — v

b) Najemnina 660 „ — „

Skupaj . . . 2.930 „ — „

13. Šolstvo v Krminu na Goriškem.

a) Plače učiteljstvu 1.400 K — v

b) Razni stroški 570 „ 86 „

Skupaj . . . 1.970 „ 86 „

14. Otroški vrtec v Trziču na Gorenjskem.

a) Plača vrtnarici 2.031 K 47 v

b) Najemnina in drugi stroški 1.226 „ 23 „

Skupaj . . . 3.257 „ 70 „

15. Otroški vrtec na Savi pri Jesenicah.

a) Plače vrtnaricama 2.922 K 74 v

b) Razne adaptacije pri poslopju
in drugi stroški 2.641 „ 11 „

Skupaj . . . 5.563 „ 85 „

16. Otroški vrtec na Jesenicah.

a) Plača vrtnarici 2.289 K 92 v

b) Razni stroški 19 „ 98 „

Skupaj . . . 2.309 „ 90 „

Odnos . . . 196.380 K 33 v

Prenos . . . 196.380 K 33 v

17. Solstvo v Št. Rupertu pri Velikovcu.

a) Šolskim sestram za vzdržavanje narodne šole . . .	2.500 K — v	
b) Razni stroški	532 „ 20 „	
	<u> </u>	
Skupaj . . .	3.032 „ 20 „	

18. Šolstvo v Mariboru.

Šolskim sestram za i. s.		
a) Otroški vrtec	1 000 K — v	
b) 2. razred ljudske šole . . .	1.000 „ — „	
	<u> </u>	
Skupaj . . .	2.000 „ — „	

19. Ljudska šola na Muti.

a) Plače učitelj. in katehetu .	11.129 K 07 v	
b) Razni stroški	795 „ 64 „	
	<u> </u>	
Skupaj . . .	11.924 „ 71	

20. Otroški vrtec v Celju.

Šolskim sestram nagrada za vzdrževanje vrtca, najemnina in drugo	1.626 „ 71 „	

21. Otroški vrtec v Gaberju pri Celju.

Plača vrtnarici	2.185 „ 04 „	

22. Otroška vrtca v Hrastniku.

Plače vrtnaricama	3.979 „ 84 „	

23. Otroški vrtec v Ormožu.

a) Plača vrtnarici	1.770 K — v	
b) Razni stroški	3 „ 19 „	
	<u> </u>	
Skupaj . . .	1.773 „ 19 „	

24. Posestva v Studencih, Dičji vasi, Pobržu, Slovenski Bistrici, Rožnem dolu, Ljubljani in Zapužah.

Davki, zavarovalnina in popravila	2.496 „ 25 „	
Odnos . . .	225.398 K 27 v	

	Prenos . . .	225.398 K 27 v
25.	Podpore učiteljem in učiteljiščnikom . . .	490 „ — „
26.	Povrnjena posojila	2.978 „ 11 „
27.	Obresti od posojil	16.540 „ 69 „
28.	Družbeni koledar	9.146 „ 93 „
29.	Stroški za rač. listke	170 „ 68 „
30.	Družbena pisarna.	
	a) Plače uradnikom in potovalnemu učitelju	6.085 K — v
	b) Potni stroški družbenim funkcionarjem	195 „ 40 „
	c) Plača slugi, najemnina, razsvetljava in drugi stroški	1.587 „ 30 „
	d) Tiskovine, poštnina i. dr..	1.318 „ 46 „
	<u>Skupaj . . .</u>	9.186 „ 16 „
31.	Izplačani predujemi	1.350 „ — „
32.	Pokojninski sklad.	
	a) Prispevek družbe	4.203 K 94 v
	b) Izplačana pokojnina	1.710 „ — „
	<u>Skupaj . . .</u>	5.913 „ 94 „
33.	Razni stroški	12.665 „ 13 „
	Izdatki znašajo torej leta 1918 skupaj	283.839 K 91 v
	Prehodni stroški	47.468 „ 53 „
	Plodonosno naloženi zneski i. s.	
	a) na glavnico	10.381 K 46 v
	b) na obrambni sklad.	13.137 „ — „
	<u>Skupaj . . .</u>	23.518 „ 46 „
	Blagajniški ostanek dne 31. grudnia l. 1918.	17.616 „ — „
	<u>Skupaj . . .</u>	372.442 K 90 v

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudna 1917. l. 97.902 K — v

Prirastek leta 1918.

1.) Kapitalizirane obresti	675 K 60 v
2.) Naloženi zneski	10.381 „ 46 v
	<u>Skupaj 11.057 „ 06 „</u>
	Skupaj 108.959 K 96 v

Odpadek leta 1918.

Dvigneni zneski	<u>55.300 „ 76 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1918. l.	53.658 K 30 v

Račun pokojninskega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1917. l. 112.122 K 79 v

Prirastek leta 1918.

a) Prispevek učiteljstva	3.032 K 94 v
b) Prispevek družbe	4.203 „ 94 „
c) Kapitalizirane obresti	4.601 „ 70 „
	<u>Skupaj 11.838 „ 58 „</u>
	Skupaj 123.961 K 37 v

Odpadki leta 1918.

Dvigneni zneski	<u>1.710 „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1918. l.	122.251 K 37 v

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1917. l. 232.078 K 15 v

Prirastek leta 1918.

a) Naloženi zneski	13.137 K — v
b) Nenaloženi zneski	102 „ 17 „
c) Kapitalizirane obresti	5.768 „ 90 „
	<u>Skupaj 19.008 „ 07 „</u>

Prenos — Skupaj 251.086 K 22 v

Prenos . . . 251.086 K 22 v

Odpadek leta 1918.

Nenaloženi znesek iz leta 1917, vsled naložitve

leta 1918 520 „ — „

Stanje dne 31. grudna 1918 l. 250.566 K 22 v

Račun V. Polakove zapuščine.

Stanje dne 31. grudna 1917. l. 177.914 K 96 v

Prirastek leta 1918.

Prejeti in naloženi znesek 4.500 „ — „

Skupaj . . . 182.414 K 96 v

Odpadek leta 1918.

Prodane delnice parnih opekaren 4 500 „ — „

Stanje dne 31. grudna 1918. l. 177.914 K 96 v

Račun K. Kotnikove zapuščine.

Stanje dne 31. grudna 1917. l. 1.020 K — v

Odpadek leta 1918.

a) Delnica Narodnega doma

v Rudolfovem 100 K — v

b) Dvigneni znesek 288 „ — „

Skupaj . . . 388 „ — „

Stanje dne 31. grudna 1918. l. 632 K — v

Račun M. Vilharjeve zapuščine.

Stanje dne 31. grudna 1917. l. 33.586 K 06 „

Odpadek leta 1918.

Dvignene vloge 33.586 „ 06 „

Stanje dne 31. grudna 1918. l. — K — v

Družbena imovina

dne 31. grudna 1918. l.

A. Aktivna imovina.

I. Posestva.

a) Posestvo vl. št. 2204 kat. obč. mesto Trst, vredno	430.000 K — v
b) Grajščina Kienhofen (Muta), vložna št. 114 dež. deske za Štajersko, vredna	18.000 „ — „
c) Posestvo, vl. št. 211, kat. obč. Velikovec, vredno	100.000 „ — „
d) Posestvo vl. št. 30 kat. obč. Velikovec, vredno	20.000 „ — „
e) Posestvo na Savi vl. št. 463 kat. občine Jesenice, vredno	24.000 „ — „
f) Posestvo vl. št. 1768 kat. obč. Krmin, vredno	15.600 „ — „ *)
g) Posestvo vl. št. 56 kat. občine Studenci, vredno	10.800 „ — „
h) Posestvo vl. št. 204 kat. obč. Studenci, vredno	17.800 „ — „
ŕ) Posestvo vl. št. 1755 in 1756, kat. občine Gorica.	47.000 „ — „ **)
j) Posestvo in stavbeni mate- rijal pri vl. št. 112 kat. občine Vodičja vas, vredno	2 500 „ — „
k) Posestvo vl. št. 84, kat. obč. Slov. Bistrica, vredno	13.100 „ — „
l) Posestvo vl. št. 624 in 629 pri Sv. Mariji Magd. v Trstu, kat. občine Trst, vredno	21.000 „ — „
Odnos	719 800 K — v

*) in **) Posestvo v Krminu cenjeno na 15.600— K in v Gorici cenjeno na 47.000— K se je v bilanci pustilo v prvotni vrednosti, ker se do sedaj škoda ni cenila, oziroma dognala.

	Prenos	719.800 K — v
m)	Posestvo vl. št. 332 v Škednju kat. obč. Trst, vredno	29.000 „ — „
n)	Posestvo v Rožnem dolu pri Crnomlju, vložna št. 312 kat. občine Prbišje, vredno	10.000 „ — „
o)	Posestvo v Ljubljani, vl. št. 553 kat. občine Trnovsko predmestje, vredno	160 „ — „
p)	Posestvo v Ljubljani vl. št. 1202 kat. obč. Karlovske pred- mestje, vredno	73.000 „ — „
r)	Posestvo vl. št. 84, kat. obč. Marnberg, vredno	3.000 „ — „
s)	Posestvo vl. št. 105, katastr. občine Pobrž pri Mariboru, vredno	11.900 „ — „
š)	Posestvo v Ljubljani, vl. št. 1525 kat. občine Trnovsko predmestje, vredno	8.800 „ — „
t)	Posestvo v Žapuzah, vložna št. 230, kat. občine Šturije	<u>36.750 „ — „</u>
	Skupaj	892.410 K — v
	II. Šolski inventar in učila	24.161 „ 50 „
	III. Inventar družbene pisarne	688 „ 60 „
	IV. Zaloge družbenih knjig	170 „ — „
	V. Zaloge družbenih razglednic	40 „ — „
	VI. Terjatve	8.149 „ 74 „
	VII. Brezobrestna posojila	24.600 „ — „
VIII.	Družbena glavnica.	
a)	Vložna knjižica posojilnice v Mariboru, št. 2386 pr.	200 K — „
b)	Vložna knjižica posojilnice v Mariboru, št. 10.492 pr.	<u>100 „ — „</u>
	Odnos	<u>300 „ — v</u>
	Odnos	<u>950.219 K 84 v</u>

	Prenos . . .	950.219 K 84 v
	Prenos . . .	300 K — v
c)	Vložna knjižica zadruga „La- stni Dom“ v Celju, št. 490 pr.	1.000 „ — „
d)	Vložna knjižica Jadranske banke, podružnice v Ljub- ljani, št. 895 pr.	5.736 „ 30 „
e)	Delnica ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, št. 1422 pr.	400 „ — „
f)	Intab. terjatev pri „Mladiki“ v Ljubljani	20.930 „ — „
g)	Intab. terjatev pri „Mladiki“ v Ljubljani	25.000 „ — „
h)	3 kom. ogrskih Josziv-srečk št. $\frac{4694}{64}$, $\frac{1486}{50}$, $\frac{4222}{2}$ à 4 K	12 „ — „
i)	Zadružna knjižica posojilnice in hraniln. v Trstu št. 6022 pr.	60 „ — „
j)	Zadružna knjižica posojilnice v Mariboru št. 5631 pr. . .	20 „ — „
k)	2. kom. obligacij avstrijskega vojnega posojila pr.	200 „ — „
	Skupaj . . .	53.658 „ 30 „

IX. Pokojninski sklad za učitelje i. t. d.

a)	Vink. 4 ^{0/0} avstrijska krona renta z dne 1. marca 1910 št. 82.789 pr.	21.700 K — v
b)	Vink. 4·2 ^{0/0} avstr. srebrna renta z dne 1. aprila 1915 št. 80.917 pr.	45.000 „ — „
c)	Vink. 4·2 ^{0/0} avstr. papirna renta z dne 1. februarja 1915 št. 224.694 pr.	8.000 „ — „
	Odnos . . .	74.700 K — v
	Odnos . . .	1.003.878 K 14 v

	Prenos . . .	1,003.878 K 14 v
	Prenos . . .	74.700 K — v
d)	Vink. 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ III. avstr. vojno posojilo z dne 1. januarja 1916 št. 3438, serija K pr.	20.000 „ — „
e)	Vink. 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ IV. avstr. vojno posojilo z dne 1. junija 1916 št. 152 pr.	5.000 „ — „
f)	Vink. 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ V. avstr. vojno posojilo z dne 1. decembra 1916 št. 51 pr.	4.000 „ — „
g)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, šte. 19.842 pr.	18.551 „ 37 „
	Skupaj	122.251 „ 37 „

X. Ciril-Metodov obrambni sklad.

a)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani št. 120 pr.	64.476 K 26 v
b)	Vložna knjižica ljudske posojilnice v Gorici št. 4105 pr.	2.000 „ — „
c)	Vložna knjižica posojilnice v Celju št. 16098 pr.	1.400 „ — „
d)	Vložna knjižica posojilnice v Mariboru št. 10579 pr.	1.000 „ — „
e)	Vlož. knjiž. Jadranske banke, ekspoz. v Kranju št. 1710 pr.	600 „ — „
f)	4. kom. avstr. voj. posojila.	700 „ — „
g)	Intab. terjatev pri „Mladiki“ v Ljubljani	180.287 „ 79 „
k)	Nenaložena gotovina	102 „ 17 „
	Skupaj	250.566 „ 22 „
	Odnos	1,376.695 K 73 v

Prenos . . . 1,376.695 K 73 v

XI. Zapuščinski sklad Viljem Polaka.

a) Vložna knjižica ljub. mestne hranilnice št. 60.758 pr.	106.000 K — v
b) Vložna knjižica posojilnice v Radovljici, št. 6221 pr.	8.500 „ — „
c) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani št. 9146 pr.	7.479 „ 63 „
d) 15 kom. 4 1/2 0/0 obveznic bosensko-herceg. železniškega posojila v nom. vrednosti	20.000 „ — „
e) 2 zadolžnici priv. avstr. zavoda za zemljiški kredit i. s. serija 97 št. 4 in ser. 3055 št. 16 à 200 K	400 „ — „
f) 2 zadolžnici posojila za regulovanje Tise, serija 851 št. 61 in serija 1624 št. 99 à 200 K	400 „ — „
g) Turška srečka št. 385276 pr. 400 frankov v prvotni ceni	382 „ — „
h) Vložna knjiž. kmetске posoj. v Ljubljani, št. 22.236 pr.	4.500 „ — „
i) 1/3 vrednosti od 2 kred. srečk dd ^{to} . Dunaj z dne 31. marca l. 1888 serija 2527 št. 43 in serija 3273 št. 70 à 200 K skupaj 400 K 1/3 t. j.	133 „ 33 „
j) Int. terj. pri društvu „Mladika“ v Ljubljani	29.070 „ — „
k) Intab. terjatev do I. K.	1.050 „ — „
Skupaj	<u>177.914 „ 96 „</u>
Odnos	1,554.610 K 69 v

	Prenos . . .	1,554.610 K 69 v
XII. Zapuščinski sklad Karol Kotnika.		
a)	9 kom. srečk ljub. mesta št. 3006, 3059, 3165, 3166, 3216, 3218, 3287, 3321, 68.889 à 40 K	360 „ — „
b)	1 bilet II. ruskega notr. posojila iz leta 1866, serija 14.075 št. 7 pr. 100 rubljev, v prvotni cenitvi	254 „ 50 „
c)	Vložna knjižica (tek. račun) ljub. kred. banke v Ljubljani	17 „ 50 „
	<u>Skupaj . . .</u>	632 „ — „
III. Blagajniški ostanek dne 31. grudna		
	1918. l.	17.616 „ — „
	<u>Skupaj . . .</u>	<u>1,572.858 K 69 v</u>

B. Pasivna imovina.

I.	Posojila pri hranilnicah in posojilnicah . . .	350.735 K 80 v
II.	Dolgovi pri posestvih	6.200 „ — „
III.	Razni računi	1.724 „ 13 „
XV.	Nenaložen znesek pri obrambnem skladu. .	102 „ 17 „
V.	Pokojninski sklad	122.251 „ 37 „
	<u>Skupaj . . .</u>	<u>481.013 K 47 v</u>

C. Čista imovina.

Ako od aktivne imovine	1,572.858 K 69 v
odštejemo pasivno imovino	<u>481.013 „ 47 „</u>
dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1918. l. .	1,091.845 K 22 v
Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudna	
1917. l.	1,143.040 K 57 v
s čisto imovino z dne 31. grudna 1918. l. . . .	<u>1,091.845 „ 22 „</u>
vidimo, da se je čista imovina v letu 1918	
zmanjšala za	<u>51.195 K 35 v</u>

Družba je imela dne 31. grudna 1918. l. i. s.

a) lastnega premoženja . . . 1,091.845 K 22 v

b) premoženja za pokojninski

sklad 122.251 „ 37 „

Skupaj . . . 1,214.096 „ 59 „

Dne 31. grudna 1917. l. i. s.

a) lastnega premoženja . . . 1,143.040 K 57 v

b) premoženja za pokojninski

sklad 112.122 „ 79 „

Skupaj . . . 1,255.163 „ 36 „

Skupno premoženje (lastno družbeno

in premoženje za pokojninski sklad)

se je zmanjšalo za 41.066 K 77 v

Vodstvo:

Andrej Senekovič l. r.,
prvomestnik.

Aleksander Hudovernik l. r.,
blagajnik.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Podružnice.

Doneski podružnic leta 1918.

I. Kranjska.

1. Logatec, ž.	K	3.438·91
2. Sava, Javornik, Koroška Bela	„	3.301·22
3. Ribnica, ž.	„	2.46—
4. Novomesto, ž.	„	1.600—
5. Novo mesto, m.	„	1.426·42
6. Staritrq in Lož	„	1.356—
7. Postojna, m.	„	1.336·58
8. Krško, m.	„	1.297·44
9. Jesenice, ž.	„	1.154—
10. Vič	„	1.116—
11. Borovnica in okolica	„	1.113·81
12. Ljubljana, šentjakobska trnovska, m.	„	1.084·60
13. Jeseniška občina	„	1.073—
14. Vrhnika	„	1.000—
15. Ljubljana, šentjakobsko-trnovska, ž.	„	976·44
16. Ribnica, m.	„	960·97
17. Krško in okolica, ž.	„	920—
18. Črnomelj, m.	„	857—
19. Kranj, ž.	„	826—
20. Postojna, ž.	„	783·40
21. Kamnik, ž.	„	768—
22. Bohinjska Bistrica	„	725·15
23. Idrija, m.	„	706·74
24. Logatec, m.	„	703·50
25. Črnomelj, ž.	„	673·70
26. Ilirska Bistrica	„	528·04
27. Kranj, m.	„	533—
28. Ljubljana, I. ljubljanska, m.	„	500—
29. Ljubljana, mestna, ž.	„	500—
30. Bled	„	496·70
31. Trojane	„	469—
32. Cerknica	„	466—
33. Kamnik in okolica, m.	„	446·50
34. Zatična, Višnja gora - Št. Vid	„	423—
35. Litija	„	412—
36. Št. Vid, Podraga, Vrabče	„	410—
37. Tržič in okolica	„	378·44

Odnos K 37.167·56

	Prenos . . .	K 37.167·56
38.	Ljubljana, šentpeterska, m.	317—
39.	Brdo	300—
40.	Trebnje in okolica	296·60
41.	Železniki na Gorenjskem	284—
42.	Šiška, m.	266—
43.	Velika Dolina z okolico	258—
44.	Mokronog	252·77
45.	Semič, Gradac in okolica	251·97
46.	Škofljica in okolica	250—
47.	Št. Rupert	246·23
48.	Motnik	226—
49.	Ljubljana, šentpeterska ž.	216—
50.	Radovljica in okolica, ž.	213—
51.	Moravče	210—
52.	Domžale in okolica	200—
53.	Bistriški okraj na Notranjskem, ž.	193—
54.	Metlika	170—
55.	Žiri in okolica	150—
56.	Unec	144—
57.	Cerklje pri Kranju	140—
58.	Radeče in okolica	131—
59.	Idrija, ž.	124—
60.	Št. Janž in okolica	115—
61.	Pivka s sedežem v Št. Petru	112·20
62.	Žuženberk in okolica	107—
63.	Mengeš in okolica	105—
64.	Šiška, ž.	101—
65.	Škofjaloka	90—
66.	Loški potok, Draga in Trava	76—
67.	Vreme in okolica	72—
68.	Knežak in okolica	25—
69.	Posavska in okolica	4—

Skupaj . . . K 42.814·33

II. Štajerska.

1.	Celje, m.	5 114·48
2.	Celje, ž.	4.664·80
3.	Trbovlje in okolica, ž.	2.156·17
4.	Trbovlje in okolica, m.	2.138·61
5.	Gabrje poleg Celja	1.394·14
6.	Hrastnik in okolica, ž.	1.290·20
7.	Breg pri Celju	1.171·38
8.	Vransko	1.149—
9.	Ormoški okraj, ž.	901·20
10.	Maribor, m.	794·24

Odnos . . . K 20.774·22

	Prenos . . .	K 20.774 22
11. Sv. Lenart v Slov. goricah	"	709—
12. Dol pri Hrastniku	"	591·55
13. Ponikva	"	496—
14. Ptuj, m.	"	456·60
15. Št. Pavel pri Preboldu, ž.	"	400—
16. Hrastnik m.	"	362·20
17. Brežiški okraj, sedež v Brežicah, m.	"	357·50
18. Brežice, ž.	"	357·50
19. Bizeljsko	"	350·68
20. Ptuj, ž.	"	350—
21. Gradec, izvenakademiška, m.	"	300—
22. Sv. Ana na Krembergu, Marija Snežna in okolica	"	279·90
23. Laški trg in okolica	"	275—
24. Rajhenburg, Videm in okolica	"	268—
25. Vuzenica, Muta in okolica	"	267—
26. St. Jurij ob j. železnici, ž.	"	263—
27. Št. Jurij ob j. železnici, m.	"	239—
28. Maribor, železničarska	"	235·20
29. Središče in okolica	"	235—
30. Šmarje pri Jelšah, m.	"	229—
31. Ribnica na Pohorju	"	211—
32. Hoče, Slivnica in okolica	"	207·40
33. Ormožki okraj, m.	"	200—
34. Žalec poleg Celja, ž.	"	196·85
35. Braslovče	"	180—
36. Gradec, ž.	"	160—
37. Gornji grad,	"	155·12
38. Žalec poleg Celja, m.	"	154—
39. Šmarje in okolica, ž.	"	151—
40. Dravinjska za Poljčane, Studence in Makole	"	144·47
41. Gornji grad, ž.	"	129·67
42. Ksaverij in Ljubno	"	128—
43. Rogaški okraj	"	100—
44. Mozirje, Gornjesavinska, ž.	"	80—
45. Bočna pri Gornjem gradu	"	72—
46. Polenšak	"	72—
47. Maribor in okolica, ž.	"	52—
48. Ljutomer in okolica, m.	"	50—
49. Sevnica	"	50—
50. Velenje	"	50—
51. Konjice	"	40—
52. Limbuš in okolica	"	40—
53. Podčetrtek in okolica	"	36—
54. Sv. Andraž in Sv. Bolfenk v Slov. goricah	"	24—
55. Sv. Jakob in Sv. Marija Snežna, Sv. Jurij v Slo- venskih goricah	"	22·05
56. Planina in okolica	"	14—

Skučaj . . . K 30.515·91

III. Koroška.

1. Beljak in okolica	K	179—
2. Kotmaravas in okolica	„	50—
Skupaj	K	229—

IV. Primorska.

a) Goriška.

1. Sežana in okolica, ž.	K	737·15
2. Ajdovščina in okolica, m.	„	682—
3. Divača	„	359·30
4. Brje pri Rihemberku, ž.	„	290—
5. Cerkno in okolica ž.	„	240—
6. Ajdovščina in okolica, ž.	„	200—
7. Sežana in okolica, m.	„	124—
8. Tomaj in okolica	„	107—
9. Gorica, m.	„	10·14
Skupaj	K	2.749·59

b) Trst.

1. Trst, m.	K	20.978·73
2. „ Greta-Rojan	„	5.402—
3. „ Vid	„	3.000—
4. „ Škedenj	„	3.000—
5. „ ž.	„	2.000—
6. „ Sv. Jakob	„	1.000—
7. „ Sv. Mar. Magdalena Zg.	„	1.000—
8. „ Barkovlje	„	542—
9. „ Rocol in Kjadin	„	481·70
10. „ Sv. Ivan v Verdeli	„	417·70
11. „ Kolonja	„	250—
12. „ Opčine in okolica	„	240—
13. „ Bazovica in okolica	„	107—
14. „ Lonjer.	„	100—
Skupaj	K	38.519·13

c) Istra.

V. Nižje Avstrijska.

1. Izvenakademiška.	K	300—

Posnetek.

1. Kranjska	— 69	podružnic		K	42.814·33
2. Štajerska	— 56	"		"	30.515·91
3. Koroška	— 2	"		"	229—
4. Primorska:					
a) Goriška	— 9	"		K	2.749·59
b) Trst	— 14	"		"	38.519·13
c) Istra	— 0	"		"	—
				Skupaj	" 41.268·72
5. Nižje Avstr.	— 1	podružnica		"	300—
Skupaj	151	podružnic		K	115.127·96

Izkaz

**o prejetih zneskih za Ciril-Metodov obrambni sklad
od 1. julija 1909. do 31. decembra 1917. l.**

Leta	Vplačani zneski na račun kamnov		Prejete obresti		Skupaj	
	K	h	K	h	K	h
1909	29.143	13	—	—	29.143	13
1910	56.767	16	1.048	37	57.815	53
1911	27.229	83	1.834	71	29.064	54
1912	29.761	94	4.602	17	34.364	11
1913	13.114	42	6.357	56	19.471	98
1914	9.437	83	7.714	93	17.152	76
1915	1.256	74	8.757	34	10.014	08
1916	3.314	—	9.110	40	12.424	40
1917	5.218	—	17.409	62	22.627	62
1918	12.719	17	5.768	90	18.488	07
	187.962	22	62.604	—	250.566	22

Pri obrambnem skladu vplačani zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

častni člani.

1. † **Mons. Andrej Einspieler**, profesor; izvoljen na II. vel. skupščini dne 19. mal. srpana 1887; umrl dne 16. pros. 1888.
2. **Luka Svetec**, notar v p., posestnik v Litiji i. dr.; izvoljen na XVIII. veliki skupščini dne 6. vel. srpana 1903.
3. **Prelat Tomo Zupan**, tajni komornik Nj. Svetosti p. Benedikta XV., častni meščan ljubljanski, bivši prvomestnik in pokrovitelj Družbi sv. Cirila in Metoda, konzistorijski svetnik, gimnazijski profesor v pok., odbornik „Društva za krščansko umetnost“, vlastelin i. dr. na Okroglem; izvoljen na XXII. vel. skupščini dne 6. vel. srpana 1907.
4. **Ivan Hribar**, minister, poslanik Nj. Veličanstva kralja SHS v Pragi; izvoljen na XXV. veliki skupščini dne 3. malega srpana 1910.
5. † **Ivan Murnik**, tajnik trgovske in obrtniške zbornice v p. itd. v Ljubljani, izvoljen prav takrat; umrl dne 18. pros. 1913.
6. † **Dr. Josip Vošnjak**, dež. bolnice primarij v p., posestnik v Visolah pri Slov. Bistrici; izvoljen prav takrat; umrl dne 21. vin. 1911.
7. **Ivan Vrhovnik**, župnik v p. v Ljubljani; izvoljen prav takrat.
8. **Andrej Senekovič**, prvomestnik Družbi sv. C. in M., vladni svetnik, gim. ravnatelj v p.; izvoljen na XXIX. skupščini dne 11. vel. srpana 1918.

Mal položi dar
domu na altar!

Tak napis nosijo **vžigalice**

Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kdor jih kupuje in drugim priporoča,
podpira plemenito delo, ki ga izvršuje
:: že štirintrideset let ::

Družba sv. Cirila in Metoda.

Pripomnimo, da ima družba sv. C. in M.
! samo od teh vrst vžigalic dohodke. !

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

pokrovitelji:

A.

ki so po § 4. a) družbenih pravil vplačali vsaj po 200 kron.

1. **Abiturijenti idrijske realke**, zast. Fr. Lapajne; 2. **Abiturijenti slovenski 1896. leta** v Ljubljani, zast. dr. Leon Stare; 3. **Abiturijenti slovenski in hrvaški 1891. leta**; 4. **Abiturijenti II. drž. gimnazije** v Ljubljani 1904. leta, zastopnik Ivan Kecelj; 5. **Abiturijenti v Celju I. 1909.**, zastopnik dr. Rado Brenčič; 6. † **Gospa Accettova** Ivana, posestnica v Ljubljani; 7. „**Adrija**“, pevsko društvo v Barkovljah pri Trstu; 8. **Akad. ferijalno društvo „Prosveta“**, I. v Ljubljani, zastopnik vsakokratni predsednik; 9. **Akad. ferijalno društvo „Prosveta“**, II. v Ljubljani, zast. vsakokratni podpredsednik; 10. **Akad. ferijalno društvo „Prosveta“**, III. v Ljubljani, zast. vsakokratni tajnik; 11. **Akad. društvo slov. kat. „Danica“** na Dunaju; 12. **Akad. tehn. društvo „Triglav“** v Gradcu (nabrano ob 35 letnici); 13. **Akademija slovenskih bogoslovcev** v Celovcu, šolskega leta 1905/6., zast. Štefan Singer, župnik v Logavesi; 14. **Alijančič Andrej** †, prelat in stolni kanonik v Celovcu; 15. **Ga. Alijančičeva M.** na Dobravi pri Kropi; 16. **Aljaž Jakob**, župnik na Dovjem; 17. **Gdč. Accettova** Josipina, posestnica v Ljubljani.

18. † **Benedik Iv.**, župnik v p. v Gradcu; 19. **Benedik Franja ml.** družbena uradnica; 20. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1891. leta; 21. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1892. leta; 22. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1893. leta; 23. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1894. leta; 24. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1895. leta; 25. **Bogoslovci ljubljanski** 1892. leta; 26. **Bogoslovci ljubljanski** 1897. leta, zast. Ivan Baloh, vikar; 27. **Bogoslovci ljubljanski** 1906. leta, zastopnik Ivan Pogačar; 28. **Bogoslovci mariborski** 1892. leta; 29. **Bogoslovci mariborskega šol.** leta 1895/6; 30. **Bogoslovci mariborski** 1899. leta; 31. **Bogoslovci mariborski** 1902. leta; 32. **Bogoslovci mariborski** 1903. leta; 33. **Bogoslovci mariborski** 1904. leta, zast. Josip Fridauer; 34. **Bogoslovci mariborski šol.** leta 1904/5; 35. **Bogoslovci mariborski šol.** leta 1905/6., zast. Ivan Širec; 36. **Ga. Brataničeva Marija** †, veleposestnica v Celju; 37. **Bralno društvo** pri Sv. Ivanu na Verdeli; 38. **Brezničani mašniki**, zast. najmlajši župnik-rojak, sedaj Val. Kajdiž; 39. **Brilli H.**, lekarnar v Litiji; 40. **Bukovec Fr.**, župnik v Artvižu v Istri; 41. **Bukvarna kat.** v Ljubljani, zast. vsakokratni poslovodja, sedaj Ivan Mesar; 42. **Bulovec Ivan** †, kupec in posestnik v Radovljici.

43. **Dr. Celestin Fr.** †, vseučiliški profesor v Zagrebu. 44. **Rodoljubni vojaki** v Judenburgu I. 1917, zast. E. D.; 45. **Isti št. II.**, zast. Joško Siherl, sodni uradnik in pos. v Škofji Loki.

46. Čitalnica narodna v Kranju; 47. Čitalnica v Postojni; 48. Čitalnica v Planini pri Rakeku; 49. Čitalnica v Spodnji Šiški; 50. Čitalnica Slovanska v Trstu; 51. Čitalnica v Vipavi; 52. Čitalnica narodna v Črnomlju.

53. Dr. Demšar Jernej, mestni zdravnik v Ljubljani; 54. Ga. dr. Dečkova Adela, odvetnikova vdova, graščakinja v Celju; 55. Dekanija Šmartin pri Litiji, zast. vsakokratni dekan, sedaj Matej Rihar; 56. Dijaki slov. I. drž. gimn. v Ljubljani, zast. Janko Vranjek; 57. Dobrotvor narodni, neimenov; 58. Dr. Dolenc Josip, konz. svetnik in prof. bogoslovja v Ljubljani; 59. Dolenc Oroslav, posestnik v Ljubljani; 60. Dom Gorjanski v Gorjah, zast. njegov prvomestnik. Darovalec ameriški misijonar † Josip Zalokar; 61. Dom katoliški na Vrhniki; 62. Domoljub, neimenovan v Idriji; 63. Slov. izobražev. in podporno društvo „Domovina“, v Gradcu; 64. Ista št. II. 65. Ista št. III; 65.a Drčar Martin †, župn. v Preski; 66. Gdč. Druškovičeva Ana, trgovčeva hči v Ljubljani; 67. Gospa Druškovičeva Valentina, omož. Goljaževa v Pulju; 68. „Društvo bralno“ v Sv. Ivanu poleg Trsta; 69. „Društvo bralno“ Litija; 70. „Društvo bralno“ Trebnje; 71. „Društvo bralno“ slovensko, Trzič; 72. „Društvo delavsko podporno“ v Trstu; 73. Društvo gasilno v Trbovljah; 74. „Društvo hranilno in posojilno“ v Ptuju štev. I.; 75. „Društvo hranilno in posojilno“ v Ptuju štev. II.; 76. „Društvo Kamnik“ v Kamniku; 77. „Društvo Kamnik“ v Kamniku II., zastopnica gospa Alojzija Žargijeva; 78. Društvo katol. delavsko na Jesenicah; 79. Društvo kat. izobraževalno sv. Josipa v Trziču; 80. Društvo kat. tisk. v Ljubljani, zast. Andrej Kalan, prošt; 81. „Društvo konsumno“ pri Sv. Ivanu v Vrdelji; 82. Društvo pevsko „Kolo“ v Trstu; 83. Društvo pevsko „Zvon“ v Šmartinu pri Litiji; 84. Društvo slov. katoliško politično za radovljiški okraj v Radovljici; 85. „Društvo slovensko učiteljsko“ v Ljubljani; 86. Društvo svobodomiselnih slov. akademikov Sava na Dunaju, zastopnik Ferdinand Kranjec; 87. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za okraj Kamnik; 88. „Društvo učiteljsko za kranjski šolski okraj“; 89. „Društvo vzajemno in podporno“ v Ljubljani, zast. A. Kalan, prošt; 90. Društvo „Zvezda“ na Dunaju; 91. Družba sv. Mohorja v Celovcu; 92. Družba Vincencijeva v Trziču; 93. Družba zabavna na Dolu, Štajersko, zast. nadučitelj Anton Gnus; 94. Duhovščina ljubljanskega mesta št. I., zast. mestni župnik Martin Malenšek †; 95. Ista št. II., zast. stolni kanonik dr. Fr. Lampe †.

96. Einspieler Andrej †, mnsgr., profesor v Celovcu; 97. Endlicher Pavel, rud. ing. v Ljubljani.

98. Ferk Feliks †, zdravnik in veleposest. v Mariboru; 99. Fon Jakob, župnik v Kredi.

100. Gerdol Iv., posestnik v Škorklji pri Trstu; 101. Dr. Glančnik Jern., odvetnik v Mariboru; 102. Govedič Ivan †, župnik v Šoštanju; 103. Gregorič Sim. †, duhovnik, slovenski pesnik v Gorici; 104. Dr. Gregorič Vinko, dež. primarij v Ljubljani; 105. Gričar Ivan, trgovec v Ljubljani; 106. Gruden Jakob †, župnik.

107. **Hajšek** Ant. †, č. kanonik, dekan v Slov. Bistrici; 108. **Ga. Hočevar** Josipina †, velepos. v Krškem; 109. **Hrašovec** Fr. †, sodnik v pokoju, Gradec; 110. **Gdč. Hrenova** Ana †, posestnica v Ljubljani, Krakovo; 111. **Hren** Jak., dež. sod. nadsvetnik v p. v Ljubljani; 112. **Hrovatin** Ant. †, mnsgr., častni kanonik v Trstu.

113. **Jan** Juri †, č. kanonik in dekan v Dolini v Istri; 114. **Dr. Jeglič** Anton Bonaventura, knezoškof ljubljanski i. dr.; 115. **Jelačin** Iv., trg. v Ljubljani (povodom poroke hčerke Angele); 116. † **Jenko** Davorin, dvorni skladatelj, Ljubljana; 117. **Jerman** Iv., rač. svetnik v Ljubljani; 118. **Jurca** And., veletržec v Ptuju; 119. **Jurca** Fran, trgovec v Postojni.

120. **Gdč. Kadivčeva** Ant., posestnica v Ljubljani; 121. **Kalan** Andrej, prošt v Ljubljani; 122. **Kalister** Frančišek †, veletrgovec v Trstu; 123. **Ga. Kalistrova** Ivana, soproga veletrgovčeva v Trstu; 124. **Kavčič** Hinko †, posestnik in deželni poslanec v Razdrtem. V hvaležni spomin njegovega delovanja zbrali in darovali prijatelji po njegovi smrti 1893. I.; 125. **Klub slovenski** v Celovcu; 126. **Klub slovenskih napr. akademikov** v Celju, zast. vsakokratni predsednik; 127. **Koblar** Anton, dekan v Kranju; 128. **Ga. Koblarjeva** Marija †, posestnica v Litiji; 129. **Ga. Koblarjeva** Vekoslava, omož. Slančeva v Litiji; 130. **Kogej** Jak., notar v Postojni; 131. **Kollman** Fran †, veletržec v Ljubljani; 132. **Dr. Košmelj** Fran †, višji štabni zdravnik v Ljubljani; 133. **Košmelj** Frančišek, župnik v Ameriki; 134. **Kotnik** Fran †, veleposestnik na Vrhniki; 135. **Kralj** Ivan, sodnik v Metliki; 136. † **Kranjc** Viktor, generalni major v p. v Gradcu; 137. **Dr. Krek** Gregor †, dvorni svetnik, vseučiliški profesor v p. v Ljubljani št. I.; 138. **Isti** št. II.; 139. **Dr. Krisper** Valentin, odvetnik v Ljubljani; 140. **Gospa Kroftova** Minka, sopr. banč. uradnika v Ljubljani; 141. **Krožek magistratnih uradnikov** v Ljubljani; 142. **Krožek magistratnih uradnikov** v Ljubljani št. II.; 143. **Kržič** Anton, učiteljski profesor, častni kanonik, kot zast. „Katol. društva detoljubov“; 144. **Ga. Kukovčeva** Ana, sopr.odv. v Celju.

145. **Lavrenčič** Jos., tov. v Postojni; 146. **Dr. Lesar** Josip, častni kanonik v Ljubljani; 147. **Ljudska pesmarica**, zast. dr. Pečjak Gregor, gimnazijski profesor; 148. **Luckmann** Karol †, ravnatelj na Jesenicah; 149. **Luxa** Marino, posestnik in gostilničar na Proseku.

150. **Dr. Majaron** Danilo, odvetnik; 151. **Majaron** Joško, posestnik v Borovnici; 152. **Ga. Majdičeva** Ana, veletovarnarjeva soproga v Hudinju pri Celju; 153. **Majdič** Peter, veletovarnar v Hudinju pri Celju; 154. **Majdič** Vinko, veletovarnar v Kranju; 155. **Ga. Mallyjeva** Antonija, tovarnarjeva soproga v Ljubljani; 156. **Mally** Fr., tovarnar v Ljubljani; 157. **Dr. Marinko** Josip, gimnazijski profesor v pokoju v Preski; 158. **Dr. Marolt** Janko, okrožni zdravnik na Vrhniki; 159. **Martelanc** Drag. †, hranilnični uradnik na Greti pri Trstu; 160. **Maselj** Fr., † računski stotnik v p.; 161. † **Matjan** Jakob, veleposestnik v Zgornji Šiški; 162. **Mejač** Ivan, † trgovec v Ljubljani; 163. **Mejač** Ivan, † trgovec v Ljubljani, zast. inž. Viktor Skaberne; 164. **Mencinger** Tomo, trgovec v Ljubljani; 165. **Mestna**

občina v Idriji; 166. Mestna občina Ljubljana; 167. Meško Fr. Ks., župnik in pisatelj v Tinjah; 168. Miklavčič Karol †, župnik v pokoju; 169. Mladina litijska, zast. vsakokratni nadučitelj, sedaj Bernard Andoljšek; 170. † Dr. Munda Fran, odvetnik in posestnik v Ljubljani; 171. Murnik Ivan †, svetnik v Ljubljani; 172. Gospa Murnikova Marija †, sopr. svetnika.

173. Nabergoj Ivan †, posestnik na Proseku; 174. Naselbina slovenska v Pulju, zast. mornarski župnik v p. Iv. Ambrož; 175. Notar Anton, eksposit v Štorjah, p. Sežana; 176. Novakova Antonija, prof. sopr. v Ljubljani, zast. njen sin Stanko Novak.

177. Občina Draga; 178. Občina Selce na Gorenjskem; 179. Občina Sežana na Krasu; 180. Občinski svetniki ljubljanski št. I., zast. dr. Fran Novak, dež. poslanec; 181. Isti št. II., zast. dr. Josip Pipenbacher, gimn. profesor; 182. Isti št. III. zast. dr. A. Švigelj, odvetnik; 183. „Obitelj Truden-Bogdanovič“ v Barkovljah pri Trstu v spomin † g. Natalije Trudnove; 184. Oblak Ivan, župnik na Bledu; 185. Omizje „Ciril-Methodovo“ pri Rošu v Hrastniku, zast. Miloš Roš, učit. v Hrastniku; 186. Omizje „Za plotom“, I., zast. Vojt. Vidmajer †, v Ljubljani; 187. Isto II. zast. dr. M. Triller v Ljubljani; 188. Isto III. zast. dr. Fran Kandare v Ljubljani; 189. Isto IV. zast. dr. Fran Režek v Ljubljani; 190. Isto V. zast. prof. Fran Kralj † v Ljubljani; 191. Omizje stalno pri „Roži“, I. zast. Ub. pl. Trnkóczy v Ljubljani; 192. Isto II. zast. V. Rohrman v Ljubljani; 193. Isto III. zast. Iv. Mejač † v Ljubljani; 194. Isto IV. zast. Mat. Zamida v Ljubljani; 195. Isto V. zast. Al. Hudovernik v Ljubljani; 196. Omizje stalno pri Auru, zast. dr. Ivan Oražen; 197. Omizje stalno Zupančičeve gostilne na Martinovi cesti v Ljubljani, zast. M. Verovšek, mag. rač. uradn.; 198. Omizje Bohinjski kot pri „Zlati kaplji“ št. I. zast. prof. Jos. Verbič; 199. Omizje samcev pri „Zlati kaplji“ št. I. zast. Ivan Škarja; 200. Isto št. II. zast. Matija Krajc, stavb. nadkomisar v Ljubljani; 201. Omizje slovensko v Beljaku, zast. vsakokratni starosta; 202. Omizje slovensko v Gradcu št. I.; 203. Omizje slovensko v Celovcu, zast. Beno Gruden; 204. Omizje pri „Bel. volku“ I. zast. pošt. kont. Al. Vernik; namestnika: Josip Lenče, veletržec; Alojzij Lenček, kleparski mojster; 205. Isto II. zast. Ivan Bonač, tovarnar, namestnika: Josip Kuhar, blagajnik „Slavije“; Anton Krejčí, trgovec; 206. Isto III. zast. Vinko Borštner, † prof. v p.; namestnika: dr. Vladimir Rudež, zdravnik; Danilo Šapla, ravnatelj pogreb. zavođa; 207. Isto IV. zast. Iv. Bele, učitelj; namestnika: Janko Kessler, mestni nadoficijal; † Milan Železnikar, trg. sotrudnik; 208. Isto št. V. zast. Josip Lenče, veletržec; namestnika: Janko Česnik, trgovec; Franjo Kraigher, krojač; 209. Isto št. VI. zast. † ravn. Ivan Macher, namestnika: Anton Škof, trgovec; † ravn. Luka Pintar; 210. Isto št. VII. zast. Al. Lenček, kleparski mojster; namestnika: † Ant. Razingar, učitelj; dr. Fran Tominšek, odvetnik; 211. Isto št. VIII. zast. Janko Česnik, trgovec; namestnika: Jos. Vovk, uradnik kmetske pos; Al. Volk, trgovec; 212. Isto št. IX. zast. † Iv. Mejač, trgovec; namestnika: Fr. Kobler, adv. v Radovljici; Pav. Jerovec, fin. nadsvetnik; 213. Isto št. X. zast. dr. Fr. Tominšek, odvetnik;

namestnika: Ant. Šušteršič, uradnik mestne hran.; Jos. Hauptman, pis. ravn. trg. zbornice; 214. Isto št. XI. zast. † Karel Seunig, trg.; namestnika: † Iv. Frisch, trgovec; Eng. Franchetti, brivec; 215. Isto št. XII. zast. Jos. Kuhar, blagajnik banke Slavije; namestnika: Iv. Milohnoja, fin. nadsvetnik; Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar; 216. Isto št. XIII. zast. dr. Ant. Švigelj, odv.; namestnika: Iv. Vidmar, trgovec; Oton Pelan, ravn. okr. boln. blag.; 217. Isto št. XIV. zast. Ant. Krejči, trgovec; namestnika: Al. Ciuha, ravn. mest. elektrarne; Al. Knafelc, nadrev. drž. žel.; 218. **Omizje** v gostilni pri Brgantu v Trnovem; 219. **Omizje Mrakovo** pri „Novem svetu“ v Ljubljani, zast. Fr. Barle, mag. pis. ravn; 220. **Omizje** v gostilni Peter (Mar. Mayr) v Kranju, zast. Petko Mayr; 221. **Omizje** v gostilni Bekselj v Kranju, Tončka Mihelič; 222. **Omizje** stalno pri Figovcu v Ljubljani št. I.; 23. Isto št. II.

224. **Perdan** Ivan †, veletrgovec v Ljubljani; 225. Dr. **Perne** Fr. gimn. prof. v Ljubljani; 226. Dr. **Pertot** Sim. †, zdravnik v Trstu; 227. **Petričič** Vaso †, veletržec v Ljubljani; 228. **Plantan** Ivan, notar v Ljubljani; 229. **Pieteršnik** Makso, gimn. prof. v pok. v Ljubljani; 230. **Ploj** Oton, notar v Črnomlju; 231. **Podružnica m. v Ajdovščini** št. I. 232. **Podružnica m. v Ajdovščini** št. II.; 233. **Podružnica akademiška** v Gradcu; 234. **Podružnica Bled**; 235. **Podružnica Brdo**; 236. **Podružnica Brežice**; 237. **Podružnica v Clevelandu**, zast. Ivan Lah; 238. **Podružnica m. v Črnomlju** v spomin na † Ant. Zurca, grašč. na Krupi; 239. **Podružnica Dobrunje**; 240. **Podružnica m. v Gorici**; 241. **Podružnica Gornji Grad**, zast. Fr. Kocbek, nadučitelj; 242. **Podruž. Grosuplje** št. I., zast. Fran Kos; 243. **Podružnica Grosuplje** št. II., zast. M. Ogorelčeva roj. Rusova; 244. **Podružnica Sv. Ivan** pri Trstu; 245.; **Podružnica Kanal**, Goriško; 246. **Podružnica Kropa-Kamna Gorica-Dobrava** št. I.; 247. **Ista** št. II.; 248. **Ista** št. III.; 249. **Podružnica v Litiji** št. I. zast. vsakratni prvomestnik, sedaj † I. Roglič, višji sod. oficijal v p.; 250. **Podružnica v Litiji** št. II. zast. ga. Terezija Svetčeva; 151. **Podružnica m. v Logatcu**; 252. **Podružnica v Loškem potoku**; 253. **Podružnica v Mokronogu**; 254. **Podružnica pivška** v Št. Petru; na Krasu št. I.; 255. **Ista** št. II.; 256. **Podružnica Šiška m. št. I.**, 257. **Ista** št. II.; zast. trgovec Ant. Pogačnik; 258. **Ista** št. III.; 259. **Ista** št. IV. 260. **Podružnica na Viču**; 261. **Ista** št. II.; 262. **Ista** št. III. 263. **Ista** št. IV.; 264. **Podružnica v Železnikih**; 265. **Podružnica m. v Celju** št. I.; 266. **Podružnica m. v Celju** št. II., zast. vsakokratni predsednik, blagajnik in tajnik, oz. teh namestniki; 267. **Podružnica m. v Celju** št. III., zast. vsakokratni predsednik, blagajnik in tajnik, oz. teh namestniki; 268. **Podružnica m. v Celju** št. IV.; zast. vsakokratni preds., blagajnik in tajnik, oz. njih namestniki; 269. **Podružnica m. v Kamniku** št. I.; 270. **Ista** št. II., zast. višji okr. živino-zdravnik Jos. Nik. Sadnikar; 271. **Ista** št. III. zast. † lekarničar Jos. Močnik; 272. **Podružnica m. v Kranju** št. I.; 273. **Ista** št. II.; 274. **Podružnica v Kranju** (iz nabiralnika kavarne Jäger), zastopnica gdč. Karla Jäger; 275. **Podružnica m. v Postojni**; 276. **Podružnica m. v Rečici** v Savin. dolini; 277. **Podružnica m. v Ribnici** št. I.; 278. **Ista**

št. II., zast. višji dež. sodni svet. Fr. Višnikar †; 279. Ista št. III.; zast. sod nadoficijal Anton Spende; 280. Ista št. IV., zast. dr. Schifferer; 281. Ista št. V., zast. notar Ig. Gruden; 282. **Podružnica m. šentpeterska v Ljubljani**, št. I., zast. trg. poslovodja Fran Mulaček; 283. Ista št. II., zast. notar Luka Svetec; 284. Ista št. III.; 285. Ista št. IV.; 286. Ista št. V.; 287. Ista št. VI.; 288. **Podružnica m. v Sežani** št. I.; 289. Ista št. II.; 290. **Podružnica v Solkanu**; 291. **Podružnica v Slovenjem Gradcu**; 292. **Podružnica Sodražica**; 293. **Podružnica m. v Starem trgu** št. I., zast. vsakokratni prvomestnik; 294. Ista št. II., zastopnik nadučitelj Jak. Žebre; 295. **Podružnica v Škofljici**; 296. **Podružnica m. v Trbovljah**, št. I., zast. voli vsako leto občni zbor; 297. Ista št. II., zast. voli vsako leto občni zbor; 298. Ista št. III.; 299. Ista št. IV.; 300. Ista št. V.; 301. **Podružnica v Trebnjem** št. I.; 302. Ista št. II.; 303. Ista št. III.; 304. Ista št. IV.; 305. **Podružnica m. v Trstu** št. I.; 306. Ista št. II.; 307. Ista št. III.; 308. Ista št. IV.; 309. Ista št. V.; 310. Ista št. VI.; 311. Ista št. VII.; 312. Ista št. VIII.; 313. Ista št. IX.; 314. Ista št. X.; 315. Ista št. XI. 316. Ista št. XII.; 317. št. XIII.; 318. št. XIV.; 319. Ista št. XV. 320. **Podružnica na Turjaku** št. I.; 321. Ista št. II.; 322. **Podružnica v Vipavi**; 323. **Podružnica m. na Vrhniki** št. I.; 324. Ista št. II.; 325. **Podružnica v Zagorju ob Savi** št. I.; 326. Ista št. II.; 327. Ista št. III.; 328. **Podružnica m. v Žalcu**; 329. **Podružnica ž. v Ajdovščini** št. I.; 330. Ista št. II.; 331. Ista št. III.; 332. Ista št. IV. 333. **Podružnica ž. v Celju** št. I., zastopnica vsakokratna predsednica, tajnica in blagajničarka, oz. teh namestnice; 334. Ista št. II., zast. vsakokratna predsednica, tajnica in blagajničarka, oz. teh namestnice; 335. Ista št. III., zast. vsakokratna predsednica, tajnica in blagajničarka, oz. teh namestnice; 336. Ista št. IV., zast. vsakokratna predsednica, tajnica in blagajničarka, oz. teh namestnice; 337. Ista št. V.; 338. **Podružnica ž. v Cerknici**; 339. **Podružnica ž. v Dornbergu**; 340. **Podružnica ž. Gornji Grad**; 341. **Podružnica ž. v Idriji** št. I.; 342. **Podružnica ž. v Idriji** št. II.; 343. **Podružnica ž. v Idriji** št. III.; 344. **Podružnica ž. v Št. Jurju ob južni železnici**; 345. **Podružnica ž. v Kamniku** št. I.; 346. Ista št. II.; 347. Ista št. III. zast. gospa Marija Fischerjeva; 348. Ista št. IV., zastopnica odvetnikova soproga gospa Ana dr. Krautova; 349. Ista št. V., zast. gospodična Terezija Karolnikova; 350. Ista št. VI., zast. ga. M. Vremsakova; 351. Ista št. VII., zast. Terezija Kemperletova; 352. Ista št. VIII., zast. gdč. Ivanka Trpinčeva; 353. **Podružnica ž. v Kranju** št. I.; 354. Ista št. II.; 355. **Podružnica ž. v Krškem**; 356. **Podružnica ž. v Laščah** št. I., zast. ga. Šuflajeва; 357. Ista št. II., zastop. ga. Kristina Grebenčeva; 358. Ista št. III., zast. ga. Ana Hočevarjeva; 359. Ista št. IV., zast. ga. Ema Pucljeva; 360. Ista št. V., zast. gdč. Francika Hočevarjeva; 361. Ista št. VI., zast. gdč. Marija Somrakova; 362. Ista št. VII., zast. Leopoldina Štefančičeva, nadučit. sopr.; 363. Ista št. VIII., zast. Ana Finkova, učiteljica; 364. Ista št. IX., zast. Marija Tekavčeva, poštarica; 365. Ista št. X., zast. Josipina Smodejeva, notarja sopr.; 366. Ista št. XI.; zast. ga. Pavla Staretova, soproga davč. ofic.; 367. **Podružnica mestna ž. v Ljubljani** št. I., zast. ga. Marija pl. dr. Blejweis-Trsteniška; 368. Ista

št. II., zast. dvornega svetn. gospa Julija dr. Ferjančičeva; 369. Ista št. III., zast. ga. Ana Lahova †; 370. Ista št. IV., zastopnica gospa vlad. svet. Marija dr. Zupančeva; 371. Ista št. V., zast. „Glasbena Matica“ po vsakokratnem svojem prvomestniku; 372. Ista št. VI., zast. gdč. nadzorovalna dama mestnega deklškega liceja Marija Wessnerjeva; 373. Ista št. VII., zast. ga. odvet. soproga Lina dr. Hudnikova; 374. Ista št. VIII., zast. ga. ravnateljeva sopr. Marija pl. Grassellijeva; 375. Ista št. IX., zast. vsakokratni prvomestnik akad. kluba „Mladost“ v Zagrebu; 376. Ista št. X., zastop. častni član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 377. Ista št. XI., zast. ga. Vera dr. Šlajmerjeva; 378. Ista XII., zastopnico voli vsako leto občni zbor; 379. Ista št. XIII., zast. ga. Amalija Widrova, † trgov. soproga in Ljubljani; 380. Ista št. XIV., zast. gdč. Marija Mehletova, mestna učit. v Ljubljani; 381. Ista št. XV., zast. ga. Pipa Tavčar-Arkova v Zagrebu; 382. Ista št. XVI., zast. gdč. Zorka Hudovernikova, hči notarja v Ljubljani; 383. Ista št. XVII., zast. gdč. Milica Sadarjeva, zasebnica v Ljubljani; 384. Ista XVIII., zast. Mil. Kunčeva v Ljubljani; 385. Ista št. XIX.; 386. Ista št. XX.; 387. Ista št. XXI.; 388. Ista št. XXII.; 389. Ista št. XXIII.; 390. Ista št. XXIV.; 391. **Podružnica ž. šentjaponska-trnovska v Ljubljani št. I.**; zast. gospa ravnateljeva Jadviga Šubičeva; 392. Ista št. II., zast. gospa Ivanka Gutnikova †; 393. Ista št. III., zast. ga. ravnateljica mest. slov. dekl. šole Minka Maroltova; 394. Ista št. IV., zast. ga. mest. učiteljica v p. Ivanka Beg-Praprotnikova; 395. Ista št. V., zastop. magistratni pis. pristav Anton Gutnik †; 396. Ista št. VI., zastop. ga. ravn. Marija Petrovčičeva; 397. Ista št. VII., zastopnica gospa Ivanka Supančičeva; 398. Ista št. VIII., zastop. ga. Marija profes. Perušekova; 399. Ista št. IX., zast. ga. Marija dr. Kušarjeva; 400. Ista št. X., zast. gdč. trg. Jerica Lozarjeva; 401. Ista št. XI., zast. gdč. veletrg. hči Brigita Souvanova; 402. Ista št. XII., zastopnica g. Josipina Vidmarjeva; 403. Ista št. XIII., zastopnica gospa Milica Hribarjeva; 404. Ista št. XIV., zast. konc. vodja „Glasbene Matice“ Matej Hubad; 405. Ista št. XV., zast. ga. Jelka dr. Bretlova; 406. Ista št. XVI., zast. veletrg. hči gdč. Vera Souvanova; 407. Ista št. XVII., zast. not. soproga ga. Lea Demšarjeva; 408. Ista št. XVIII., zastopnica ga. Antonija Gogolova; 409. Ista št. XIX., zastop. voli vsako leto občni zbor; 410. Ista št. XX., (v znak hvaležnosti g. žup. Iv. Vrhovnika), zast. vsakratna predsednica; 411. Ista št. XXI.; 412. Ista št. XXII.; 413. Ista št. XXIII.; 414. Ista št. XXIV.; 415. Ista št. XXV.; 416. Ista št. XXVI.; 417. Ista št. XXVII.; 418. **Podružnica I. ž. šentpeterska v Ljubljani št. I.**; 419. Ista št. II.; 420. Ista št. III., v spomin † prvomestniku Martinu Malenšku; 421. Ista št. IV., zastop. častni član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 422. Ista št. V., v spomin † prvomestnici g. Mariji Trčkovi; 423. Ista št. VI.; 424. Ista št. VII.; 425. Ista št. VIII.; 426. Ista št. IX.; 427. Ista št. X.; 428. Ista št. XI.; 429. Ista št. XII.; 430. Ista št. XIII.; 431. Ista št. XIV.; 432. Ista št. XV.; 433. Ista št. XVI.; 434. **Podružnica ž. v Logatcu št. I.**; 435. Ista št. II.; 436. Ista št. III. zast. ga. Iv. Šegova; 437. Ista št. IV., zast. gdč. Mar. Tollazijeva; 438. Ista št. V., zast. gdč. učiteljica Evgenija Pehanijeva;

439. Ista št. VI., zast. gdč. Marija Puppisova; 440. Ista št. VII., zast. ga. Josipina Mazijeva; 441. **Podružnica ž. v Št. Lovrencu nad Mariborom**; 442. **Podružnica ž. v Novem mestu**; 443. **Podružnica ž. v Postojni**; 444. **Podružnica ž. v Prvačini št. I.**; 445. Ista št. II.; 446. **Podružnica ž. v Radovljici št. I.**; 447. Ista št. II.; 448. Ista št. III.; 449. **Podružnica ž. v Ribnici št. I.**, zast. ga. notarjeva sopr. Marija Gruntarjeva; 450. Ista št. II., zast. ga. Alb. Višnikarjeva, vdova viš. dež. sod. svetnika; 451. Ista št. III.; zast. ga. Ana Podboj-Cenetova, posestnica; 452. Ista št. IV., zast. ga. notarjeva sopr. Marija Gruntarjeva; 453. Ista št. V., zast. ga. Amal. Fajdiga, sopr. veleposestnika v Sodražici; 454. Ista št. VI., zastop. ga. Ana Tomšičeva, naduč. sopr.; 455. Ista št. VII., zast. ga. Franja Picckova; 456. **Podružnica v Št. Rupertu**; 457. **Podružnica ž. v Sežani št. I.**, zastop. ga. Marija dr. Treova v Gorici; 458. Ista št. II., zast. ga. Zinka dr. Rybařeva v Trstu; 459. Ista št. III., zast. ga. Franja Guličeva; 460. Ista št. IV., zast. gdč. Iv. Lozejeva, učiteljica v Tomaju; 461. Ista št. V., zast. ga. Maša Gromova v Trstu; 462. Ista št. VI., zast. ga. Ant. Drufovkva; 463. Ista št. VII.; zast. gdč. Zvezdoslava Delakova, učiteljica v Štorjah; 464. Ista št. VIII., zast. ga. Janja Stolfova; 465. Ista št. IX.; 466. Ista št. X., zast. ga. Ant. Grahlijeva v Klancu, Istra; 467. **Podružnica ž. v Šiški št. I.**; 468. Ista št. II.; 469. Ista št. III.; 470. **Podružnica ž. v Škofji Loki št. I.**, zast. ga. Jerica Hubadova; 471. Ista št. II.; 472. **Podružnica Trebnje** (iz nabiralnika pri Springerju); 473. **Podružnica ž. v Trbovljah št. I.**, zast. voli vsako leto občni zbor; 474. Ista št. II., zast. voli vsako leto občni zbor; 475. Ista št. III., 476. Ista št. IV., 477. Ista št. V.; 478. **Podružnica ž. v Trstu št. I.**, zast. † ga. Natalija Trudnova; 479. Ista št. II., z st. gdč. Milica Mankočeva; 480. Ista št. III., zast. ga. Franja dr. Pertotova; 481. Ista št. IV., zast. g. učit. Marica Nadlišek-Bartlova; 482. Ista št. V., zast. ga. Karla Ponikvarjeva; 483. **Podružnica ž. Št. v Vidu nad Ljubljano**; 484. **Podružnica ž. na Vrhniki št. I.**; 485. Ista št. II.; 486. Ista št. III.; 487. Ista št. IV.; 488. † Sim. **Pogačar**, vojni oskrbnik v p. in posestnik v Ljubljani; 489. **Pollak**, tovarnar v Ljubljani; 490. **Posojilnica v Celju št. I.**; 491. Ista št. II.; 492. Ista št. III.; 493. Ista za ilirsko-bistriški okraj v Trnovem; 494. Ista kmetska za ljubljansko okolico št. I.; 495. Ista št. II.; 496. Ista št. III., 497. Ista št. IV.; 498. Ista št. V.; 499. Ista št. VI.; 500. Ista št. VII.; 501. Ista št. VIII.; 502. Ista št. IX.; 503. Ista št. X.; 504. Ista št. XI.; 505. Ista št. XII.; 506. Ista št. XIII.; 507. Ista št. XIV.; 508. Ista št. XV.; 509. Ista št. XVI.; 510. Ista št. XVII.; 511. Ista št. XVIII.; 512. Ista št. XIX.; 513. Ista št. XX.; 514. Ista št. XXI.; 515. Ista št. XXII.; 516. Ista št. XXIII.; 517. Ista št. XXIV.; 518. Ista št. XXV.; 519. Ista št. XXVI.; 520. Ista št. XXVII.; 521. Ista št. XXVIII.; 522. Ista št. XXIX.; 523. Ista št. XXX.; 524. Ista št. XXXI.; 525. Ista št. XXXII.; 526. Ista št. XXXIII.; 527. Ista št. XXXIV.; 528. Ista v Logatcu; 529. Ista v Mariboru št. I.; 530. Ista št. II.; 531. Ista št. III.; 532. Ista št. IV.; 533. Ista notranj. v Postojni; 534. Ista v Ormožu; 535. Ista v Radovljici; 536. Ista v Ribnici; 537. Ista **Savinjska** v Žalcu; 538. **Posojilnica in hranilnica** v Trstu; 539. **Posojilnica** v Vitanju; 540. Ista

v Zagorju ob Savi; 541. **Potočnik** Tomo † župnik na Breznici; 542. **Predović** Elija, veletrgovec v Ljubljani; 543. **Prezlik** Jaromil, mag. pharm. v Litiji; 544. **Profesorji** slov. I. drž. gimn., zast. vpok. prof. M. Pleteršnik.

545. **Ramoveš** Andr., veležupnik v Dobropoljah; 546. **Ramoveš** Jernej, župnik v Poljanah nad Škofjo Loko; 547. Ga. **Ravniharjeva** Franja, vdova dež. knjigovodje v Ljubljani; 548. **Resman** Iv. Nep. †, vpok. načel. žel. postaje; 549. **Roblek** Fran, veleposetnik v Žalcu; 550. **Rodbina** Lovro Verbičeva. V spomin očetove smrti 11. velikega srp. 1897. Zast. Jos. Verbič, posestnik v Borovnici; 551. **Rode** Jos † posestnik v Kamniku; 552. **Rodoljub**, neimenovan v Celovcu; 553. „**Rodoljubi lokovski**“, zast. ga. Marija Muhova; 554. **Rohrman** Viktor, posestnik in tovarnar v Ljubljani; 555. **Rozina** Julij †, trgovec v Pudobu pri Ložu; 556. **Rozman** Karel, gostilna „pri vratih“, Novo mesto št. I.; 557. Iste št. II.; 558. **Rus** Josip, narednik, vojna bolnica 1509.

559. „**Sava**“, društvo svobodomiselnih slov. akademikov na Dunaju; 560. „**Samci novomeški**“; 561. „**Samci šentpeterski**“ na Krasu; 562. **Schrey** Alojzij, višji poštar in posest. na Jesenicah; 563. Dr. **Sedej** Fr., knez in nadškof v Gorici, i. dr.; 564. Dr. **Sernec** Janko, † zdravnik v Celju; 565. Dr. **Simonič** Fr., † viš. bibliotekar v p. v Gor. Radgoni; 566. **Skaberne** A. & E., trgovina v Ljubljani; 567. **Skočir** Avgust, župnik dež. bolnice v Gradcu; 568. **Skrinjar** Sim., uradnik v Trstu; 569. **Skupina** poštn. uradnikov v Ljubljani, zast. oficijal Iv. Hafner; 570. **Slana** Mnica, Postojna; 571. **Slavija**, banka v Ljubljani št. I.; 572. Ista št. II.; 573. Ista št. III.; 574. **Slovenci stalnega omizja** pri Stolfi v Sežani; 575. „**Slovenke litijske**“ št. I., zastopnica gospa Josipina Koblarjeva; 576. Iste št. II., zast. ga. Helena Bevkova; 577. Iste št. III., zast. ga. Milivoja Vončinova, Ljubljana, Karlovska c. 578. Iste št. IV., zast. ga. Ljudmila Roblekova, pos. v Litiji; 579. Iste št. V., zastop. častni član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 580. Iste št. VI., zast. ga. Minka Vrančičeva, vdova železniškega uradnika v Ljubljani; 581. Iste št. VII., zast. ga. Krist. Gregorčičeva; 582. Iste št. VIII., zastop. ga. notarjeva Ter. Svetčeva; 583. Iste št. IX., zastop. ga. Hel. Bevkova; 584. Iste št. X., zastop. častn. član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 585. Iste št. XI., zast. gospa Ana Kozlevčarjeva, vdova postajenačelnika na Rakeku; 586. „**Slovenke litijske in šmartinske**“ št. I., zast. ga. Ter. Svetčeva; 587. Iste št. II., zastopn. gdč. Ljudmila Roblekova; 588. Iste št. III., zast. ga. Marija Zoretova; 589. Iste št. IV., zast. Iv. Knafličeva; 590. Ista št. V., zast. učiteljica gdč. Kristina Demšarjeva; 591. Iste št. VI., zast. g. Marija Jeretinova, sopr. okr. tajnika; 592. Iste št. VI., zastop. gdč. Amalija Jenkova; 593. Iste št. VIII., zastop. ga. Jos. Bartlova, učiteljjeva soproga v Ljubljani; 594. Iste št. IX., zast. ga. Franja pl. Wurzbach † v Gradcu pri Litiji; 595. Iste št. X., zast. častni član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 596. Iste št. XI., zast. gdč. Ana Moosova, bivša učit. v Šiški; 597. Iste št. XII., zast. ga. Marija Lebingerjeva, posestnica in trgovka v Litiji; 598. Iste št. XIII., zastop. ga. Ljudmila Roblekova; 599. Iste št. XIV.,

zastop. ga Josipina Steinerjeva; 600. Slovensko omizje v Pli-berku, zastop. g. Ivan Hornböck; 601. Slovenski rimski romarji, zastopnik knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič; 602. Slovenski trgovski akademiki v Gradcu; 603. Smolnikova rodbina pri Sv. Križu nad Mariborom, zast. Fran Hauptman, prof. v Gradcu; 604. Smrekar Ivan, katehet v Ljubljani; 605. „Sokol Dolenski“ v Novem mestu; 606. „Sokol Ljubljanski“; 607. „Sokol pri Sv. Jakobu“ v Trstu; 608. Souvan Fr. Ks. †, veletrgovec v Ljubljani; 609. Ga. Souvanova Uršula, vdova veletrgovčeva v Ljubljani; 610. Dr. Serneck Jos., odvetnik v Celju; 611. Dr. Stare Jos. fin. prok. adjunkt v pokoju v Ljubljani; 612. Gospa dr. Storova Ana, sopr. odvetn. v Teharjih na Štajerskem 613. Dr. Stor Fr., † graščak v Teharjih na Štajerskem št. I.; 614. Isti št. II.; 615. Stor Stanko, pravnik v Teharjih; 616. Svetec Emilija, okr. kom. sopr. v Litiji; 617. Svetčeva Terezija, soproga notarja v Litiji; 618. Svetec Luka, častni član družbe sv. C. in M., notar, pos. i. dr. v Litiji; 619. Svetina Iv., čast. kanonik, gimn. prof. v p. v Ljubljani.

620. Šabec Ivan †, veletrgovec v Trstu; 621. Škrjanec Ivan †, župnik v Vremah; 622. Ga. dr. Škofic-Trtnikova Iv. † sopr. prof.; 623. Štepančič Fr. †, velepos. v Temnici; 624. Leopoldina Šturmová, komisar. soproga v Ljubljani.

625. Tarokisti celjski v „Narodnem domu“, zastopnik Milan Detiček †, not. kand.; 626. Ga. dr. Tavčarjeva Franja sopr. odvetnika ljublj. župana itd. v Ljubljani; 627. Tiskarna Blasnková v Ljubljani, zast. gdč. † Albina Blasnikova; 628. „Tiskarna Narodna“ v Ljubljani, št. I.; 629. Ista št. II.; 630. Ista št. III.; 631. Ista št. IV.; 632. Ista št. V.; 633. Tomazič Iv. F. †, mestni župnik v Škofji Loki; 634. Treven A., posestnik in trgovec ob Savi na Jesenicah; 635. Trg Litija; 636. Trg Vrhnika, zast. vsakokratni župan; 637. Trgovina Kollmannova v Ljubljani, zast. ga. Josipina Blumauerjeva; 638. Trpin Iv. †, župnik v Mošnjah; 639. Dr. Turner Pavel, velepos. v Mariboru; 640. Tušak Radivoj, učitelj na Polzeli.

641. Uradno osebje mestne hranilnice v Ljubljani; 642. Dr. Ušeničnik Aleksij, prof. vseučil. v Ljubljani.

643. Valenčič Ivan, trgovec v Trnovem pri Ilirski Bistrici; 644. Vas Podholm pri Blejskem jezeru, zast. duh. pred. gorjanske župnije. Darovalec misijonar † Josip Zalokar; 645. Vas Šmartin pri Litiji; 646. Vas Št. Vid pri Zatičini; 647. Vatovec Ivan Marija †, dež. poslanec v Trstu; 648. Vavru Ivan †, upok. gimnazijski profesor v Ljubljani; 649. Ga. Velkovrhova Franja, tov. soproga v Ljubljani; 650. Velkovrh Ivan, tovarnar v Ljubljani; 651. Verbič Josip, tovarnar v Bistrici; 652. Dr. Vicco Anton †, graščak v Podgradu v Istri; 653. Dr. Vidrič Lovro †, odvetnik v Zagrebu; 654. Vilhar Ivan †, hišni posestnik in meščan v Ljubljani; 655. Visokošolci slovenski na Dunaju l. 1892.; 656. Volk Ivan †, župni upravitelj pri Sv. Lenartu; 657. Dr. Vošnjak Jos. †, zdravniški svetovalec, posestnik v Visolah pri Slov. Bistrici; 658. Vošnjak Mih., pos. v Gorici; 659. Dr. Vrečer Karel, višji štabni zdravnik v Gradcu; 660. Vrhovnik Ivan, trnovski

župnik v p. v Ljubljani; 661. **Vršec Makso** †, bankir v Ljubljani; 662. **Vuti Matijeva družina** na Ločilu pri Beljaku.

663. Ga. **Wiesel Ana** v Divači.

664. **Zadavec J.**, velepos. v Središču; 665. **Zalokar J.**, † duh. pastir v Red Jacketu, Michigan, U. St. of N. America; 666. **Zalokar Marija**, Ljubljana; 667. **Zamejic Andrej** †, stolni dekan v Ljubljani i. dr.; 668. **Zarnik Anton** †, posestnik in trgovec v Krtini; 669. **Zavedni Slovenci** v Jolietu; 670. „**Zveza zagorskih Slovenk**“ štev. I., zast. gospa M. Weinbergerjeva; 671. Ista št. II., zast. gospodična Amalija Cerinova; 672. Ista št. III., zast. gospodična Lavoslava Eibensteinerjeva; 673. Ista št. IV., zast. ga. Uršula Jerinova; 674. Ista št. V., zast. ga. Ivana Polšakova; 675. **Zbor slovenskih uradnikov** v Gornjem gradu; 676. **Zelenik Josip** †, posestnik pri Sv. Vrbanu poleg Ptuja; 677. Msgr. **Zupan Tomo**, tajni komornik Nj. Svetosti p. Benedikta XV., častni član D. C. M. konzistor. svetnik, gimn. profesor, vlastelin i. dr.; 678. **Zupančič Iv.**, gos. in pos. na Martinovi cesti v Ljubljani; 679. Dr. **Zupanec Jernej** †, notarske kamore prvomestnik.

680. Dr. **Žizek Fran**, zdravnik v Gradcu; 681. **Žlogar Anton**, kanonik v Novem mestu; 682. **Župnija Breznica**, zast. vsakokratni župnik brezniški ali pa njegov namestnik, sedaj župnik J. Lavrič; 683. **Župnija Cerklje** na Gorenjskem; 684. **Župnija Sv. Ivan** pri Trstu; 685. **Župnija Kranjska gora**, zast. vsakokratni župnik v Kranjski gori ali njegov namestnik; 686. **Župnija Št. Lambert** pri Zagorju ob Savi, zast. župnik Anton Berce; 687. **Župnija truovska** v Ljubljani zast. župnik Ivan Vrhovnik; 688. **Župnija Rojan** pri Trstu; 689. **Župnija Višnja gora**; 690. **Župnija Zagorje ob Savi**, zast. starosta zagorskega „Sokola“.

Pokrovitelji:

B.

ki so vplačali do 15. vel. srpana 1919. za Ciril-Metodov obrambni sklad 200 K.

1. Abiturijenti in abiturijentinke na I. drž. gimnaziji v Ljubljani 1. 1916.; 2. Abiturijentstvo ljubljanske realke, zastop. Stanko Dimnik; 3. Abulner Fr., kontr. mest. hran. v spom. svoji materi † Ani Abulner; 4. Absolventi trg. šole Mahrove v Ljubljani, zast. Rajko Turk; 5. Agnola Avg., † trg. v Ljubljani; 6. Akad. fer. društvo Balkan v Trstu št. I., zast. m. podr. v Trstu; 7. Isto št. II., zast. podpredsednik in arhivar; 8. Isto št. III. zast. Čitalnica, Narodni dom; 9. Akad. dr. Iirija v Pragi (Kralj. Vinohrady); 10. Akad. teh. dr. Triglav v Gradcu; 11. Arce Rajko v Ljubljani; 12. Arkova Josipina v Zagrebu; 13. Arimatejsko pogrebno društvo v Barkovljah; 14. Aškerčev kamen (nabralo C. M. omizje „Skala“ pri „Golobčku“ v Ljubljani).

15. † Babič Fr., posestnik v Ljubljani (Dol, cesta); 16. Bahovčev kamen (nabrali mariborski rodoljubi in pok. prijatelji); 17. Banjaluški Slovenci; 18. Bavdek Helena, posestnica v Ljubljani; 19. Benčina Janja, Stari trg; 20. Berce Anton, župnik v pokoju; 21. † Bevc Ivan v Gorici; 22. Belokranjska rodoljubka; 23. Bergmanova Franja v Žalcu; 24. Bergmanova Olga v Žalcu; 25. Bernik Josip, miz. pomočnik v Čikagi; 26. Bišanec K., dvorni svetnik v Gradcu; 27. Bilardni klub rodoljubnih angelčkov v kavarni „Prešeren“ v Ljubljani; 28. Bleiweis vitez Trsteniški Janko, magistratni svetnik v Ljubljani; 29. Bogdanović Ante (ženska rodoljubka v Trstu); 30. Bole Josip, veletržec na Reki št. I.; 31. Isti št. II.; 32. Isti št. III.; 33. Dr. Božič Ant. v Celju; 34. Bralno društvo na Ložnici pri Žalcu; 35. Isto v Trebnjem; 36. † Dr. Brenčič Al., odvet. v Celju; 37. Brenčič Al. trg. v Ptuj; 38. Brenčič Mihael, veleposestnik v Rogoznici pri Ptuj; 39. Brinšek I. v Trnovem; 40. Breznik Ivan, meščan in posestnik v Kamniku. 41. Gospa Bučar Josipa v Zagrebu.

42. Prof. Jos. Celestinov kamen; 43. Ciril-metodar v Ajdovščini; 44. Cirilmetodovski fantje v Kranju, zast. Albert Pučnik; 45. Costaperaria Mira v Trstu; 46. Colnar-Cvetnič v Ljubljani; 47. Cvar Josip, knjigovodja v Kranju; 48. Cvetnič Lavoslav, † pošt. kontrolor v p. v Ljubljani.

49. Častniki bos. herc. pešpolka št. 2 v spomin na padla nadporočnika, Maksa Dobaja in Frana Petka; 50. Isti št. II.; 51. Isti št. III.; 52. Černagoj Fr., nadučitelj na Barju pri Ljubljani; 53. Černe Amalija v Tomaju; 54. Dr. Červený Jos., okr. zdravnik v Cerknici; 55. Češki akademiki, zast. V. M. Zalar; 56. Česka obec v Ljubljani; 57. Čitalnica narodna v Kranju; 58. Čitalnica narodna v Novem mestu; 59. Člani učit. zbora II. drž. gimn. v Ljubljani; 60. Čuček Fr., veletrg. v Ptuj; 61. Čuček Antonija, veletrg. sopr. v Ptuj.

62. Dr. Defranceschi P., zdravnik v Ljubljani; 63. Defranceschi Božidar, železniški uradnik v Tržiču na Primorskem; 64. Dr. De Gleria Stanko v Ljubljani; 65. Dekleva Josip, trgovec v Gorici; 66. Delavsko podporno društvo v Trstu; 67. Demšar Gojmir, notar

v Mokronogu; 68. Dr. **Dereani Ernest**, zdravnik v Ljubljani; 69. **Desetorica profesorjev** v Kranju, zastopnik profesor Anton Zupan; 70. **Detiček Juro**, notar v Celju; 71. Dr. **Detiček Milan** †, notarski kandidat v Celju; 72. **Deu Fr.** v Trziču (Gorenjsko); 73. **Dijaki slovenski I. drž. gimnazije** v Ljubljani; 74. **Dijaki slovenski II. državne gimn.** v Ljubljani; 75. **Dobertova Elizabeta** v Zagrebu; 76. **Dobida Jos.**, † dvor. svetnik v Ljubljani; 77. **Dobrotvor narodni**, neimenovan št. I.; 78. Isti št. II.; 79. Isti št. III.; 80. Isti št. IV.; 81. **Dolenc Rih.** v Novem mestu; 82. **Domobranik** v Ljubljani; 83. **Doljan A.** v Postojni; 84. **Dostal Zal.**, gost. sopr., Ptuj; 85. **Društvo učiteljev za Trst in okolico**, zast. Št. Ferluga, dež. posl., naduč. na Opčinah; 86. **Društvo učiteljev za goriški okraj št. I.**, zast. Pav. Plesničar, naduč. v Ajdovščini; 87. Isto št. II., zastop. Križman, naduč. v Dornbergu; 88. Isto št. III; (Fran Finžgarjev kamen); 89. **Društvo učiteljsko** v Ljutomeru; 90. Isto za tolminski okraj; 91. **Društvo slovenskih učiteljic** v Ljubljani; 92. **Društvo učiteljsko** za ptujski okraj; 93. **Društvo učiteljsko** za sežanski okraj; 94. **Družba vesela** pri Rošu v Hrastniku, zast. gdčna. Miroslava Gnušova; 95. **Dunajski Slovenci**; 96. **Dunajski slov. tehniki**, zast. Lad. Bavec; 97. **Dvanajst rodoljubov** pri omizju konz. društva v Rojanu.

98. **Endlicher Pavel** v Ljubljani; 99. **Vinko Engelmannov kamen** (zbrale učenke dek. šole pri Sv. Jakobu v Trstu); 100. Isti št. II, (plačala podružnica Greta-Rojan); 101. **11. četa ljub. pp.**; pokr. lv. pl. Lukanc, nadp.

102. **Fludernik Ig.**, prof. vel. realke v Sarajevu; 103. **F. T.** v Kostanjevici; 104. Dr. **Franco Alojzij**, odvetnik v Gorici; 105. Dr. **Fermevc Iv.**, odv. v Ptuj; 106. Dr. **Fermevcova Mirka**, sopr. odv. v Ptuj; 107. **Fürsager Leopold**, trgovec v Radovljici.

108. **Geometri na Kranjskem**; 109. **Glavna sloven. posojilnica** v Ljubljani †; 110. „**Glista**“, omizje v Barkovljah; 111. **Gnuš Ant.**, nadučitelj v Dolu pri Hrastniku; 112. **Gnuš Kaz.**, Dol pri Hrastniku; 113. **Godina Ivan** v Škednju št. 330; 114. **Gojenci otroškega vrta Cir. Met. Družbe** na Vrdeli, zastopnica Antonija Čarga-Ipavici; 115. **Gorenjska Sokolska župa** v Kranju, zast. Cvar Jos. in Janko Sajovic, menjavaje se; 116. **Gorjup Fran**, župan in dež. poslanec v Kanalu; 117. Dr. **Gosakova Em.**, adv. sopr., Ptuj; 118. **Gospodarsko in izobraževalno društvo** za dvorski okraj; 119. **Gostiša Jos.**, visokošolec v Kalcu pri Logatcu; 120. **Grdešič Jos.** v Novem mestu; 121. Dr. **Gregorič Viktor**, zdravnik v Ilir. Bistrici; 122. Dr. **Gregorec Ant.**, adv. v Ptuj; 123. Dr. **Gregorin Gustav**, odvetnik itd. v Trstu; 124. **Gubernija „Zaplotnikov“** pri Moharju v Sp. Šiški, zast. Drag. Vučnik.

125. **Hajnrihar Iv.**, les. trg., Boh. Bistrica; 126. **Hauptmann Fr.**, šolski svetnik v Gradcu; 127. Dr. **Hočevnar Gabrijel**, okrajni zdravnik na Bledu; 128. **Holz Vatroslav** †, pisatelj v Ljubljani; 129. Dr. **Horvat Tomaž**, odvetnik v Ptuj, in soproga Vida; 130. **Hranilno in posojilno društvo** v Ptuj št. I.; 131. Isto št. II.; 132. Isto št. III.; 133. **Hranilnica in posojilnica** v Šmarju pri Jelšah; 134. Dr. **Hrašovec Bogumil**, v Celju; 135. **Hrast Anton** v Trstu; 136. Dr. **Hrašovec Juro**, odvetnik v Celju; 137. **Hren Jakob**, višji sodn;

svetnik v pok. v Ljubljani; 138. **Hribar Dragotin**, tovarnar v Ljubljani; 139. **Hribar Ivan**, minister, poslanik v Pragi; 140. Isti št. II.; 141. Isti št. III.; 142. **Dr. Hrovat Fran**, notar v Brežicah; 143. **Hudovernik Aleks.**, notar v Ljubljani.

144. **Igralci narod.** Čitalnice v Ljubljani; 145. **Jakil Andrej**, tov. v Mirnu pri Gorici; 146. **Dr. Janežič Konrad** v Voloski; 147. **Dr. Jenko Ivan** v Ljubljani; 148. **Dr. Jenko Andrej**, zdravnik v Ložu; 149. **Josin Eman.**, fin. kontr. v Ljubljani; 150. **Jugoslovansko dijaštvo I.** drž. gimnazije v Ljubljani povodom 500letnice ustoličenja koroških vojvod; 151. **Jurca Ant.**, veletrg., Ptuj; 152. **Jurtela A.**, prof. v Moskvi; 153. **Dr. Jurtela Fr.**, odv. v Ptuj; 154. **Južnoštajerska hranilnica** v Celju št. I.; 155. Ista št. II.; 156. Ista št. III.

157. **Dr. Kac V.**, zdravnik v Mariboru št. I.; 158. Isti št. II.; 159. **Sonja dr. Kalanova** v Ribnici; 160. **Kalmus F.**, † tov. v Ljubljani; 161. **Kalister Anton**, veletržec v Trstu; 162. **Kamen pok. Jederti Pretnarjevi** roj. Vodnik, zast. sin Miroslav Pretnar, ravnatelj priprav. v Trstu; 163. **Kamen lovske bajte na Tehovem**; 164. **Kamen v spomin † Fr. Podkrajšeka**; zbrali m. in ž. podružnica šentpeterska v Ljubljani; 165. **Kamen obč. zbora celovške podr.**; 166. **Kamen jugoslovanskega dijaštva** v Ljubljani; 167. **Kamen v spomin na dr. Stan-ka Trnovca** v Trstu, darovali njegovi prijatelji in znanci; 168. **Kamen slov. pešpolka 87.** (zastop. gosp. Jos. Draksler); 169. **Kamen učiteljskega društva v Kozjem**; 170. **Kamen Jos. Lavrenčiča** i. Postojne (zbrali svatje pri poroki Mice Lavrenčičeve); 171. **Dr. Karba Rih.**, zdravnik v Kamniku; 172. **Kamen v spomin 25-l. posmr. ge. Marije Murnikove**; zast. Fr. dr. Tavčarjeva; 173. **Kavčič Ivan**, posestnik v Gorici; 174. **Kegljaški klub „Edinost“** v Ljubljani, zastopnik Alojzij Lilleg; 175. **Kegljaški klub „Ruši“** v Ljubljani; 176. **Klančičeva Milka** učiteljica v Podgori; 177. **Klun Anton**, uradnik v pok. v Gorici; 178. **Klub „Narodni Pipec“** v Mariboru, zast. Iv. Tomšič; 179. **Klub naprednih slovenskih akademikov** v Celju št. I.; 180. Isti št. II.; 181. Isti št. III.; 182. Isti št. IV.; 183. Isti št. V.; 184. **Klub slovenskih biciklistov** Ljubljana; 185. **„Krvavelj“** (klub slovenski samski) v Sarajevu; 186. **Klub „Orgeljce“** v Trstu; 187. **Klub strelski in kegljaški Hrastnik - Dol**; 188. **Knaus Janko**, trgovec v Trstu; 189. **Knez Ivan**, veletržec v Ljubljani; 190. **Kogej Jak.**, notar v Postojni; 191. **Kogej Jul.**, sopr. not. v Postojni; 192. **Kokalj Iv.**, † rev. v p. (v spom. † sopr. Mariji); 193. **Dr. Kolšek Jos.**, odv. v Laškem trgu; 194. **Kollmann Fr.** (tvrdba) v Ljubljani, zast. Rob. Kollmann; 195. **Kollmann Rob.**, velet. v Ljubljani št. I.; 196. Isti št. II.; 197. **Dr. Komljanec Jos.**, prof. v Ptuj; 198. **Komparetova Antonija** v Trstu; 199. **Kopitar Valentin**, upravitelj „Slov. Naroda“ v Ljubljani; 200. **Korber Mihael**, notar v Sevnici; 201. **Korenčan Ivan**, trgovec v Ljubljani; 202. **Koroški slov. učitelji**; 203. **Dr. Koc Fran**, prof. v Gorici; 204. **Kovač Mimica** v Starem trgu; 205. **Kovačič Julko**, trgovec v Vojniku; 206. † **Kozlevčar Ant.** Vrhnika; 207. **Krajec Ivan**, v Novem mestu; 208. **Dr. Kraigher Al.**, mestni zdravnik v Ljubljani; 209. **Krajec Otmar**, mestni fizik v Ljubljani; 210. **Ana dr. Krautova** v Kamniku; 211. **Kreditno društvo** v Kranju; 212. **Dr. Krisper Val.**

odv. v Ljubljani; 213. **Kroček nekadilcev** v Ajdovščini (Fr. Repič); 214 — 219. **Kroček poštних uradnikov** v Ljubljani; 220. **Kumše Anton** v Ljubljani; 221. **Dr. Kušar Valentin**, profesor v Ljubljani; 222. **Kvebelj Pavlina**, Stari trg pri Ložu.

223. **Lah Ignacij** v Sarajevu; 224. **Lapajnetova Lucija** v Grižah; 225. **Dr. Lapajne St.**, dvor. odvet. na Dunaju; 226. **Dr. Lapajnetova Vida** na Dunaju; 227. „**Lastni dom**“ v Celju; 228. **Dr. Lašič Ferdo** v Ormožu; 229. **Lavrenčič Josip**, tovar. v Postojni; 230. **Dr. Lavrenčič J. ml.**, odvetnik v Ljubljani; 231. **Dr. Lipold Fr.** v Stari vasi pri Bizeljskem; 232. **Lavtižar Fr.**, okrajni šolski nadzornik v Ljubljani; 233. **Dr. Lemež Urban**, odv. v Slov. Bistrici; 234. **Lenart Fr.** trg. v Ptuj; 235. **Lenče Jos.**, veletr. v Ljubljani; 236. **Lenče Ter.**, sop. veletr. v Ljubljani; 237. **M. Lavrenčičev kamen** (plač. podr. Greta-Rojan); 238. **Dr. Lisjak Andrej**, zdravnik v Ljubljani; 239. **Litijska dekleta**, zast. gdč. Pavla Mešekova; 240. **Litijsko-šmartinjske Slovenke št. I.**; 241. **Iste št. II.**; 242. **Iste št. III.**; 243. **Lokar Artur**, notar v Ajdovščini; 244. **Lokar Vekoslav**, veleposestnik v Ajdovščini; 245. **Dr. Lokar Janko**, gimnazijski profesor v Ljubljani; 246. † **Lovšin Ivan**, trgovec v Ribnici; 247. **Luznar Fran**, nadučitelj na Primskovem.

248. **Dr. Majcen J.** v Pulju; 249. **Majdič V.**, veletržec v Kranju; 250. **Dr. Malerič Jos.**, zdravn. v Črnomlju; 251. **Malik Mih.** v Ajdovščini; 252. **Mankoč Ivan**, trg. v Trstu; 253. **Mankovčeva Ljudmila** v Trstu; 254. **Ista št. II.—XIX.** poslala ž. podr. v Trstu; 255. **Mankoč Radoslav**, trg. v Trstu; 256. **Margreiter Karla** (Milkina pušica); 257. **Marihorski napredni dijaki**; 258. **Marinič Frid.**, naduč. pri Sv. Bolfenku v Slov. Goricah; 259. **Maselj Fran**, † stotnik v p. v Ljubljani; 260. **Matejčič Fran**, deželni šolski nadzornik v Trstu; 261. **Meden Viktor**, trgovec v Ljubljani; 262. **Medica Fran**, posestnik in trgovec v Ljubljani; 263. **Mejač Ivan**, † trgovec v Ljubljani; 264. **Mencinger Iv.**, mesar, Boh. Bisrica; 265. **Merhar Amalija**, prof. vdova; 266. „**Dr. Ivan Merharja kamen**“; zložili njegovi prijatelji v gost. Dekleva v Trstu; 267. **Mikuž Ivanka**, gostilničarka v Ljubljani; 268. **Modic Janko ml.**, trgovec na Blokah; 269. **Mohorič Anton**, trgovec, Ptuj; 270. **Možina Janez** †, nadučitelj v p. na Bregu pri Ptuj; 271. **Muha Ant.**, veleposestnik v Lokvi; 272. † **Dr. Munda Fran** v Ljubljani; 273. **Jela dr. Murkova**, soproga vseučiliškega profesorja v Gradcu; 274. † **Murnik Iv.**, svetnik i. dr. v Ljubljani; 275. **Muršič Anica** † in Zalika v Ptuj.

276. **Narodna Čitalnica** v Črnomlju; 277. **Nar. Čitalnica** v Vipavi; 278. **Narodni duhovnik št. I.**; 279. „**Nar. dom**“ gostilna v Celju; 280. **Nar. pipčarski klub** pri Sv. Jak. v Trstu; 281. **Nar. tiskarna** v Ljubljani; 282. **Narodno ženstvo** pri Sv. Lovrencu v Puščavi; 283. **Narodni zidarji** v v Kranju št. I.; 284. **Isti št. II.**; 285. **Isti št. III.**; 286. **Isti št. IV.**; 287. **Isti št. V.**; 288. **Isti št. VI.**; 289. **Isti št. VII.**; 290. **Isti št. VIII.**; 291. **Isti št. IX.**; 292. **Isti št. X.**; 293. **Isti št. XI.**; 294. **Isti št. XII.**; 295. **Isti št. XIII.**; 296. **Neimenovana** iz Novega mesta št. I.; 297. **Ista št. II.**; 298. **Neimenovan** v Gradcu; 299. **Neimenovan** v Ljubljani št. I.; 300. **Neimenovan** v Ljubljani št. II.; 301. **Neimenovan** v Ljubljani štev. III.; 302. **Neimenovan** v Ljubljani štev. IV.; 303.

- Neimenovan v Ljubljani štev. V.; 304. Neimenovan v Ljubljani štev. VI.; 305. Neimenovan v Črnomlju; 306. Neimenovan v Litiji; 307. Neimenovani Notranjec; 308. Neimenovan v Radovljici; 309. Neimenovan na Bledu; 310. Neimenovan iz Kostanjevice; 311. Neimenovan v Št. Petru na Krasu štev. I.; 312. Neimenovan iz Škofje Loke; 313. Neimenovan v Senčurju pri Kranju; 314. Neimenovan učitelj v pokoju na Štajerskem; 315. Neimenovan v Kranju v spomin na † prof. dr. Jos. Cerka; 316. Neimenovan v Gradcu; 317. Neimenovan v Ptuju; 318. Neimenovan v Črnomlju; 319. Neimenovan v Ljubljani; 320. Neimenovan v Trstu; 321. Neimenovan v spomin na pokojnega dr. Antona Stareta, general. štab. zdravnika v Ljubljani; 322. Dr. Novak Fran, odvetnik in dež. posl. v Ljubljani; 323. Novak Mihael, deželni šod. svetnik v pokoju v Gradcu; Novak Ljudmila, soproga dež. sod. svet. v pok. v Gradcu.
324. Občina Dekani; 325. Občina Ilirska Bistrica; 326. Občina „Sej je vse glih“ v Radovljici; 327. Občina Podgora pri Gorici; 328. Občina mestna v Kamniku; 329. Občina mestna v Meliki; 330. Občina mestna Novo mesto; 331. Občina mestna v Ljubljani št. I.; 332. Ista št. II.; 333. Ista št. III.; 334. Ista št. IV.; 335. Ista št. V.; 336. Občinski zast. v Nabrežini; 337. Občni zbor moš. in žen. šentpeterske podr. v Ljubljani; 338. Odbor m. in ž. podr. šentpeterske v Ljubljani v sp. pok. gđč. V. Podkrajškovce; 339. Obitelj S. v B.; 340. Obitelj Fr. Mikeliča v Rojanu; 341. Dr. Oblak Jos. C., odv., Ljubljana; 342. Obrtnijsko društvo v Barkovljah; 343. Odborniki slov. brač. in podpor. društva v Gorici; 344. Odposlanci koroških Slovencev; 345. Okrajna hranilnica in posojilnica v Sežani; 346. Okrajna posojilnica v Kobaridu; 347. Omizje Brgantovo v Trnovem (Ljubljana), zast. Jak. Smole; 348. Omizje „Dolga vas“ v Ljubljani; 349. Omizje Goršetovo pri Novem svetu; 350. Omizje „Grad“ v Črnomlju; 351. Omizje slovensko v Gradcu št. I., zastopnik Mihael Novak, sodni svetnik v pokoju v Gradcu; 352. Isto št. II.; 353. Isto št. III., zast. vlad. svet. v pok. Jos. Modic; 354. Isto št. IV., zast. dr. Jak. Kušej; 355. Omizje slovensko v Sarajevu (Trebevičev dom); 356. Omizje slovensko v Beljaku; 357. Omizje stalno pri Vugi na Grobelnem; 358. Omizje „pri Roži“ št. I.; 359. Isto št. II.; 360. Isto št. III.; 361. Isto št. IV.; 362. Isto št. V., zast. Iv. Pšibil, † podravnat. „Slavije“, ali Tone Bončar, pos., ali Hinko Logar, zasebnik v Ljubljani; 363. Isto v Prešernovi sobi pri Roži; 364. Omizje stalno pri Novem svetu v Ljubljani; 365. Omizje stalno v Narodnem Domu v Ljubljani štev. I.; 366. Omizje v „Sladki luknjici“ v Celovcu; 367. Isto pri Moharju v Spod. Siški, zastop. V. Maurer; 368. Isto št. II.; 369. Isto št. III.; 370. Omizje v „Narod. Domu“ v Brežicah; 371. Omizje samcev pri „Zlati kaplji“ v Ljubljani; 372. Omizje stalno pri „Lectarju“ v Radovljici v spomin pok. Ivana Korbarja, komisarja; 373. Dr. Oražen Ivan, zdravnik itd. v Ljubljani št. I.; 374. Isti št. II.; 375. Oswald Rudolf na Jesenicah.
376. Papst Fran, revident juž. žel. v Gorici; 377. Pahernik Fran, velepos. v Vuhredu; 378. Pahernik Ivan v Vuhredu; 379. Pahernikova Marija, velepos. v Vuhredu; 380. Pakiž Emil, † nadučit. pri

Sv. Križu v Trstu; 381. **Pavletič** Jos., velepos. v Mirnu pri Gorici; 382. **Pavser** Adolf v Novem mestu; 383. **Peče** Ivan, poštni uradnik v Ptujski Gori; 384. **Pedagoško društvo** v Krškem; 385. **Pepelnak** Stanko v imenu Mozirskih otrok; 386. **Perdan** Ivan, veletržec v Ljubljani; 387. **Perušek** Rajko, † profesor v pokoju na Dunaju; 388. **Peterlin** Lipe v Ribnici; 389. **Petkova** rodbina v Ljubnem na Štajerskem v spomin na padlega nadporočnika Fr. Petka; 390. **Petovar** Lovro, trg. itd. v Ivanjkovcih; 391. **Pevec** Rud., trg. v Mozirju; 392. **Pfeifer** Mar., učiteljica v Borovljah; 393. **Pikel** Ivanka v Gorici; 394. **Pikel** Bogomir v Postojni (volilo pok. očeta Gregorja, župana itd.); 395. **Pilih** K., prist. j. ž., Trbovlje; 396. Dr. **Pipuš** R., odv. v Mariboru; 397. Dr. **Pirnat** Jak, št. lji pri Velenju; 398. **Pisarna notarska** v Črnomlju; 399. **Plantan** Iv., not. v Ljubljani; 400. **Pleteršnik** Makso, prof. v Ljubljani; 401. **Pleiweis** K., not. v Višnji gori; 402. **Plohl** Ant., šol. nadz., Sarajevo; 403. Ista št. II.; 404. Dr. **Ploj** Mir., senat. predsednik na Dunaju; 405. Dr. **Podlesnik** Mih., okr. zdravnik v Velenju; 406. **Podružnica** ž. v Ajdovščini; 407. Ista m. v Ajdovščini; 408. Ista v Bazovici št. I.; 409. Ista št. II.; 410. Ista na Bledu; 411. Ista v Borovnici; 412. Ista na Braslovčah; 413. Ista na Bregu (Istra); 414. Ista na Bregu pri Celju; 415. Ista št. II.; 416. Ista na Brdu; 417. Ista v Brdih (Briška); 418. Ista Celje ž.; 419. Ista Cerklje-Catež; 420. Ista št. II.; 421. Ista v Cerknici št. I.; 422. Ista št. II.; 423. Ista št. III.; 424. Ista št. IV.; 425. Ista št. V.; 426. Ista št. VI.; 427. Ista št. VII.; 428. Ista št. VIII. 429. Ista št. IX.; 430. Ista moška v Črnomlju št. I.; 431. Ista št. II.; 432. Ista št. III.; 433. Ista ž. št. I.; 434. Ista št. II.; 435. Ista v Dobrunjah; 436. Ista v Dolu pri Hrastniku; 437. Ista Dunaj izvenakad.; 438. Ista m., Gorica; 439. Ista ž., Gornji grad; 440. Ista v Dunlo (Amerika); 441. Ista, Dutovlje; 442. Ista ž., Gorica; 443. Ista m. v Gornjem gradu; 444. Ista gornjesavinska ž. v Mozirju št. I.; 445. Ista št. II.; 446. Ista št. III.; 447. Ista m. v Gorici; 448. Ista v Grosuplju; 449. Ista št. II.; 450. Ista ženska v Hrastniku; 451. Ista Hrastnik-Dol; 452. Ista moška v Idriji; 453. Ista pri Sv. Jakobu v Trstu št. I.; 454. Ista št. II.; 455. Ista ž. v Idriji; 456. Ista št. II.; 457. Ilirsko-bistriška-trnovska m.; 458. Ista Sv. Ivan pri Trstu, zast. Antonija Germek; 459. Ista ženska v Jesenicah (Gorenjsko) 460. Ista moška v Kamniku; 461. Ista za Klanec, Ocizlo; 462. Ista v Kobaridu; 463. Ista v Komnu št. I.; 464. Ista št. II.; 465. Ista v Konjicah; 466. Ista št. II.; 467. Ista v Kozini; 468. Ista v Kozjem št. I.; 469. Ista št. II.; 470. Ista ž. v Kranju št. I.; 471. Ista št. II.; 472. Ista št. III.; 473. Ista m. Kranj; 474. Ista m. v Krškem; 475. Ista ž. v Krškem; 476. Ista v Laškem trgu; 477. Ista v Št. Lenartu v Slovenskih Goricah št. I.; 478. Ista št. II.; 479. Ista ž. mestna v Ljubljani; 480. Ista m. v Logatcu št. I.; 481. Ista št. II.; 482. Ista ž. v Logatcu št. I.; 483. Ista št. II.; 484. Ista v Lokvi; 485. Ista Lonjer pri Trstu št. I.; 486. Ista št. II.; 487. Ista ž. v Mariboru; 488. Ista v Mirnu pri Gorici; 489. Ista ž. v Metliki; 490. Ista št. II.; 491. Ista št. III.; 492. Ista v Nabrežini št. I.; 493. Ista št. II.; 494. Ista št. III.; 495. Ista št. IV.; 496. Ista ž. v Novem mestu; 497. Ista

v Planini (Notr.); 498. Ista v St. Petru na Krasu; 499. Ista v St. Petru pod Sv. Gorami; 500. Ista v Petrovčah; 501. Ista ž. v Pevmi; 502. Ista v Podgori; 503. Ista m. v Postojni; 504. Ista št. II.; 505. Ista ž. v Postojni; 506. Ista v Poljanah nad Škofjo Loko; 507. Ista na Polzeli; 508. Ista št. II.; 509. Ista na Proseku; 510. Ista ž. Ptuj; 511. Ista na Raki; 512. Ista Rajhenburg-Videm; 513. Ista Št. Rupert (Dol). št. I.; 514. Ista št. II.; 515. Ista ž. v Rušah; 516. Ista ž. v Ptuju; 517. Ista v Ribnici na Pohorju; 518. Ista v Ribnici ž. (Dol); 519. Ista Sv. Ivan pri Trstu, zastop. Antonija Germek; 520. Ista na Rocolu; 521. Ista v Rojanu, 522. Ista ž. v Šiški; 523. Ista v Senožečah; 524. Ista v Sevnici; 525. Ista v Sežani m.; 526. Ista v Starem trgu pri Ložu št. I.; 527. Ista št. II.; 528. Ista št. III.; 529. Šentpet. m. v Ljubljani; 530. Ista m. in ž. v Šiški; 531. Ista m. v Šiški; 532. Ista v Skofljici; 533. Ista v Šmarju (Goriška); 534. Ista v Šmarju pri Jelšah m.; 535. Ista št. II.; 536. Ista v Štanjelu; 537. Ista ž. v Tolminu; 538. Ista v Trebnjem; 539. Ista št. II.; 540. Ista ž. v Trstu IV. (Belveder) „Aškerčev kamen“; 541. Ista na Uncu št. I.; 542. Ista št. II.; 543. Ista št. III.; 544. Ista v Velenju; 545. Ista v Volčjdragi, zastop. Avgusta Schlosserjeva; 546. Ista na Verdeli pri Trstu; 547. Ista na Vrhniki št. I.; 548. Ista št. II.; 549. Ista v Vuhredu; 550. Ista v Vuzenici; 551. Ista v Zatičini; 552. Picek Tina v Ribnici; 553. Pogačnik Ed. v Cerknici; 554—566. Polak K., ing. v Tržiču, 12 kamnov; 567. Poljanec L., prof. v Mariboru; 568. Pollak Fr., preds. čit. v Ptuju; 569. Poniž Benedikt, vad. učit. v pok. v Gorici; 570. Isti št. II.; 571. Isti št. III.; 572. Isti št. IV.; 573. Poniž Avgusta, Rihenberg; 574. „Posavčev“ na Dunaju šte. I.; 575. Isti šte. II.; 576. Isti šte. III.; 577. Posojilnica v Ajdovščini; 578. Ista okrajna v Bovcu; 579. Ista na Bledu; 580. Posojilnica v Celju; 581. Ista v Črnomlju; 582. Ista v Framu; 583. Ista v Gornji Radgoni; 584. Ista v Konjicah; 585. Ista ljudska v Gorici; 586. Ista kmetska ljubljanske okolice št. I.; 587. Ista št. II.; 588. Ista št. III.; 589. Ista st. IV.; 590. Ista št. V.; 591. Ista št. VI.; 592. Ista št. VII.; 593. Ista v Mariboru št. I.; 594. Ista št. II.; 595. Ista št. III.; 596. Ista št. IV.; 597. Ista I. dol. v Metliki; 598. Ista okrajna v Ormožu; 599. Ista notranjska v Postojni; 600. Ista v Radovljici; 601. Ista v Ribnici; 602. Ista v Rogatcu; 603. Ista v Starem trgu pri Ložu; 604. Ista Šaleška v Šoštanju; 605. Ista v Trebnjem; 606. Ista na Vranskem; 607. Ista kmečka na Vrhniki; 608. Ista v Vojniku; 609 in 610. Podr. Vuzenica-Muta v spom. † g. Ant. in ge. Jul. Mravljak; 611. Ista v Žužemberku; 612. Poštni uradniki v Mariboru št. I.; 613. Isti št. II.; 614. Povšič Fr., prof. v Gorici; 615. † Praprotnik Avgust star., posestnik v Lokvi; 616. Praprotnik Edvard, nadučitelj v Mirnu pri Gorici; 617. „Preferancarji“ v Škofji Loki; 618. Dr. Pregl Makso, zdravnik v Vuzenici; 619. dr. Preindl Ferdo, fin. svetnik v Sarajevu; 620. Preschern vitez Henrik, zasebnik v Gradcu; 621. Prijatelji pok. Štefka Pogačnika št. I.; 622. Isti št. II.; 623. Profesorji slovenski ljubljanske realke, zastop. prof. A. Tavčar; 624. Prva češka deln. zavarovalnica na življenje v Trstu; 625. Prvi slovenski zdravniški shod v Ljubljani.

626. Dr. **Rajh** Jakob, odvetnik v Gradcu; 627. Dr. **Rakež** Jos., okrožni zdravnik Šmarju pri Jelšah; 628. **Rauhekar** Anton, trgovec v Ljubljani; 629. „**Rdeča marena**“ v Pulju št. I.; 630. **Ista** št. II.; 631. Dr. **Reja** Izo, † zdravnik v Bazoviči; 632. Dr. **Repič** Rudolf † v Št. Vidu pri Zatični; 633. **Repič** Fr., trgovec v Ajdovščini; 634. Ga. **Repičeva** Augusta, trgovčeva soproga v Ajdovščini; 635. **Ročna strojnica** 11. č. ljub. pp., zast. R. Gradnik; 636. **Roblek** A., Celje; 637. **Ista** št. II.; 638. **Roblek** Fr., velepos. v Žalcu; 639. Ga. **Roblekova** Mar., sopr. veleposest. v Žalcu; 640. **Rodoljub** neimenovan iz Selške doline; 641. **Rodoljub** Podbreški; 642. **Rodoljubi** v Kobaridu, zastop. Mir. Premrov; 643. **Rodoljubi** v Rojanu (12 rodoljubov v konzum. dr. v Rojanu); 644. **Rodoljubi** vipavski; 645. **Rodoljubno** osebje pisarne dr. Krisperja in dr. Tominška v Ljubljani; 646. **Rodoljubno** osebje neke odvetn. pisarne v Ljubljani; 647. **Rohrman** Viktor, industrijec itd. v Ljubljani; 648. Dr. **Rosina** Fr., odv. v Mariboru; 649. **Rozman** Iv., poštni oficial v Sarajevu; 650. † **Rudež** Jos., graščak v Št. Jerneju; 651. **Rusjanov kamen**, zastop. Celestin Sirk, trgovec v Trstu; 652. Dr. **Rybař** Otokar, odvetnik v Trstu.

653. **Sabadin** Iva, učiteljica, Sv. Ivan pri Trstu; 654. **Sajovic** Janko, trgovec v Kranju; 655. **Sajovic** Dragotin, nadzornik juž. žel. v Ljubljani; 656. **Samec** Ivan, trgovec v Ljubljani; 657. **Samci** v restavraciji Narodnega doma v Mariboru, zastop. Anton Hohnjec, učitelj v kaznilnici; 658. **Sedej** Jos., pos. v Spod. Šiški; 659. in 660. **Seidl** F., vl. svetnik prof. in **Seidlova** Marija v Novem mestu; 661. **Seidlova** Pavlina, sopr. prof. v Novem mestu; 662. **Senčar** Mar., sop. veletrg., Ptuj; 663. **And Senekovičev kamen**, zbr. nar. dame ob njegovi 70-letnici; 664. **Senekovič** Andrej, vl. svetnik, prvemestnik Družbe sv. C. in M. v Ljubljani; 665. **Senčar** Alojz, trg. v Ptuj; 666. Dr. **Sernec** Gvidon, odv. v Ormožu; 667. † Dr. **Sernec** Janko, zdravnik v Celju št. I.; 668. **Isti** št. II.; 669. Dr. **Sernec** Jos., odv. itd. v Celju; 670. **Sernec** Janko, okr. sod. v Šoštanju; 671. **Skale** Otm., višjŕ živinozdr. v Novem mestu; 672. **Skuhala** F., pos. ur., Ptuj; 673. **Skupina gostov** „Nar. Doma“ v Vrdeli pri Trstu; 674. **Simčič** Vincenc, posestnik v Ločah pri Beljaku; 675. **Slanc** Fr., veleposestnik v Litiji; 676. Dr. **Slanc** K., † odv. v Novem mestu; 677. „**Sloga**“ godbeni orkester v Kranju; 678. **Slovenski abiturijenti** v Novem mestu, zast. Jos. Rus; 679. **Slovenske narodne abiturijentke** v Gorci; 680. **Slovenski gimnazijci** v Celju; 681. **Slovenski notarji in notarski kandidati** št. I.; 682. **Isti** št. II.; 683. **Isti** št. III.; 684. **Slovenski vojaki** povodom zopetne oživitve „Slov. Matice“; 685. **Splošno slov. žensko društvo** v Ljubljani; 686. **Skupina rodoljubov** v Kobaridu; 687. **Skupina rodoljubov** v Skednju, zastop. Iv. Godina; 688. **Stefan** I., Zagreb; 689. **Spomin na † prof. dr. Jos. Cerka** (zložili kolegi in prijatelji); 690. **Spomin na † Jos. viteza Gorupa pl. Slavinskega**, darovala obitelj Gorupova št. I.—XXV.; 691. **Starkež** Marija, kuharica v Ljubljani; 692. † **Strelec** Ivan, nadučitelj pri Sv. Andražu v Slov. Goricah; 693. **Strmecki** Rudolf v Celju; 694. **Supan** Ig., učit. v Brežicah; 695. **Sveteč** Luka, notar v Litiji; 696. **Svetoivanski rodoljubi-diletanti**;

697. Svetolucijski Ciril-Metodarji; 698. Svoboda Makso v Rojanu; 699. Sturm K., deželni agronom v Ljubljani; 700. Dr. St. A. v Ljubljani.
701. Šaleško učit. društvo; 702. Santel Ant., šol. svetnik v Gorici; 703. Šarabon A., trgovec v Ljubljani; 704. Dr. Edvard Šavnik, okraj. višji zdravnik v Kranju v počaščenje spomina na padlega sina Bogdana; 705. Dr. Šavnik Janko †, odvetnik v Trstu; 706. Dr. Šegula I., odvetnik v Novem mestu; 707. Šentakova Ema na Vranskem; 708. Schemič Janez, pos. iz Reintala; 709. Šepič Ivan, pos. v Konjicah; 710. Šerko Fr., trg. v Cerknici; 711. Škerlj Iv., višji sod. svet. v Novem mestu; 712. Širca Jos., župan v Žalcu; 713. Schiffrer Alb., mest. uradnik, Novo mesto; 714. Šlajpah Franja, Velika Loka; 715. Dr. Schirmaul Mat., zdravnik v Rajhenburgu; 716. Schrey Al., višji poštar na Jesenicah; 717. Schrey Emanuel v Rojanu; 718. Schwentner L., trg. v Ljubljani; 719. Štekar Štipko, trgovec v Ajdovščini; 720. † Štiffar St. B., prof. v Kalugi (Rusija); 721. Šuligoj Marija, trg. sop., Sv. Lucija.
722. Dr. Tavčar Ivo ml., odv. v Ljubljani; 723. Tarokisti rodbin Močnik-Orožen v Kamniku; 724. Telovadno društvo „Sokol“ v Ribnici; 725. Viljem Trtnikov kamen, zložili uradniki „Mestne hranilnice“ v Ljubljani; 726. Dr. Tomšič Jos., odv. v Ljubljani; 727. Toplak Fran., davčni upravnik v pokoju, Ptuj; 728. Dr. Toplakova Anka, v Ljubljani; 729. Dr. Toplak Jakob, višji sodni svetnik; 730. Tinčtovi otroci v Idriji; 731. Trabesingerjev kamen v Celovcu; 732. † Trček Janko, volilo (733—741); 742. Trebanjskih fantov kamen; 743. Dr. Tičar Jos., zdravn. v Kranjski gori; 744. Trg. in obrtna zadruga v Gorici; 745. Tridentinski Slovenci, zast. ga. Berta Medičeva; 746. Triumvirat Cicibanov in zavedni tovariši na bojnem polju, kjer niso zabilili obrambo ožje domovine; 747. Isti št. II.; 748. Isti št. III.; 749. Trnkoczy pl. Ub., lekarnar v Ljubljani; 750. Trnovec Vladko, trgovec v Trstu; 751. Dr. Trnovec Stanko, † polic. komisar v Trstu povodom smrti očeta dvornega svetnika M. A. Trnovca; 752. Trojar Feliks, pos. Boh. Bistrica; 753. Trojica slovenska dunajske okolice; 754. Truden Ant., veletržec v Trstu; 755. Turin M. sop. postajenač., Ptuj; 759. Dr. Turner Pav., velepos. v Mariboru; 757. Turnšek A. †, trg. v Nazarjih; 758. Turnšek Anton ml., trgovec v Rečici; 759. Turnšek Viktor, strojni inž. v Ljubljani; 760. Tvrđka Fran Kollmann v Ljubljani; 761. Tržaški kvartet, zast. Mahkota; 762. Tržaško podp. in bralno društvo; 763. Tržaški slovenski srednješolci, zast. Franc Peric, trg. ak.; 764. Tržaške Slovenke; 765. Tržaške Sokolice, zast. Joška Saksida; 766—770. Tržičan za 5 kamnov.
771. Učenke dekliške šole v Trstu na Acquedotto; 772. Učiteljstvo meščanske šole v Krškem; 773. Učiteljstvo ljudske šole Dol pri Hrastniku; 774. Učiteljsko društvo za brežiško-sevniški okraj; 775. Uradniški krog v Ajdovščini; 776. Uradniki železnični in poštni v Št. Petru na Krasu; 777. Isti štev. II.; 778. Isti štev. III.; 779. Isti št. IV., zastop. Alojzij Kovačič; 780. Isti št. V.; 781. Uradniki „Kmetске posojilnice“ v Ljubljani; 782. Isti št. II.; 783. Uradnice pošne v Ljubljani, zast. gdč. Karla Modičeva; 784. Urbančič Ant., pos. na Čatežu pri Veliki Loki.

785. Valenčič Ivan, tovarnar v Trnovem pri Ilirski Bistrici; 786. V. J. v Ljubljani; 787. V. I. v Višnji gori; 788. Vavken Janko †, tajnik južnoštajerske branilnice v Celju; 789. † Velkavrh Ivan, nadporočnik v Ljubljani; 790. Velkavrh Josip †, podpolkovnik v Gradcu; 791. Venec blagopok. gdč. Nataliji Jakilovi v Mirnu pri Gorici; 792. Veselič Ivan v Ormožu; 793. Visokošolci slovenski v Pragi; 794. Višnikar Albina, vdova viš. sod. svetnika v Ljubljani; 795. Janko Voglarjev kamen; 796. Volc Balbina, soproga mest. ravnateljja v Ljubljani; 797. Vojska Vladimir v Gradcu; 798. Dr. Vošnjak Bogumil v Gorici; 799. Vošnjak Mih., pos. in inženir v Gorici št. I.; 800. Isti št. II.; 801. Isti št. III. itd. do št. X; 809. Voušekova Pavla, soproga dvor. svetnika v Mariboru; 810. Dr. Vrečer Karol v Gradcu; 811. Vrhovnik Ivan, župnik v pok.; 812. Iv. Vrhovnikov kamen (plačan od hvaležnih župljanov); 813. Isti št. II.; 814. Isti št. III. (plačan po ženski trnovski podružnici).

815. Wassitscheva Regina, Celje; 816. Wesiak Zdravko v Prevaljih (Koroško).

817. Zadravec Jakob v Središču; 818. Zaplotniki slovenski v Opatiji in Voloski; 819. Zavedni Slovenci rezervne bolnice št. 2., Ljubljana v Krminu. 820. Združena slovenska mladina v Trstu, zast. Čok Drejček, drž. učitelj; 821. † Zelenik Josip, pos. pri Sv. Urbanu; 822. Zlatorog, kamen, zast. gdč. Irma Kunčeva, hčerka krojača v Ljubljani; 823. Isti št. II.; 824. Zorman Iv. v Ljubljani; 825. Zorc Anton, † trgovec v Črnomlju; 826. Zupančič Fr., geometer v Kranju; 827. Zwenkel Ant., veletržec, Št. Peter, Stajersko.

828. Železniški uradniki goriških postaj; 829. Dr. Žerjav Gr., preds. dež. vlade; 830. Žiberna A. v Trstu; 831. Žigon Jos., veleposesnik v Žalcu; 832. prof. Žilih Ida, v Gorici; 833. Jakobina dr. Žitekova v Novem mestu; 834. Dr. Žizek Fr., zdravnik v Gradcu; 835. Železniški uradniki juž. kolodvora v Ljubljani, zast. viš. revid. Fr. Potočnik št. I.; 836. Isti št. II.; 837. Županstvo Kanal (Goriško); 838. Županstvo mestno v Kranju; 839. Županstvo mestno v Idriji; 840. Županstvo Miren pri Gorici; 841. Isto v Sežani; 842. Županstvo Solkan pri Gorici; 843. Žirovnik Janko, naduč. v Borovnici; 844. Dr. Janko Žirovnik, odv. v Ljubljani; 845. Dr. Žužek Anton, Ormož; 846. Dr. Žužek Bogdan, posestnik v Ljubljani.

Slovinci! Spominjajte se

:-: Družbe sv. Cirila in Metoda :-:

z darovi o veselih in žalostnih rodbinskih dogodkih!

Njeni nabiralniki naj ne praznujejo!

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. Vodstvo.

po volitvi na XXX. veliki skupščini v Ljubljani
dne 14. septembra 1919.

1. Prvomestnik: Andrej Senekovič, častni član Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, vladni svetnik, gimnazijski ravnatelj v pokoju, izvoljen leta 1918.
2. Dr. Još. Abram, odvetnik v Trstu, 1918.
3. Fran Črnagoj, nadučitelj na Barju pri Ljubljani, 1918.
4. Dr. Ernest Dereani, zdravnik v Ljubljani, 1919.
5. Dr. Alojzij Franko, odvetnik v Gorici, 1918.
6. Blagajnik: Aleksander Hudovernik, notar, posestnik i. dr., 1918.
7. Tajnik: Janko Mačkovšek, ing. v Ljubljani, 1919.
8. Namestni prvomestnik: Dr. Ivan Tavčar, odvetnik, župan itd., 1918.
9. Franja dr. Tavčarjeva, odvetnika soproga v Ljubljani, 1918.
10. Dr. Fran Vodopivec, okr. glavar v Ljubljani, 1919.
11. Dr. Fran Voglar, profesor v Mariboru, 1918.
12. Ivan Vrhovnik, trnovski župnik v p. in družbeni častni član v Ljubljani, 1918.

Ožji odbor: Načelnik Senekovič, dr. Tavčar, Hudovernik,
Jan. Mačkovšek, Fr. dr. Tavčarjeva, Vrhovnik.

B. Nadzorništvo.

1. Dr. Ant. Božič, odvetnik v Celju.
2. Mate Kante, okr. šolski nadzornik v Ljubljani.
3. Karol Mahkota, šolski vodja v Borovljah.
4. Dr. Vladimir Ravnihar, poverjenik za justico v Ljubljani.
5. Matija Rode, uradnik Mestne hranilnice v Ljubljani.

C. Razsodništvo.

1. Mat. Marinček, notar v Tržiču.
2. Dr. Fran Rosina, odvetnik v Mariboru.
3. Fran Pahernik, veleposestnik v Vuhredu.
4. Dr. Fran Tekavčič, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Karol Triller, odvetnik in podžupan v Ljubljani.

Č. Pisarna.

Ljubljana, Narodni dom: uradne ure ob delavnikih od
3.—6. popoldne.

Vodja: Andrej Senekovič.

Uradniki: Knjigovodja: Emanuel Josin.

Pisarniški tajnik: Fran Skulj.

Pisarica: Franja Benedikova.

Prijateljem
Družbe sv. C. in M.
priporočamo
njene narodne kolke in
plačilne listke.

V naslednjem podajamo izkaz o družbenih zavodih tako, kakor je bilo stanje v začetku šolskega leta 1918/19.

Poverjeništvo za nauk in bogočastje je z odlokom z dne 24. maja 1919 št. 6454 dovolilo, da država od 1. julija 1919 naprej prevzame učiteljstvo, ki pri Družbi nima več posla, ga uvršča po plačilnem sistemu naredb celokupne deželne vlade z dne 5. maja 1919 št. 473 — ter ž njim razpolaga.

Poverjeništvo za socialno skrb je prevzelo sledeče vrtce v popolno svojo oskrbo: Celje, Gabrje pri Celju, Hrastnik, Jesenice, Maribor, Ormož, Sava pri Jesenicah, Tržič.

Družbeni zavodi.

I.

Statistični pregled družbenih otroških vrtcev v šolskem letu 1918/19.

Tek. štev.	Ime vrtea	Število otrok v začetku leta		Opomba	
		dečkov	deklic		
A. Družbena:					
1.	Celje	20	20	Vrtec v Barkovljah se ni radi laške invazije otvoril.	
2.	Gaberje pri Celju	22	26		
3.	Hrastnik I.	19	34		
4.	Hrastnik II.	24	36		
5.	Jesenice	9	13		
6.	Krmin*)	4	5		
7.	Maribor	15	17		
8.	Ormož	10	20		
9.	Pevma pri Gorici*)	—	—		
10.	Rocol pri Trstu	41	45		
11.	Rojan**)	—	—		
12.	Sava pri Jesenicah I.	10	24		
13.	Sava pri Jesenicah II.	14	12		
14.	Sv. Jakob v Trstu	60	64		
15.	Sv. Ivan poleg Trsta**)	—	—		
16.	Škedenj	96	93		
17.	Tržič	18	36		
18.	Verdela	60	43		
19.	Blanča pri Gorici*)	—	—		
20.	Sv. Mar. Mag. zgornja, Trst	72	63		
21.	Kolonja	36	30		
22.	Barkovlje	—	—		
23.	Središče (podr. vrtec)	20	20		
B. Podpirana:					
24.	Podgora I.)*	—	—		
25.	Podgora II.)*	—	—		
Skupaj . . .		550	601		
		1151			

*) Zavodi, znamenovani s *, se nahajajo v vojnem ozemlju in so zaprti.

**) Vrtec pri Sv. Ivanu poleg Trsta in Rojan je prevzel mestni magistrat.

II.

Statistični pregled družbenih šol v šolskem letu 1918/19.

Tek. štev.	Ime in značaj šole	Število razredov in oddelkov	dečkov	dekl.	Opomba
			Število šolarjev v začetku šolskega leta		
1.	*)Mešana trirazrednica na Blanči v Gorici	3 r.	—	—	Šola ima pravico javnosti
2.	*)Mešana dvorazrednica v Krminu	2 r. 1. odd.	17	19	dtto
3.	Slov. II. razr. ljudske šole šol. sester v Mariboru	II. r. 1 odd.	—	56	dtto
4.	Mešana dvorazrednica na Muti	2 r.	54	35	dtto. Sklep šol. l. je o Veliki noči
5.	Deška ljudska in meščanska šola pri Sv. Jakobu v Trstu z vzpor. na Acquedottu in v Št. Vidu	v 25 odd.	1176	—	Ima pravico javnosti.
6.	Osemrazredna dekl. ljud. šola pri Sv. Jakobu v Trstu . . .	8 r. v 15. odd.	—	774	Ima pravico javnosti
7.	Osemrazredna dekl. šola na Acquedottu v Trstu . . .	8 r. v 14. odd.	—	527	dtto
8.	Mešana štirirazrednica v Št. Rupertu poleg Velikovca	4 r.	75	96	Šola nima pravice javnosti
Skupaj			1322	1507	
			2829		

III.

Učno osebje

v šolskem letu 1918/1919.

1. Otroški vrtec v Barkovljah.

Ustanovljen 21. vel. srp. 1918, radi laške okupacije neotvorjen.

Vrtnarica: Kristina Klunova.

2. Otroški vrtec v Celju.

Otvorjen dne 20. grudna 1886.

Voditeljica: Bivša prednica šol. sestra, s. Mr. Angelina Križaničeva.

Vrtnarica: Sestra Matildis Črnogava.

Pomočnica: Anica Pernatova.

3. Otroški vrtec v Gaberju pri Celju.

Otvorjen dne 16. kimavca 1907.

Voditelj: Armin Gradišnik, nadučitelj v Celju.

Vrtnarica: Marija Poglajenova.

4. Otroški vrtec na Blanči v Gorici.*)

Otvorjen dne 24. kimavca 1911.

5. Otroški vrtec v Hrastniku I.

Otvorjen dne 2. prosinca 1907.

Voditelj: Ivan Sorčan, nadučitelj v Hrastniku.

Vrtnarica: Minka Richterjeva.

6. Otroški vrtec v Hrastniku II.

Otvorjen dne 5. vinotoka 1907.

Voditelj: Ivan Sorčan, nadučitelj v Hrastniku.

Vrtnarica: Klara Balohova.

7. Otroški vrtec na Jesenicah.

Otvorjen dne 15. kimavca 1903.

Voditeljica in vrtnarica: Agneza Staralova.

8. Otroški vrtec v Kolonji.

Otvorjen dne 5. maja 1914.

Voditelj: Anton Šeme, drž. učitelj.

Vrtnarica: Amalija Gregoričeva.

9. Otroški vrtec v Krminu.*)

Otvorjen dne 20. kimavca 1909.

Voditelj: Anton Vouk, voditelj C. M. šole v Krminu.

Vrtnarica: Marija Resova (pozneje dodeljena na vrtec pri sv. Jakobu v Trstu).

10. Otroški vrtec v Mariboru.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1894.

Voditeljica: S. Mr. Stanislava Vohova.

Vrtnarica: S. Mr. Barbara Šenekarjeva.

Pomočnica: g. Uršula Hribarjeva.

11. Otroški vrtec v Ormožu.

Otvorjen dne 1. rožnika 1909.

Voditelj: Josip Rajšp, nadučitelj okoliške ljudske šole v Ormožu.

Vrtnarica: Pavla Pernatova.

12. Otroški vrtec v Pevmi pri Gorici.*)

Otvorjen dne 1. vinotoka 1888.

13. Otroški vrtec v Rocolu.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1900.

Voditeljica in vrtnarica: Zofija Maraževa.

14. Otroški vrtec v Rojanu.

Otvorjen dne 19. kimavca 1889.

Vrtec je prevzel v šolskem letu 1917/18 mestni magistrat tržaški.

15. Otroški vrtec na Savi pri Jesenicah I. in II.

I. otvoren dne 15. vinotoka 1903, II. otvoren 1. vinotoka 1905.

Voditelj: Egidij Schiffrer, učitelj na Jesenicah.

Vrtnarica: Ivanka Ferjanova.

Voditeljica: Terezija Cadeževa.

16. Otroški vrtec v Središču.

Otvoren 1. maja 1919.

Voditelj: Ljud. Musek, šolski vodja v Središču.

Vrtnarica: Zofija Razbošekova.

17. Otroški vrtec pri Sv. Jakobu v Trstu.

Otvoren dne 16. kimavca 1912.

Voditelj: Ivan Dimnik, drž. učitelj pri Sv. Jakobu.

Vrtnarica: Marija Resova. (Iz vrtca v Krminu).

Vrtnarica: Ivanka Mahničeva.

18. Otroški vrtec pri Sv. Ivanu poleg Trsta.

Otvoren dne 1. malega srpana 1898.

Vrtec je prevzel s šol. letom 1916/17 mestni magistrat.

19. Otroški vrtec v Škednju pri Trstu.

Otvoren dne 1. vinotoka 1899.

Voditelj: Ciril Valentič, mestni nadučitelj v Škednju.

Vrtnarica: Marija Zormanova.

Pomožna vrtnarica: Štefanija Bunčeva.

20. Otroški vrtec v Trziču.

Otvoren dne 22. prosinca 1900.

Voditelj: Ferdo Kalinger, nadučitelj v Trziču.

Vrtnarica: Margareta Podkrajšekova.

21. Otroški vrtec Sv. Marije Magdalene zgornje pri Trstu.

Otvoren dne 14. vinotoka 1912.

Voditelj: Ferdo pl. Kleinmayr, naduč. na Katinari.

Vrtnarica: Viktorija Godinova.

22. Otroški vrtec na Vrdeli poleg Trsta.

Otvoren dne 15. kimavca 1909.

Voditeljica in vrtnarica: Antonija Čargova, omož. Ipavičeva.

23. Mešana dvorazrednica v Krminu s pravico javnosti.*)

Otvorjena dne 29. kimavca 1908.

Voditelj-učitelj: Anton Vouk.

24. Slovenski drugi razred dekliške ljudske šole s pravico javnosti na zavodu šolskih sester v Mariboru.

Otvorjen dne 15. kimavca 1905.

Voditeljica: S. Mar. Stanislava Vohova.

Učiteljica: S. Akvilina Jermanova.

Katehet: P. Anton Avbelj, O. F. M.

25. Dvorazredna mešana ljudska šola na Muti s pravico javnosti.

Otvorjena kot enorazredna dekliška šola dne 23. malega travna 1900,
kot dvorazredna mešana šola dne 9. malega travna 1908.

Učitelj-voditelj: Anton Hren.

Učiteljica: Ana Hrenova, roj. Enohova.

Katehet: Fran Kompoljšek, kapelan na Muti.

26. Deška ljudska in meščanska šola s pravico javnosti pri Sv. Jakobu v Trstu.†)

Otvorjena 15. vinotoka 1888.

I. Meščanska šola.

a) V službovanje prideljeno državno učiteljstvo:

Ivan Vrščaj, drž. strokovni učitelj, ravnatelj meščanske šole.

Fran Kos, drž. strokovni učitelj.

Fran Marinček, drž. strokovni učitelj, prideljen Slov. trg. šoli v Trstu.

Andrej Čok drž. učitelj.

Matija Skabar, drž. katehet.

b). Od Družbe dodeljeno učiteljstvo.

Josip Ribičič, def. učitelj.

Karol Širok, učitelj mestne ljud. šole v Škednju, — pomožni učitelj.

†) Z odredbo ministrstva za uk in bogočastje z dne 21. oktobra 1916, št. 27.660, se je Družbi sv. Č i. M. dovolilo preosnovati višje tri razrede v meščansko šolo tako, da se vsako nastopno leto odpre 1 razred.

II. Ljudska šola.

Anton Šeme, drž. učitelj, šolski voditelj.
Emil Adamič, drž. učitelj, v ruskem vjetništvu.
Ivan Dimnik, drž. učitelj.
Ljudmila Erjavčeva, drž. učiteljica.
Vouk Anton, prov. učitelj, voditelj šole v Krminu, po laški invaziji dodeljen tej šoli.
Olga Goljevščekova, drž. suplentka.
Valentin Kotnik, drž. učitelj.
Olga Vrbičeva, drž. suplentka.
Erna Zamejčeva, drž. učiteljica.
Albina Lahova, stalna učiteljica.
Antonija Cesarjeva, suplentka.
Hermina Stekovčeva, suplentka.
Ljudmila Urhova, suplentka.

III Petrazredna deška ljudska šola v ulici Acquedotto št. 20 s pravico javnosti.

Otvorjena 16. kimavca 1918.

Karel Mahkota, drž. učitelj, voditelj.
Ciril Petrovec, drž. učitelj — imenovan voditeljem na šoli v Št. Vidu,
Valerija Čučekova, def. učiteljica.
Marija Pehanijeva, suplentka.
M lena Perhavčeva, suplentka.
Nada Vinšekova, def. učiteljica.
Vera Hočevanjeva, suplentka, (vsled laške invazije ni službe nastopila).

Pomožno učiteljstvo:

Karel Jamnik, duhovni pomočnik pri Sv. Jakobu, katehet.
Oskar Zebochin, duhovni pomočnik župnije sv. Vincencija.

IV. Deške šole Sv. Jakoba vzporednica pri Sv. Vidu v Trstu.

Ustanovljena 6. kimavea 1918.

Avgust Waschte, drž. učitelj, voditelj. Umrli 19. vinotoka 1918. Na njegovo mesto je bil imenovan:
Ciril Petrovec, drž. učitelj na deški šoli na Acquedotto.
Albina Kovačeva, suplentka.
Ana Švagljeva, suplentka.

Op. Šola se radi laške invazije ni otvorila.

27. Osemrazredna dekliška šola s pravico javnosti pri Sv. Jakobu v Trstu.

Otvorjena dne 30. kimavca 1895.

Mira Engelmanova, šolska voditeljica, drž. učiteljica.
Milena Rohrmannova, drž. učiteljica, na dopustu vsled bolezni.
Nikollna Carchoviceva, drž. suplentinja.
Matko Skabar, drž. katehet.
Mara Baranova, stalna učiteljica.
Josipina Delkinova, suplentinja.
Anica Gantarjeva, stalna učiteljica.
Amalija Hartmanova, stalna učiteljica.
Marija Herenova, stalna učiteljica.
Marija Kmetova, stalna učiteljica, izprašana za meščanske šole iz
I. skupine s slovenskim učnim jezikom.
Helena Kraigherjeva, suplentinja.
Marija Pfeiferjeva, stalna učiteljica.
Erna Rozmanova, stalna učiteljica.
Josipina Švigeljjeva, stalna učiteljica.
Jožica Trdinova, stalna učiteljica.
Rezika Urbančičeva, suplentinja.
Pavla Železnikova, suplentinja.
Ivan Omersa, duhovni pomočnik pri Sv. Jakobu, katehet.
Alojzij Salvadori, duhovni pomočnik pri Sv. Jakobu, katehet.

28. Osemrazredna dekliška ljudska šola v ulici Acquedotto št. 20 v Trstu s pravico javnosti.*)

Otvorjena dne 16. kimavca 1907.

Roža Golijeva, drž. učiteljica, šolska voditeljica.
Vida Dimnik-Kersnikova, drž. učiteljica.
Pavla Hočvarjeva, drž. učiteljica.
Ana Črnagojeva, stalna učiteljica.
Marija Dolencjeva, stalna učiteljica, na stud. dopustu.
Gabrijela Hočvarjeva, suplentinja.
Minka Medičeva, stalna učiteljica.
Roza Ribičič-Arriglerjeva, suplentinja.
Dora Vinšekova, stalna učiteljica.
Klotilda Waschte-Burgerjeva, stalna učiteljica.
Ana Petelinova, suplentka.
Marija Arriglerjeva, suplentka.
Fleonora Kerkočeva, suplentka.
Julija Baranova, suplentka.
Dana Nagujeva, suplentka.
Josip Križman, duhovni pomočnik pri Sv. Vincenciju.
Oskar Zebochin, duhovni pomočnik pri Sv. Vincenciju.

29. Štirirazredna ljudska šola v Št. Rupertu pri Velikovcu.†)

Otvorjena dne 25. vinotoka 1906.

Voditelj in katehet: Fran Treiber, župnik.

Učiteljica: Sestra prednica Mr. Cirila Šijančeva.

Učiteljica: S. Frančiška Jelenova.

Učiteljica: S. Kornelija Zegova.

Učiteljica: S. Evfrosina Jureževa.

Učiteljica ženskih ročnih del: S. Benicija Grubelnikova.

**30. Mešana trirazrednica na Blanči v Gorici,
s pravico javnosti.*)**

Otvorjena dne 24. kimavca 1911.

Od družbe podpirana zavoda.

31. Otroški vrtec v Podgori pri Gorici I.*)

Otvorjen dne 1. kimavca 1887.

32. Otroški vrtec v Podgori pri Gorici II.*)

Otvorjen dne 26. listopada 1896.

†) Po pogodbi z dne 18. vinotoka 1913 je vzela šolo „Kongregacija šol. sester 3. r. sv. Frančiška Asisi v Mariboru“ za več let v najem pod pogojem, da ostane šola slovenska. Družba daje kongregaciji za vzdrževanje šole letnih 1500 K.

Slovenke! Slovenci!

Na zadnji glavni skupščini se je naglašalo, da je Družba sv. Cirila in Metoda tudi ob izpremenjenem državnem položaju še potrebna. Nemški Schulverein s svojo zloglasno sestro Südmarko, ki je skoro štiri desetletja lovil v svoje mreže slovenske otroke in jih raznarodoval in zoper katerega je bila v prvi vrsti ustanovljena naša Družba, je sicer zatrt v območju kraljestva SHS, toda pariški mirovni zbor namerja odkrhniti od nje ogromen del slovenskega ozemlja na severu, na zapadu in na jugu. Skoro pol milijona slovenskega naroda bo tamkaj za krivično mejo izdanega ponemčevanju in poitalijančevanju. Ti naši od nas odtrgani bratje in sestre bodo potrebni pomoči; njim bo treba pomagati, kolikor in kakor bo v naši moči. Poleg te nujne naloge čaka Družbo sv. Cirila in Metoda še prav tako važna znotraj naših državnih mej na Koroškem, ob Dravi in Muri na Štajerskem in na Prekmurskem, kjer bo treba s prosvetnim delom dramiti speče, napolponemčene in napolpomadjarjene narodne sile in vtrditi zavzete postojanke. V teh okoliščinah naj izgine neumestna misel, da bi prenehala Družba sv. Cirila in Metoda. Njen nadaljni obstoj zahteva življenjska korist celokupnega slovenskega naroda. Družba sv. Cirila in Metoda naj živi in deluje v prospah naših zamejcev in obmejcev! Da se ji omogoči življenje in delovanje, se morajo odpreti njeni stari viri; oživeti morajo vse podružnice; iz temnih kotov naj se prikažejo na dan pozab-

ljeni nabiralniki; naroča in rabi naj se edino družbeno blago, ki je še v prometu, vžigalice; v rabo naj stopijo zopet po gostilnah, kavarnah in prodajalnah plačilni listki; pisma in druge pošiljke naj bodo opremljene z družbenimi kolki. Slovenski denarni zavodi in občine naj žrtvujejo večje svote za obrambne namene Družbe sv. Cirila in Metoda. Imovitejše rojake vabimo v kolo družbenih pokroviteljev in obrambnih kamenarjev. Poleg veselice, predavanj in predstav naj bi prirejale Ciril Metodove podružnice zlasti po mestih in trgih cvetne dneve, ki so združeni z majhnimi troški. Znameniti dogodki v slovenskih rodbinah naj se proslavljajo z darovi, namenjenimi naši Družbi. Kakor denarni prispevki so Družbi dobro došle knjige, zlasti mladinske, po katerih hrepene nove obmejne slovenske šole.

Slovenke! Slovenci! Od Vaše požrtvovalnosti je odvisna tako živo potrebna delavnost Družbe sv. Cirila in Metoda. Ne zaprite svoji ljubljenci usmiljenih src in darežljivih rok!

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,

dne 1. vinotoka 1919.

VSEBINA.

K o l e d a r.

Rodoslov našega kraljevskega doma.

Poštna pristojbine.

Lestvice.

Narodnemu delu.

	Stran
Solnce svobode	22
Pesmi iz prognanstva	23
Misli	27
Dekletova zgodovina iz podstolovega sela (s sliko)	28
Zdrava . . . (pesem)	51
Oče in Mati Mravljak (z 2 slikama)	52
Fantovske (pesmi)	59
Fran Podkrajšek (s 3 slikami)	60
Avgust Waschte (s sliko)	73

Vestnik Družbe sv. C. in M. v Ljubljani.

Jubilej prvomestnika g. A. Senekoviča (s sliko)	79
Poročilo o redni XXX. veliki skupščini	81

Inserati.

NAZNANILA

v „Koledarju“ Družbe sv. Cirila in Metoda

naj blagovole cenj. mnogobrojni člani družbe uvaževati pri naročilih. Tu objavljene tvrdke so narodne in zanesljive, postrežejo točno z dobrim blagom in za nizko ceno. Ker je dohodek naznanil namenjen Družbi v korist, je želeti, da se častiti naročniki pri naročbah sklicujejo izrečno na inserat v Družbenem „Koledarju“; sklicevanje na-inserat uveri p. n uvrstitelje o uspehu inseriranja.

Slovinci in Slovenke! Kupujte pri narodnih slovenskih trgovih, zlasti pri tistih, ki so člani Družbe sv. Cirila in Metoda.

VSEBINA

1. Uvodna besedila
2. Priloge
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...
62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...

NAZIVNICA

v Kolesarju, Družbe sv. Cyrila in Metoda

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...
62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...

Priporočamo Kolinsko kavno primes!

Trgovina s semeni in deželnimi pridelki

Sever & Komp. Ljubljana

— Wolfova ulica šte. 12 —

priporoča

vse vrste semena za vrt, polje
in travnik.

Kupuje suhe gobe in vse
druge deželne pridelke.

Cenovnik pošljemo na zahtevo.

**Veletrgovina
razglednic in
:: papirja ::**

na drobno in debelo. Vse potreščine za šolo in urade. Največja izbira finega galanterijskega blaga, primerne za god, poročna in druga darila.

Marija Tičar

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 26

Šelenburgova ulica št.1

(podružnica).

„BALKAN“ trgovska, spedijska in
komisijska delniška družba.
Akcijska glavnica K 1,500.000.—.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33.
Centrala: Trst. Telefon šte. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča in kleti. Prosta skladišča redni užitniki podvrženega blaga. Najmodernejšo opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih.

Lastniki skladišča Krisper & Tomažič v Ljubljani.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se
blagovolite poslužiti veletrgovine

A. E. SKABERNÈ
LJUBLJANA.

Ceniki brezplačno.

Bogato zalogo

ščipalcev, očal, daljnogledov,
toplomerov, barometrov itd.
priporoča

FR P. ZAJEC optik in urar

Ljubljana, Stari trg šte. 9.

Velika zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila se izvršujejo v moji moderno opremljeni delavnici po najnižjih cenah.
Postrežba točna in solidna!

SANATORIUM · EMONA
ZA · NOTRANJE · IN · KIRURGIČNE · BOLEZNI.
· PORODNIŠNICA
LJUBLJANA · KOMENSKEGA · ULICA · 4
SEF · ZDRAVNIK · PRIMARJ · DR. FR. DERGANČ

Tvornica
lesnih
izdelkov

: Zgornje :
Gameljne
nad Ljubljano.

Posojilnica

:-: v Celju :-:

(NARODNI DOM)

sprejema hranilne vloge po običajni obrestni meri, daje posojila na vknjižbo in osebni kredit, daje trgovcem in obrtnikom odprti kredit, eskomptira menlice in trgovske ter obrtne račune.

:: Stanje hranilnih vlog ::

24 milijonov kron.

:-: Reserva K 500.000'— :-:

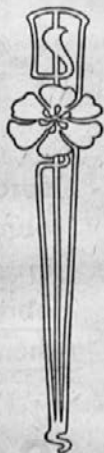

**Spalne
in
jedilne
: sobe :**

kuhinjske oprave,
postelje, spodnje in
: vrhnje modroce, :
umivalnike, vsako-
vrstne omare, mize
in stole iz trdega
: in mehkega lesa :
priporočata

Brata Sever,
zaloga pohištva in
tapetniška
delavnica
LJUBLJANA

:: (Kolizej) ::
:: Vabimo na ogled. ::

Učiteljska tiskarna, Ljubljana,

Frančiškanska ulica št. 6.

Poštnohran. račun št. 10.761.

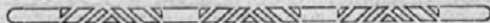
Telefon št. 118.

„Učiteljska tiskarna“ je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi so vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Cene zmerne!

Cene zmerne

: Litografija. :

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je „Učiteljska tiskarna“ preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s pravičnim in razločnim tiskom.

::: Delo točno, solidno in elegantno. :::

Engelbert Franchetti

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 20, nasproti kavarne „Evrope“
priporoča svojo največjo in povsem higijenično urejeno brivnico.
Za dobro in točno postrežbo je vsestransko skrbnjeno.

TOVARNA ZAMAŠKOV JELAČIN & KO LJUBLJANA

NAJSOLIDNEJŠA IN NAJCENEJŠA POSTREŽBA!
ELEKTRIČNI OBRAT, DIREKTNI UVOZ PROBKOVINE
IZ ŠPANIJE IN PORTUGALSKE. ZAHTEVAJTE VZORCE!

Velika zaloga storjene obleke za gospode in dečke

LJUBLJANA Mar. Čik nasl. M. Polach Mestni trg 9

priporoča svojo veliko izbiro storjenih oblek, pelerin,
čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.

Najstarejša domača tvrdka. Najnižje cene!

Ustanovljena leta 1881.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge po

3%

Sprejema vloge na tekoči račun.
čekovni promet. Eskont in inkaso menic.

Lombardiranje vrednostnih papirjev.

Stanje hranilnih vlog nad K 50,000.000.—

Rezeruni zakladi . . . K 1,100.000.—

Drogerija 'Sanitas' v Celju

priporoča

za negovanje polti, proti ozeblinam, pegam, rasko-
vosti razne kreme, balsame in
xxxxxxxxx najfinejše francoske želeje. xxxxxxxxxxxx

Za negovanje las razne lasne vode pripravljene
v lastnem laboratoriju iz kamilic,
koprivna lasna voda, kinina ali iz brezovega soka.

Za obiske pri plesih, gledališča soarej, najfinejše
xxx francoske parfeme. xxx

Za športnike, amaterje in fotografe po poklicu,
fotografične
aparate, potrebščine, plošče, papirje, filme v vseh
velikostih, oblikah in najraznovrstnejših znamk. xx

: : Drogve, domača zdravilna : : Kemikalije : :
: : xxxx zelišča xxxx

: Strupe, te seveda le proti : Fluide za konje :
: uradnemu izkazilu. :

Francosko mentol žganje je najboljšo sredstvo
xxx proti trganju. xxx

Za negovanje zob je neprekosliva ustna
xxxxxxxxx voda xxxxxx „Sanol“.

Sanadont je krema za zobe : : Pošilja se po pošti

Restauracija
in kavarna

„Narodni dom“

u Ljubljani

se priporoča vsem posetnikom Ljubljane. — Usak čas gorka in mrzla jedila ter pivca. — Vedno sveže pivo.

Dobra in naravna vina.

U kavarni usak večer koncert.

Bogomir Šlachta,

restavrater in kavarnar.

Na novo urejeni!

Na novo urejeni!

Leskovic & Meden

Ljubljana.

Trgovina s specerijskim
blagom na drobno in
===== dobelo. =====

Jurčičev trg števil. 1.

M. Rosner & Comp.

naslednik

Viktor Meden

veležganjarna v Ljubljani.

Prodaja fino pristo blago lastnega izdelka: **sli-
vovico, sadjevec, brinovec, konjak,
vino vermout**, po ugodnih cenah.

Kupuje: brinje, tropine, droži in druge surovine.

Jadranska banka

podružnica v Ljubljani

Šelenburgova ulica števil. 7

(nasproti glavne pošte).

Centrala v Trstu. Podružnice na Dunaju,
v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji,
Splitu, Šibeniku, Zadru, ekspozitura v Kranju.

Delniška glavnica K 30,000.000.

Rezerve nad 10 milijonov kron.

Kupuje in prodaja

vrednostne papirje, rente, obli-
gacije, zastavna pisma, prioritete,
delnice, srečke i. t. d.

Sprejema nove vloge, s katerimi se
zamore vedno razpolagati, brez ozira
na določbe moratorija in jih obre-
stuje po čistih

3°/o.

Zaloga šivalnih strojev

za rodbino in obrt, njih posameznih delov,
igel in olja, pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7,

blizu frančiškanskega mostu, levo **ob vodi.**

Večletno jamstvo!

Naslov za firmo:

Jos. Petelinc, Ljubljana.

Istotam se dobijo vse potrebščine za šivilje,
krojače in čevljarje ter tudi velika izbira
galanterijskega in manufakturnega blaga.

Cene primerne.

Postrežba točna.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

3%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nevzdignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zглаšati radi tega pri hranilnici.

**Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje)
nad pol milijona kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na pr. dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 K z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

**Koncem leta 1918 je bilo stanje hranilnih
vlog nad**

:: 11 milijonov kron. ::

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 2 milijona 290 tisoč kron.

:: Zdravilišče Rogaška Slatina ::

Postaja Grobelno na Južni železnici in odtam po lokalni železnici v Rogaško Slatino.

Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donati).

TEMPEL-VRELEC.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

STYRIA-VRELEC.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

DONATI-VRELEC.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemoroidom, putiki i. t. d.

Rogaška slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninskokisljih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška slatina je najmodernejše in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija in inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. **Stalni poštni in brzojavni urad.** Velika kopališka dvorana, bralna soba, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne, terase, sprehajališča, vojaška godba — Pogoste priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki i. t. d. Živahen poštni in vozni promet. Automobili in vozovi stojе gostom na razpolago. **Sezija od 1. maja do 15. oktobra.**

Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogaška Slatina.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana

prej

Kastelic & Žabkar, G. Tönnies, M. Samassa.

Železolivarna
kovinolivarna in zvonolivarna.
Vodne turbine (hidravlični regulatorji).

Stroji za obdelovanje lesa.

Špecijalni stroji:

za

izdelovanje lesenih cvekov, izdelovanje klobukov, za tobačno fabrikacijo in za izdelovanje sodavice. — Transmisije in železokonstrukcijska dela, poljedelski stroji. —

Vodne in parne armature.

Umetniško izdelano cerkveno orodje.

Vsi izdelki iz medi, rudeče litine, bronu in špecijalnih kovin.

Elektromaterijal in električni stroji.

WESTINGHOUSE

WATT

KREMENEZKY

METAX

EXPORT&IMPORT

ELEKTROTEHNIKA-TEHNIKA

Baterije zarnice vseh tipov
elektrotehn predmeti

Gen. rep. za kraljestvo SHS

Janko Pogačar Ljubljana Mestni trg 25

AVTOMOBILNA RAZSVETLJAVA

„IKA“

VSEH

TIPOV

BATERIJE

VSEH

ŽARNICE

TIPOV

LESTENCI ARMATURE

VSI ELEKTROTEHN. PREDMETI

Gener. repres. za kraljestvo SHS

Janko Pogačar

Razstavn lokal, pisarne, skladišča

LJUBLJANA, Mestni trg 25

AVTOMOBILNA RAZSVETLJAVA

„IKA“

WESTINGHOUSE xxx WATT xxx KREMENEZKY xxx METAX

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA,
Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog . . . K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

:: Hranilnica je pupilarno varna. ::

Dovoljuje posojila na zemljišča in
poslopija proti nizkemu obrestovanju
in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

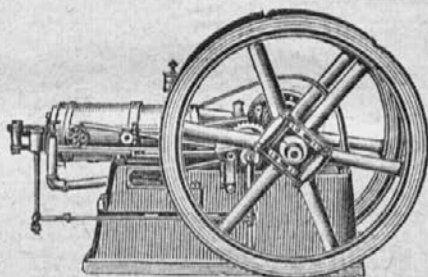
Vsakovrstne peči in štedilniki, železne
blagajne, motorji ter razni poljed. stroji

so vedno v zalogi pri
veletrgovini z železnino in stroji

Fr. Stupica v Ljubljani

Mar. Terezije cesta 1.

Istotam se dobivajo
vse stavbne potreb-
ščine, portland in
roman cement ter
orodje za kovače,
ključavničarje, kle-
parje, mizarje, stru-
garje i. t. d.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin

F. Meršol

Ljubljana, Mestni trg št. 18.

∴ Trgovina z modnim in drobnim blagom, ∴

Velika izbira vezenin, čipk, rokavic, nogavic, otroške
obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev,
ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsako-
vrstnih drugih risb.

Zmerne cene.

Trpežno blago

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani, Stritarjeva ulica 2.

Delniška glavnica :
K 20,000.000.

Rezervni zaklad :
K 8,000.000.

Posreduje najkulantneje nakup in prodajo vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, prioritet, srečk in novcev;

prevzema: zavarovanje proti kurzni izgubi pri izžrebanju;

denarne in hranilne vloge na tekoči račun ali na vložno knjižico. Vloženi denar se obrestuje od dne vloge do dne vzdiga. Od vlog na knjižice plačuje banka rentnino sama.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane obligacije, srečke in kupone.

Prodaja in kupuje devize in valute. Daje predujme na vrednostne listine pod kulantnimi pogoji. **Eskomptuje in vnovčuje menice.**

Preskrbuje vinkulacijo in devinkulacijo, zlasti vojaških ženitninskih kavcij ter raznih ustanov. Vsa potrebna pojasnila, kateri papirji so za to najbolj umestni, kako se doseže čim višje obrestovanje, kdaj je izmenjava posameznih papirjev koristna, daje drage volje in izvede vse tozadevne transakcije najtočneje.

Borzna naročila za dunajsko in inozemske borze izvede točno in ceno.

Nakaznice in čeki na tu- in inozemska mesta.

Promese k vsem žrebanjem.

Podružnice :

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah.

Pozor! Pozor!

Pletenine

vseh vrst:

potne košare, torbice za
trg, raznovrstno pleteno
pohišje i.t.đ. i.t.đ. izdeluje
in razpošilja po celi Jugo-
slaviji in v inozemstvo

: Pletarska šola :

v Strnišču pri Ptuj

Zahtevajte ponudbe! Cene zmerne!

Blago solidno!

Južno - štajerska hranilnica

v Celju

Nar. dom.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8.—12. ure dopoldne in jih obre-
stuje po

3%

== Rentni davek ==
plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šmarje, Šoštanj, Sevnica, Vransko in Gornji grad in rezervni zaklad, kateri znaša že nad 400.000 kron. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne vsote v občekoristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje. Dosedaj

je dovolila za dijaške ustanove **30.000 K**, za naravo potov **7000 K**, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole **15.000 K**, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad **8000 K**, hranilnico ustanovivšim okrajem izplačala okolo **60.000 K** za skupno tedaj nad **100.000 K**.

Sprejema tudi hranilne knjižice drugih, posebno neslovenskih denarnih zavodov.

Izposojuje pa na zemljiško varnost **po 5 odstotkov**, občinam in korporacijam navedenih 5 okrajev po **4¹/₂ 0/0 obresti**, ako znaša posojilo nad 10000 K.

Rogaška slatina

Tempel vrelec:

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

Styria vrelec:

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donati vrelec:

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroïdom itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninsko-kislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška slatina

je najboljša namizna in zdravilna mineralna voda, katera nima nikdar slabega okusa ali duha.

Posojilnica v Mariboru

v lastni hiši, v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge na knjižice ter naložbe v tekočem računu.

Posojuje na zemljišča, menice in zastave.

Eskomptuje menice in otvarja kredite v tekočem računu.

Rezervni zaklad okroglo pol milijona kron-

— Osemintrideseto upravno leto. —

Anton Leben, nožar

Stari trg šte. 15

priporoča svojo zalogo jeklenega blaga.

!!!

Brusarnica in popravljalnica.

!!!

Električni obrat.

F. P. Vidic & Komp.

v Ljubljani

opekarna in zaloga peči

nudijo vsako poljubno množino

patentiranih zareznihih strešnikov

kakor tudi

: stavbne izdelke. :

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka priporoča

tvornica dežnikov in solnčnikov

Jos. Vidmar, Ljubljana,

Pred Škofijo šte. 19.

Popravila in preobleke točno in ceno!

Popravila in preobleke točno in ceno!

Zaloga
stekla, porcelana in
==== svetiljk ====

Fran Kollmann

Ljubljana, Mestni trg

priporoča

bogato zalogo vseh v svojo
stroko spadajočih predmetov.

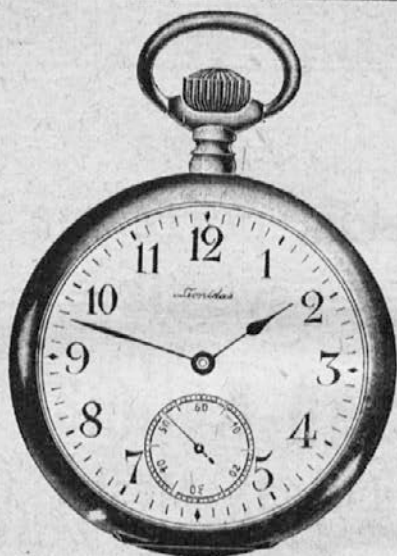
Osobito priporoča slav. ob-
činstvu v nakup

valjčke za =====
===== : svetiljke :

v korist Družbi sv. Cirila in Metoda.

Cenovniki na razpolago.

Solidna postrežba!

! Velika izbira!

Velika izbira briljantov.

V potrebi ur, zlatnine, srebrnine
: in kina srebrnih predmetov :

priporočamo samo narodno, naj-
bogatejšo, pravo domačo tvrdko

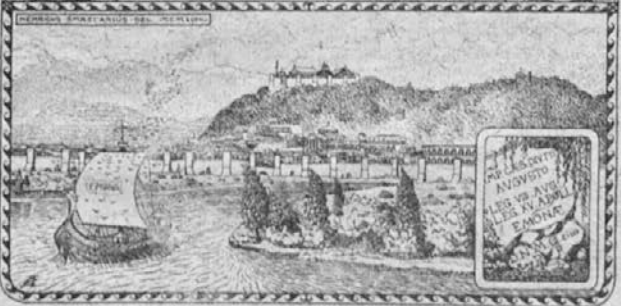
F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1.

Edino zastopstvo „Union-Alpina“ ur
za celo Kranjsko in Primorsko.

Lepa vsakovrstna darila za krste, birme,
neveste i. t. d.

Ceniki se radi hitre menjave blaga ne raz-
pošiljajo, ter se prosi, da se v potrebi
vsak sam oglasi.

SANATORIUM EMONA

Ljubljana, Komenskega ulica šte. 4.

Šef-zdravnik: primarij dr. Fr. Derganc.

Privatna klinika za notranje in kirurške bolezni.

Zovarna strojev in livarna

— železa in kovin —

K. & R. Ježek,

≡≡≡ **MARIBOR** ≡≡≡

se priporoča v dobavo vseh vrst

kmetijskih strojev in sesalk.

**Izdeluje motorije na
bencin in sesalni plin**

**Popolne opreme
opekarn, šamotnih
tovarn in tovarn za
cement, mlinov in
žag. Dvigala, pre-
našala.**

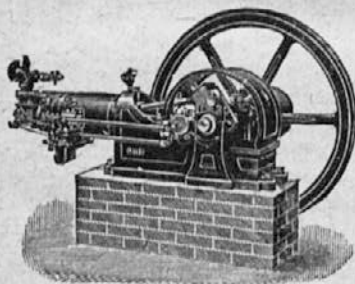
**Najnovejše sestave
: transmisij. :**

**Odlikovana z naj-
višjimi priznanji
na vseh razstavih.**

**Sprejema kmetijske stroje
v popravilo.**

**Ceniki zastonj in
poštine prosto.**

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ

V LJUBLJANI

:::

NASPROTI GLAVNE POŠTE.

:::

Priporoča za gospode :

KLOBUKE,
PERILO,
KRAVATE,
TELOVNIKE,
DEŽNIKE,
TURISTOVSKÉ PREDMETE,
TELOVADNE POTREB-
ŠČINE.

Priporoča za dame :

ŠPORTNE KLOBUKE,
ČEPICE, HIŠNE HALJE,
BLUZE, PLAŠČE,
KOSTIME, VRHNJA
KRILA, SPODNJA KRILA.
PERILO, MODERCE,
ROKAVICE, SVILO IN
VSE MODERNE
NAKITNE PREDMETE.

NARODNE ZASTAVE, TRAKOVE,

::

ZNAKE I. T. D.

::

— — —

ZALOŽNIŠTVO CIRIL-METODOVIH
ZNAKOV, BROŠK, IGEL, PRIVESKOV,
GUMBOV I. T. D.

„SAVA“

lesna trgovska in indu-
strijalna družba z o. z.

V LJUBLJANI.

Čekovni račun pri poštni
hranilnici SHS Ljubljana
: : : : : št. 10.614 : : : : :

Telefon 303 interurban

Brzjavni naslov:
SAVA Ljubljana.

Jugoslovanski kreditni zavod

r. z. z o. z.

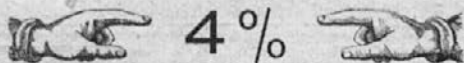
v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ul. 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323.

Brzjavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana. T. št. 54.

Sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun
ter jih obrestuje po

čistih brez odbitka. Izvenljubljski
vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa
tu- in inozemska mesta. — Daje posojila
na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje
in na blago ležeče v javnih skladiščih.

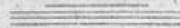
Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Veletrgovina
: z železnino :

„Merkur“

Peter Majdič

Celje Celje.

Podružnica v Kranju, Borenjsko.

Nogavice, pletenine, perilo in drugo različno
v to stroko spadajoče blago

kupite najceneje v specialni trgovini

A. E. Skabernè, Ljubljana.

Umetna knjigoveznica Ivan Jakopič,

Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 13

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje

vsakovrstnih knjigoveških del.

Izvirne platnice za slovenske knjige vedno v zalogi. Tiskanje trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

Zbirališče rodoljubov!

Peter Stepič

restauracija

in veletrgovina z vinom

Šiška pri Ljubljani

Zbirališče rodoljubov!

Dobro blago po znano najnižjih cenah
dobite v modni trgovini

PETER ŠTERK

Ljubljana :: Stari trg 18

Specijalna trgovina najmodernejših
bluz, jutranjih oblek la kakovosti,
moško, žensko in otroško perilo. Dalje
moških klobukov, čepic, slamnikov,
:: čepic za dame, otroke itd. ::

Čitajte „Jugoslavijo“

**Zvezna
: tiskarna :
LJUBLJANA
Stari trg št. 19**

je moderno urejena ter
: izuršuje lično in ceno :

tiskovine vseh vrst

kakor: časopise, knjige,
brošure, cenike, lepake,
letake, vabila, sporede, ta-
bele, račune, kuverte in
pisemski papir s firmo,
vizitke, naslovnice i. t. d.

Čitajte „Jugoslavijo“